

Міністерство внутрішніх справ України
Львівський державний університет внутрішніх справ

Дмитро Забзалюк

Олена Савайда

Правова статистика

Навчальний посібник

(у схемах і таблицях)

ЛЬВІВ – 2018

УДК – 31:34(075.8)

ББК
3
С

Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 4 від 28 листопада 2018 року)

Рецензенти:

- **Гарасимів Т.З.** – доктор юридичних наук, професор (Національний університет «Львівська політехніка»)
- **Онишко О.Б.** – кандидат юридичних наук, доцент (Львівський державний університет внутрішніх справ)

В авторській редакції

Дмитро Забзалюк, Олена Савайда. Правова статистика. Навчальний посібник (у схемах і таблицях). – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. – 140 с. (електронне видання)

ISBN

Навчальний посібник підготовлений з метою надання методичної допомоги при оволодінні курсом «Правова статистика» та самостійного опанування найбільш важливих тем навчального курсу. Навчальний посібник включає схеми та таблиці, в яких відображено основні категорії, поняття правової статистики, види та способи статистичних даних, різні підвиди та етапи зведення, групування та систематизування правової інформації. Навчальний посібник містить контрольні тестові завдання, а також ґрунтовний список рекомендованих джерел та літератури.

Для курсантів, студентів, магістрантів та аспірантів закладів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та всіх, хто цікавиться питаннями правової статистики.

УДК – 31:34(075.8)

ББК .

ISBN

© ДмитроЗабзалюк, 2018
© Олена Савайда, 2018

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ТЕМА № 1. ПОНЯТТЯ ТА ПРЕДМЕТ ПРАВОВОЇ СТАТИСТИКИ.....	5
ТЕМА №2. МЕТОДИ ПРАВОВОЇ СТАТИСТТКИ	21
ТЕМА № 3. ГАЛУЗІ ТА ПІДГАЛУЗІ ПРАВОВОЇ СТАТИСТИКИ	26
ТЕМА № 4. СТАТИСТИЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ	60
ТЕМА №5. ЗВЕДЕННЯ ТА ГРУПУВАННЯ СТАТИСТИЧНИХ ДАННИХ.....	88
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	102
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	122

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Правова статистика» належить до системи юридичних дисциплін, які мають бути засвоєні сучасними фахівцям-юристами з різних галузей права. Навчальна дисципліна «Правова статистика» має на меті ознайомити майбутнього юриста не лише із поняттям статистики (математичної категорії) та статистичної інформації, а й розкрити для юриста головне призначення правової статистики, як одного із основних видів статистичного дослідження. Адже статистично-правові відносини та данні є певним фаховим показником розвитку правової, демократичної держави.

Формування та розвиток правової, демократичної держави і права напряду залежить від статистичних даних, які існують в українському суспільстві. Мета викладання навчальної дисципліни «Правова статистика» полягає в необхідності та поданні якісних та відповідаючи дійсності правдивих цифрових характеристик та результатів діяльності усіх правоохоронних органів (й державних в тому числі), оцінити її ефективність завдяки розробленій системі показників, а також визначити рівень додержання законності в їх роботі, що є одним із головних пріоритетів для побудови правової держави та ефективного виконання основних завдань державних органів.

Досягнення вказаної мети призведе до формування в курсантів та студентів професійної правової культури, наукового світогляду й творчого юридичного мислення, вироблення уміння аналізувати кількісно-якісні державно-правові явища та процеси, показники, події сьогодення крізь призму державно-статистичного розвитку.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Правова статистика» є набуття та опанування надійною емпіричною базою для розробки державної політики у сфері боротьби із злочинністю та іншими правопорушеннями, сприяти розбудові правової держави та становленню інститутів громадянського суспільства; здійснювати всебічний облік, збирання, аналіз та узагальнення статистичної інформації про правові явища та процеси; забезпечувати повноту, об'єктивність, оперативність, стабільність та цілісність статистичної інформації для розробки єдиної програми статистичного обліку правових явищ, які використовуватимуться у найбільш важливих сферах життєдіяльності та нормотворчої діяльності зокрема; забезпечувати доступність, гласність та відкритість зведених статистичних даних про правові явища і процеси та інші юридичні факти, що становлять предмет правової статистики.

Цей навчально-методичний посібник (в схемах та таблицях) може виступати спрощеним та уніфікованим інформаційним навчальним матеріалом, а також може бути корисним для курсантів, студентів, магістрантів, аспірантів та ад'юнктів юридичних факультетів і вищих навчальних закладів юридичного профілю, і безпосередньо для практичних працівників правоохоронних органів (зокрема поліції). Адже він містить новітній авторський погляд щодо узагальнення значної кількості бачень науковців з проблем розвитку правової статистики в Україні. Посібник може бути успішно використаний під час вивчення таких навчальних дисциплін, як «Теорія держави і права», «Кримінальне право», «Кримінологія», «Організація та проведення наукових досліджень», «Соціологія» тощо.

ТЕМА №1: ПОНЯТТЯ ТА ПРЕДМЕТ ПРАВОВОЇ СТАТИСТИКИ

Організація і завдання статистичної діяльності в Україні

Статистика, базуючись на положеннях інших наук, має розкривати своїми цифрами якісні особливості явищ, що досліджуються.

Державна статистична діяльність
проводиться органами державної
статистики відповідно до завдань,
віднесених до їх компетенції.

Повноваження і функції органів державної
статистики визначені Законом України
«Про державну статистику».

Централізоване керівництво веденням статистики
в нашій країні здійснює спеціально уповноважений
центральный орган виконавчої влади в галузі
статистики, який утворюється відповідно
до **статті 106** Конституції України.

З 1997 року функції державного управління у сфері
статистики здійснює
Державний комітет статистики України.

**Дані статистичних досліджень, які проводяться
Державним комітетом статистики України**

1. Основні геополітичні та економічні характеристики.	2. Національні рахунки.	3. Фінанси і кредит.	4. Ціни і тарифи.	5. Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України (ЄДРПОУ).
6. Матеріально-енергетичні ресурси. 6.1. Використання матеріально-технічних і енергетичних ресурсів.	7. Промисловість	8. Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство. 8.1. Сільське господарство. 8.2. Рослинництво 8.3. Тваринництво 8.4. Мисливство. 8.5. Лісове господарство. 8.6. Рибне господарство.	9. Інвестиції та будівельна діяльність. 9.1. Житлове і соціально-культурне будівництво.	10. Транспорт і зв'язок. 10.1. Транспорт. 10.2. Шляхи сполучення. 10.3. Зв'язок.
11. Зовнішньо-економічна діяльність.	12. Оптова та роздрібна торгівля, ресторанне господарство.	13. Інституційні перетворення та розвиток підприємництва.	14. Послуги.	15. Наука, інновації та інформатика.
16. Населення.	17. Зайнятість населення.	18. Доходи і витрати населення.	19. Житлові умови населення.	20. Освіта.
21. Охорона здоров'я та соціальна допомога.	22. Культура, відпочинок, спорт і туризм.	23. Правопорушення.	24. Природні ресурси та охорона навколишнього середовища.	24.5. Економічні показники природокористування.

Статистика надає суспільним наукам необхідні матеріали для подальших теоретичних узагальнень, для постійного зв'язку з практикою.

Суспільні явища й притаманні їм закономірності одержують у статистиці **кількісне вираження** щодо їх якісної своєрідності.

Суспільні науки (наприклад, кримінальне право та кримінологія) установлюють якість, матеріальну природу явищ, що вивчаються (наприклад, поняття злочину та злочинності), а їх кількісну характеристику (структуру та динаміку злочинності) намагається дати статистика.

Закон України «Про державну статистику» регулює:

- правові відносини в галузі державної статистики
- визначає права і функції органів державної статистики
- визначає організаційні засади здійснення державної статистичної діяльності з метою отримання всебічної та об'єктивної статистичної інформації щодо:
 - економічної,
 - соціальної,
 - демографічної
 - екологічної ситуації тощо в Україні та її регіонах

Відповідно до статті 12 **Закону України «Про державну статистику»**, **основними завданнями** органів державної статистики є:

- реалізація державної політики в галузі статистики;
 - збирання,
 - опрацювання,
 - аналіз,
 - поширення,
 - збереження,
 - захист
 - використання статистичної інформації щодо масових: економічних, - соціальних,- демографічних, - екологічних явищ і процесів, які відбуваються в Україні та її регіонах;
- забезпечення надійності та об'єктивності статистичної інформації;
- розроблення, вдосконалення і впровадження статистичної методології.

Відповідно до статті 12 **Закону України** «Про державну статистику»,
основними завданнями органів державної статистики є:

- забезпечення розроблення, вдосконалення та впровадження системи державних класифікаторів техніко-економічної та соціальної інформації, які використовуються для проведення статистичних спостережень;
- створення і ведення Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України;
- впровадження новітніх інформаційних технологій з опрацювання статистичної інформації;
- забезпечення доступності, гласності й відкритості статистичної інформації, її джерел та методології складання;
- координація дій органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інших юридичних осіб у питаннях організації Діяльності, пов'язаної із збиранням та використанням адміністративних даних;
- взаємодія інформаційної системи органів державної статистики з інформаційними системами органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб, міжнародних організацій та статистичних служб інших країн шляхом взаємного обміну інформацією, проведення методологічних, програмно-технологічних та інших робіт, спрямованих на ефективне використання інформаційних ресурсів;
- збереження і захист статистичної інформації.

Закон України «Про державну статистику» визначає:

- Організацію статистичної роботи на місцях здійснюють територіальні органи статистики, що утворені відповідно до законодавства Держкомстатом України в Автономній Республіці Крим, областях, районах та містах і підпорядковані йому.

- Функціональними органами державної статистики є підприємства, установи та організації, що утворюються відповідно до законодавства Держкомстатом України і перебувають у сфері його управління.

**Закон України «Про державну статистику» визначає:
Стаття 3. державну політику в галузі статистики**

Державна політика в галузі статистики спрямована на створення єдиної системи обліку та статистики на всій території України та її узгодження з міжнародними стандартами і методологією.

Державна статистика - централізована система збирання, опрацювання, аналізу, поширення, збереження, захисту та використання статистичної інформації.

Державна статистична діяльність - сукупність дій, пов'язаних з проведенням державних статистичних спостережень та наданням інформаційних послуг, спрямована на збирання, опрацювання, аналіз, поширення, збереження, захист та використання статистичної інформації, забезпечення її достовірності, а також удосконалення статистичної методології.

Правова статистика збагачує правові науки (кримінологію, кримінальне, адміністративне та цивільне право) знанням конкретних фактів; вона показує, де, як і за яких умов виявляються закономірності й взаємозв'язки у правових явищах, що досліджуються.

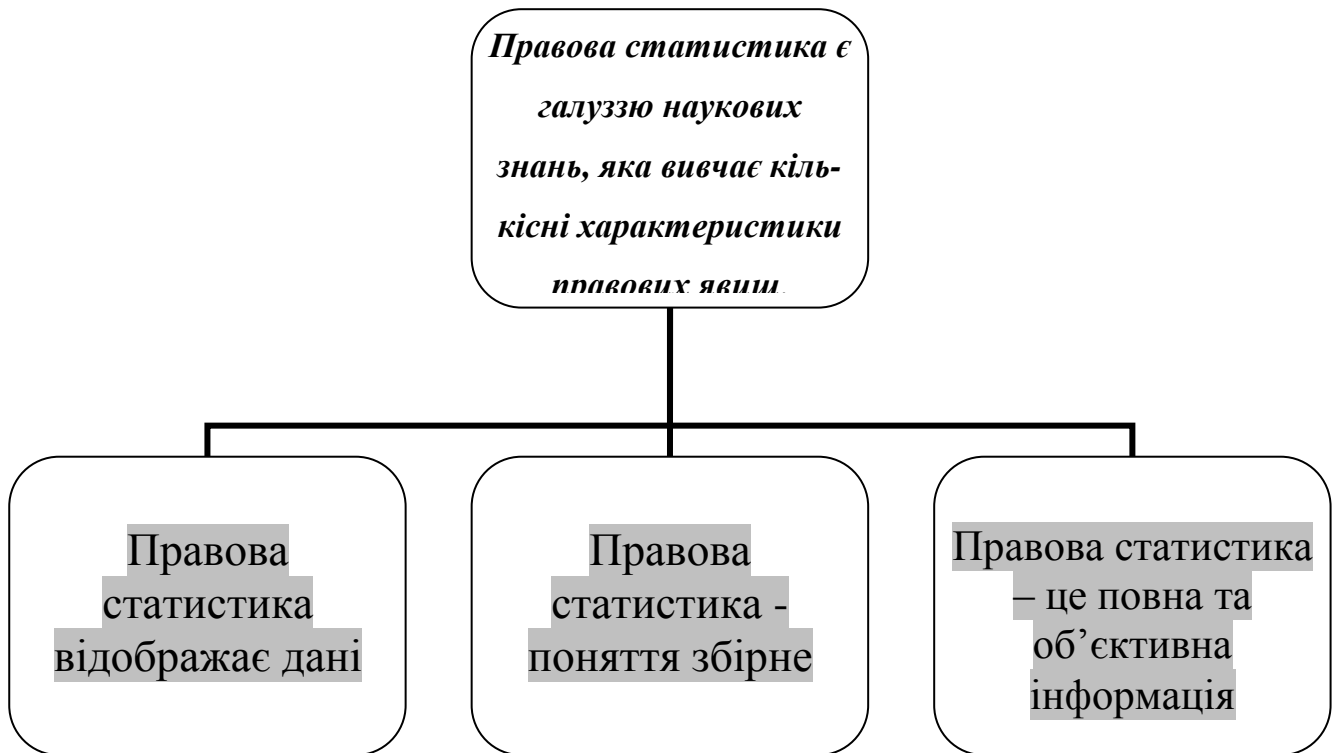
Статистика надає суспільним наукам необхідні матеріали для подальших теоретичних узагальнень, для постійного зв'язку з практикою.

Статистика, базуючись на положеннях інших наук, має розкривати своїми цифрами якісні особливості явищ, що досліджуються.

Суспільні явища й притаманні їм закономірності одержують у статистиці кількісне вираження щодо їх якісної своєрідності.

Сучасна правова статистика — це система положень та прийомів загальної теорії статистики, яка ґрунтується на загальних принципах і змісті юридичних наук і застосовується в галузі вивчення правопорушень та заходів їх соціального контролю.

Для адекватного, своєчасного та ефективного впливу на процеси, які відбуваються в житті суспільства, необхідно мати об’єктивну та повну інформацію про розвиток і тенденції тих соціальних явищ, що найбільше позначаються на безпечних умовах життя людей.

Таку інформацію концентрує **правова статистика**.

Правова статистика - поняття збірне, оскільки до неї можуть бути віднесені статистичні відомості багатьох органів та установ, у тому числі тих, що не належать до правоохоронних.

Правова статистика відображає дані про те, як захищаються гарантовані Конституцією права та свободи людини і громадянина, власність фізичних і юридичних осіб, громадський порядок тощо.

Орган державної статистики -

- ❖ центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, та визначені у статті 11 цього Закону підприємства, установи та організації

Органи державної статистики

Згідно статті 11 Закону України “Про державну статистику”

Органами державної статистики є:

- ❖ центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики;
- ❖ функціональні органи державної статистики - підприємства, установи та організації, які знаходяться у сфері управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.
- ❖ зазначені органи складають єдину систему органів державної статистики України.

Зазначені орган державної статистики виконують певну мету, яка відповідає завданням та основним функціям вказаних органів державної влади.

Основною метою правової статистики є цифрова характеристика і облік прав, що перебувають у сфері компетенції МВС, прокуратури, Служби безпеки, митної служби, судів, нотаріату та інших державних органів, які мають право порушувати кримінальні справи, проводити досудове розслідування і дізнання, чинити правосуддя, виконувати покарання, здійснювати профілактичний вплив на злочинність та інші правопорушення.

Мета правової статистики полягає в необхідності надати цифрову характеристику результатів діяльності усіх правоохоронних органів, оцінити її ефективність завдяки розробленій системі показників, а також визначити рівень додержання законності в їх роботі.

Відповідно до **мети, правова статистика**, застосовуючи свої специфічні методи

- масового спостереження;
- групування даних спостережень за кількісно і якісно вираженими ознаками;
- обробки та аналізу статистичних матеріалів:

Має кількісно відобразити всю сукупність правопорушень (злочинів), а також систему заходів соціального контролю за ними, що здійснюються державними органами для підтримання режиму законності.

Правова статистика - це заснована на загальних принципах і змісті юридичних наук система положень і прийомів загальної теорії статистики, яка застосовується під час вивчення кількісно-якісної сторони правопорушень і пов'язаних з ними явищ та заходів соціального контролю за ними.

Предмет правової статистики

складається з таких елементів:

Це кількісно-якісна характеристика тих явищ і процесів, які належать до сфери діяльності правоохоронних органів, і результати їх діяльності (наприклад: статистика МВС, СБУ, прокуратури)

Це кількісно-якісна характеристика тих явищ і процесів, які пов'язані із застосуванням і використанням норм права та реалізацією юридичної відповідальності у нерозривному зв'язку з їх якісною стороною в конкретних умовах простору і часу (наприклад: статистика

Предметом правової статистики *є кількісно-якісна сторона правових явищ, що вивчаються нею*. Правова статистика, крім кількісної сторони правопорушень, вивчає також і таке суспільне, масове, негативне, соціальне явище як злочинність (також її кількісно-якісну сторону), що належить до сфери діяльності правоохоронних органів і пов'язане із застосуванням норм права та реалізацією юридичної відповідальності.

Предмет правової статистики

обумовлює основні завдання, що має вирішувати дана галузь статистичної науки

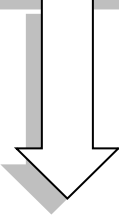
1) бути надійною емпіричною базою для розробки державної політики у сфері боротьби із злочинністю та іншими правопорушеннями, сприяти розбудові правової держави та становленню інститутів громадянського суспільства.

2) здійснювати всебічний облік, збирання, аналіз та узагальнення статистичної інформації про правові явища та процеси

3) забезпечувати повноту, об'єктивність, оперативність, стабільність та цілісність статистичної інформації для розробки єдиної програми статистичного обліку правових явищ, які використовуватимуться у найбільш важливих сферах життєдіяльності та нормотворчої діяльності зокрема

4) забезпечувати доступність, гласність та відкритість зведених статистичних даних про правові явища і процеси та інші юридичні факти, що становлять предмет правової статистики

Кількісно-якісні характеристики масиву (множини) правопорушень (злочинів) пов'язані з **трьома ознаками** статистичної сукупності:

ірегулярністю, тобто зовнішньою незалежністю окремих фактів правопорушень, вчинених на даній території за певний відтинок часу

відносною стійкістю

масовістю

У цій якості правопорушення, злочини та інші юридичні факти можуть розглядатися як у часовій, так і в територіальній площинах:

за квартал, рік, кілька років

стосовно окремої території,
регіону

В усіх випадках елементами досліджуваної сукупності виступають:

правопорушення (злочин)

особа, винна в його вчиненні

обраний захід соціального контролю (юридичного впливу)

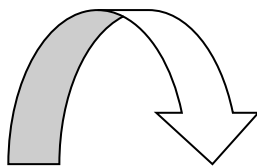

Висновок

- ✓ Правова статистика при вивченні кількісної сторони правопорушень і пов'язаних з ними явищ та заходів соціального контролю за ними обов'язково доповнює і якісними властивостями сукупності, бо кількість завжди переходить у якість за достатньо значної кількості одиниць сукупності.
- ✓ Кількісна сторона масового явища – це перш за все її розміри.
- ✓ Коли змінюється кількість, то обов'язково змінюється і якість, що в будь-якому разі є невідворотним процесом.
- ✓ Проте потрібно пам'ятати, що кількість та якість взаємозалежні та взаємодоповнюючі аспекти статистичних даних. Лише ще одне застереження властиве для статистичної науки – це, що достатня кількість не завжди відповідає кращим показникам якості.

ТЕМА №2: МЕТОДИ ПРАВОВОЇ СТАТИСТИКИ

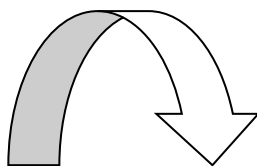
Методика статистичних досліджень -

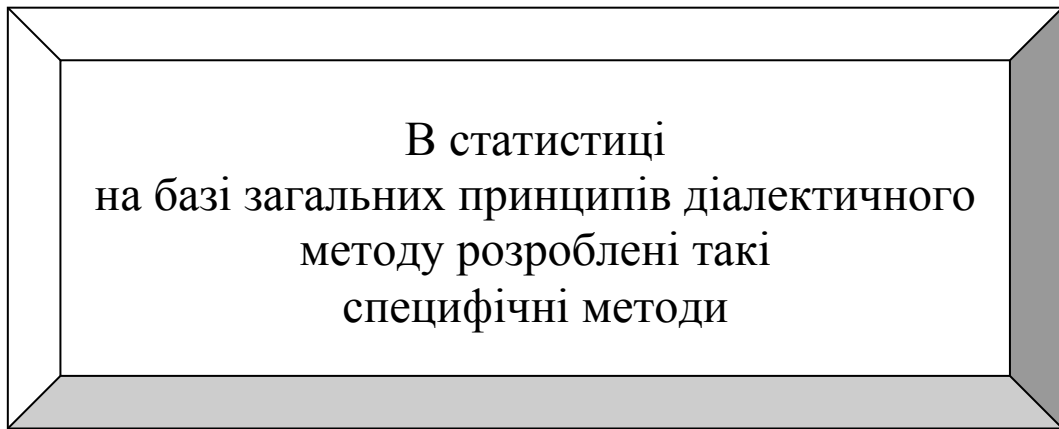
це сукупність способів, заходів, методів, які використовуються для збирання, оброблення та аналізу інформації.

При проведенні різноманітних статистичних досліджень використовуються й різні методики.

Метод -

це конкретний захід або засіб, який застосовується для збирання, оброблення та аналізу статистичної інформації

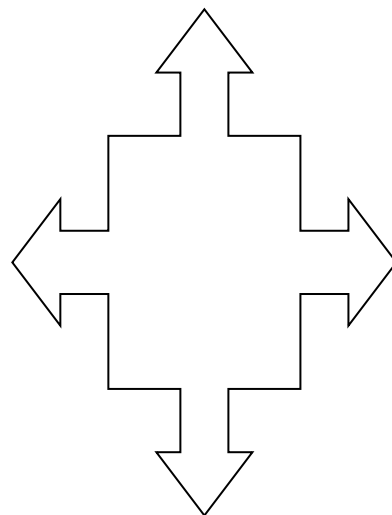

1) масового статистичного спостереження

2) групування;

3) табличний;

4) графічний;

5) відносних величин;

6) середніх величин;

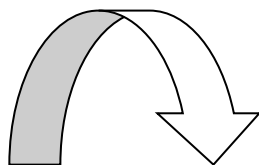
7) індексний;

8) кореляційний;

9) інші математичні методи, які використовуються у різних галузях статистики для більш поглибленого вивчення взаємозв'язків між різноманітними явищами.

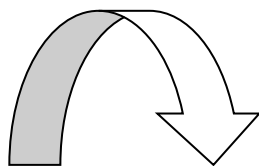
✓ Однак у правовій статистиці зазначені методи мають обмежене використання, оскільки процедура їх застосування є складною (для цього необхідно використовувати закони вищої математики і теорії ймовірності).

Метод статистичного спостереження —

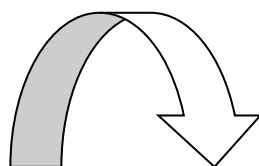
планомірний, науково організований процес збирання даних щодо масових явищ і процесів, які відбуваються в економічній, соціальній та інших сферах життя України та її регіонів, шляхом їх реєстрації за спеціальною програмою, розробленою на основі статистичної методології.

Метод групування —

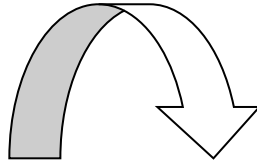
це спосіб утворення груп із різноманітних досліджуваних явищ за істотними ознаками, тобто він дає змогу виділити найважливіші типи, характерні групи та підгрупи у статистичній сукупності. Це один із основних методів статистичного дослідження, завдяки якому сукупність розбивається на групи за певними ознаками.

Табличний та графічний методи —

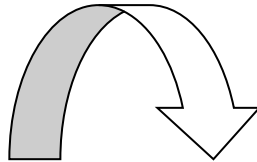
це способи раціонального зображення отриманих результатів статистичного дослідження.

Метод відносних величин —

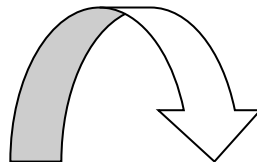
дає змогу охарактеризувати кількісне співвідношення різних суспільних явищ, а також встановити склад сукупності та її структурні зрушення.

Метод середніх величин —

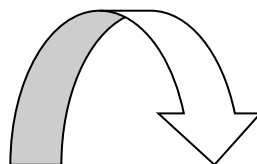
дає змогу охарактеризувати типовий розмір ознаки сукупності в конкретних умовах простору і часу.

Індексний метод —

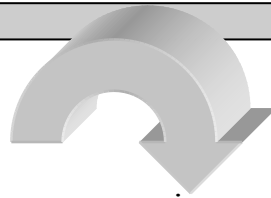
— це характеристика зміни рівня суспільного явища в часі, просторі чи порівняно із плановим завданням, нормою або стандартом.

Кореляційний метод —

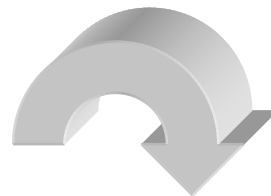
— це встановлення та обчислення щільності взаємозв'язку явищ суспільного життя.

Техніка дослідження —

— це сукупність спеціальних технічних прийомів і засобів по збиранню, обробленню, використанню та аналізу статистичної інформації. Вона може бути машинною (механізованою чи автоматизованою) і ручною.

Процедура дослідження —

— це послідовність застосування окремих методів і технічних прийомів оброблення статистичної інформації у кожному конкретному дослідженні. Процедура дослідження підпорядковується стратегії дослідження, відпрацьованій гіпотезі і загальній його спрямованості.

- ✓ *Усі перелічені методи застосовуються на різних етапах статистичного дослідження.*
- ✓ *Ми вважаємо, що поняття етапів статистичного дослідження значно ширше, ніж поняття методів статистики, оскільки кожний етап включає використання різних методів статистики.*

ТЕМА №3

ГАЛУЗІ ТА ПІДГАЛУЗІ ПРАВОВОЇ СТАТИСТИКИ

Статистика є багатогалузевою наукою і складається з окремих розділів або галузей залежно від того, яку сферу суспільного життя вона вивчає. Усі ці галузі, які досліджуються нею, звичайно, тісно пов'язані між собою.

У складі статистичної науки виділяють такі частини:

1) загальна теорія статистики

2) економічна статистика

3) соціальна статистика

Загальна теорія статистики

Загальна теорія статистики розглядає категорії статистичної науки. Вона формулює і розробляє основні принципи, правила і методи дослідження, загальні для всіх галузей статистики.

Економічна статистика

Економічна статистика вивчає явища і процеси, що відбуваються в економіці, розробляє систему економічних показників і методи вивчення національного господарства країни чи регіону (різних адміністративно-територіальних одиниць країни) як єдиного цілого.

Завдання економічної статистики

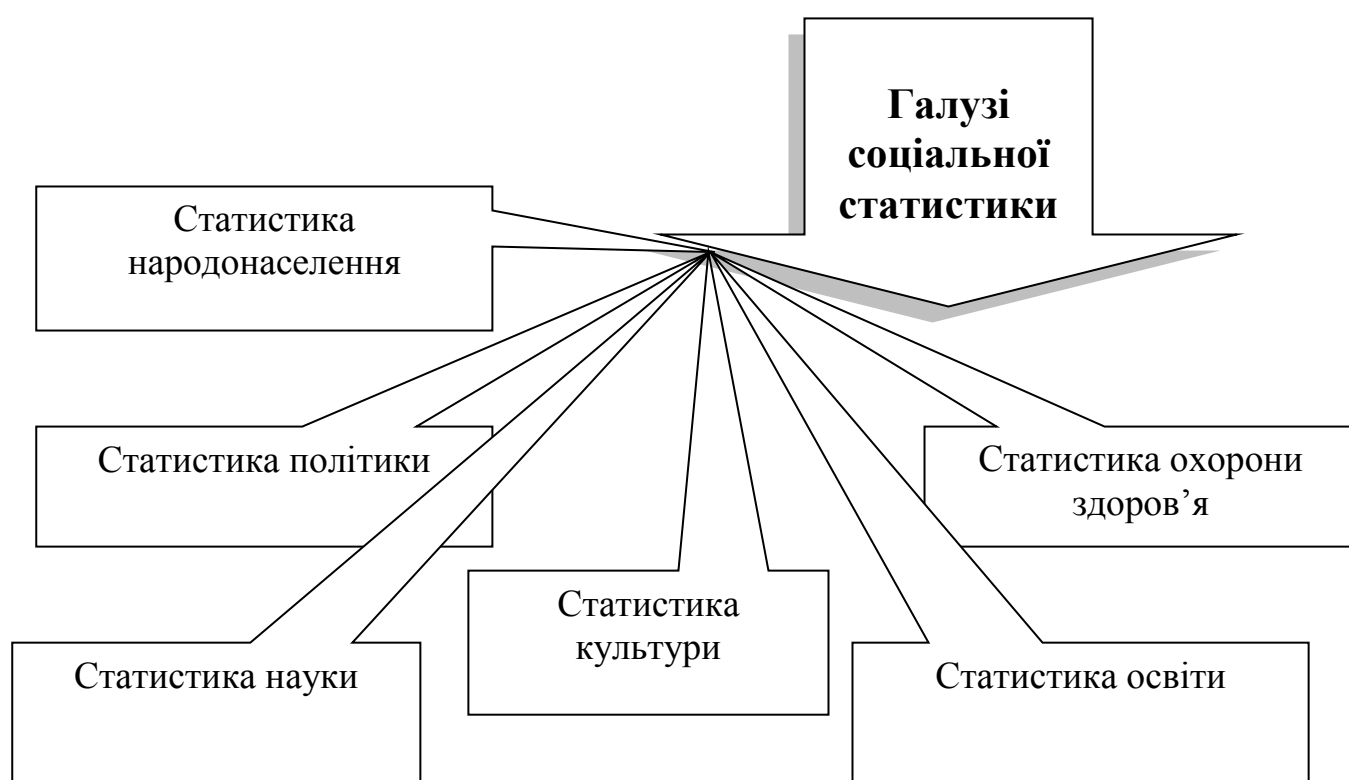
Розробка і аналіз статистичних показників, взаємозв'язку економічних галузей

Розробка і аналіз статистичних показників, що відображають стан особливостей розміщення продуктивних сил

Розробка і аналіз статистичних показників, що відображають стан національної економіки та фінансових ресурсів

Соціальна статистика формує систему показників для характеристики життя населення та різних аспектів соціальних відносин тощо.

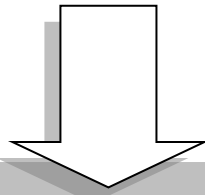

Галузеві статистики формуються:

- ❖ на базі показників економічної або соціальної статистики;
- ❖ розробляють зміст статистичних показників;
- ❖ розробляють методи обчислення показників, які відображують особливості окремої галузі господарства –
наприклад
статистика промисловості, статистика сільського господарства, правова статистика

Різний характер правопорушень, які має враховувати правова статистика, а також особливості діяльності установ, що здійснюють заходи контролю за ними, зумовлюють виділення трьох самостійних галузей правової статистики

У складі правової статистики виділяють три самостійні галузеві частини, що становлять її систему

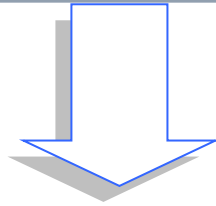

Кримінально-правову, що має своїм об'єктом кількісну сторону злочинності й заходи соціального контролю за нею загальна теорія статистики.

Цивільно-правову, безпосередній об'єкт якої - кількісна сторона цивільних правовідносин, що розглядаються судом, нотаріатом тощо.

Адміністративно-правову, об'єктом якої є кількісна сторона адміністративних правопорушень і заходів адміністративного впливу соціальна статистика

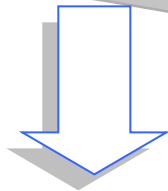
Кримінально-правова статистика

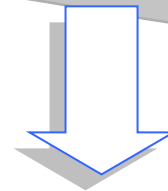
Кримінально-правова статистика залежно від стадій кримінального процесу та складається із таких розділів (підгалузей), органічно пов'язаних між собою:

❖
Статистика органів, що проводять оперативно-розшукову діяльність, яка відображає діяльність органів, установ та структурних підрозділів, що безпосередньо здійснюють оперативно-розшукові заходи запобігання та припинення злочинів
❖

❖
Статистика досудового розслідування, яка охоплює діяльність органів досудового розслідування, (органами, що здійснюють дізнання і досудове слідство)
❖

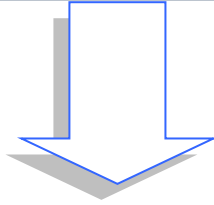
включає:

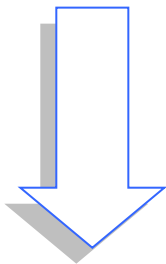
По-перше, облік і реєстрацію злочинів, матеріалів про злочини, кримінальних справ, вирішених відповідно до кримінально-процесуального законодавства, а також осіб, які скоїли злочини, і потерпілих від злочинів

По-друге, облік заходів щодо розслідування злочинів, терміни розслідування, суми відшкодованої шкоди, профілактичну роботу тощо

Кримінально-правова статистика

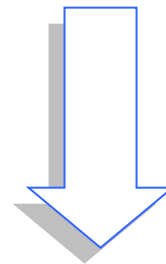

❖
Статистика кримінального судочинства, яка відображає роботу судів усіх інстанцій щодо відправлення правосуддя
❖

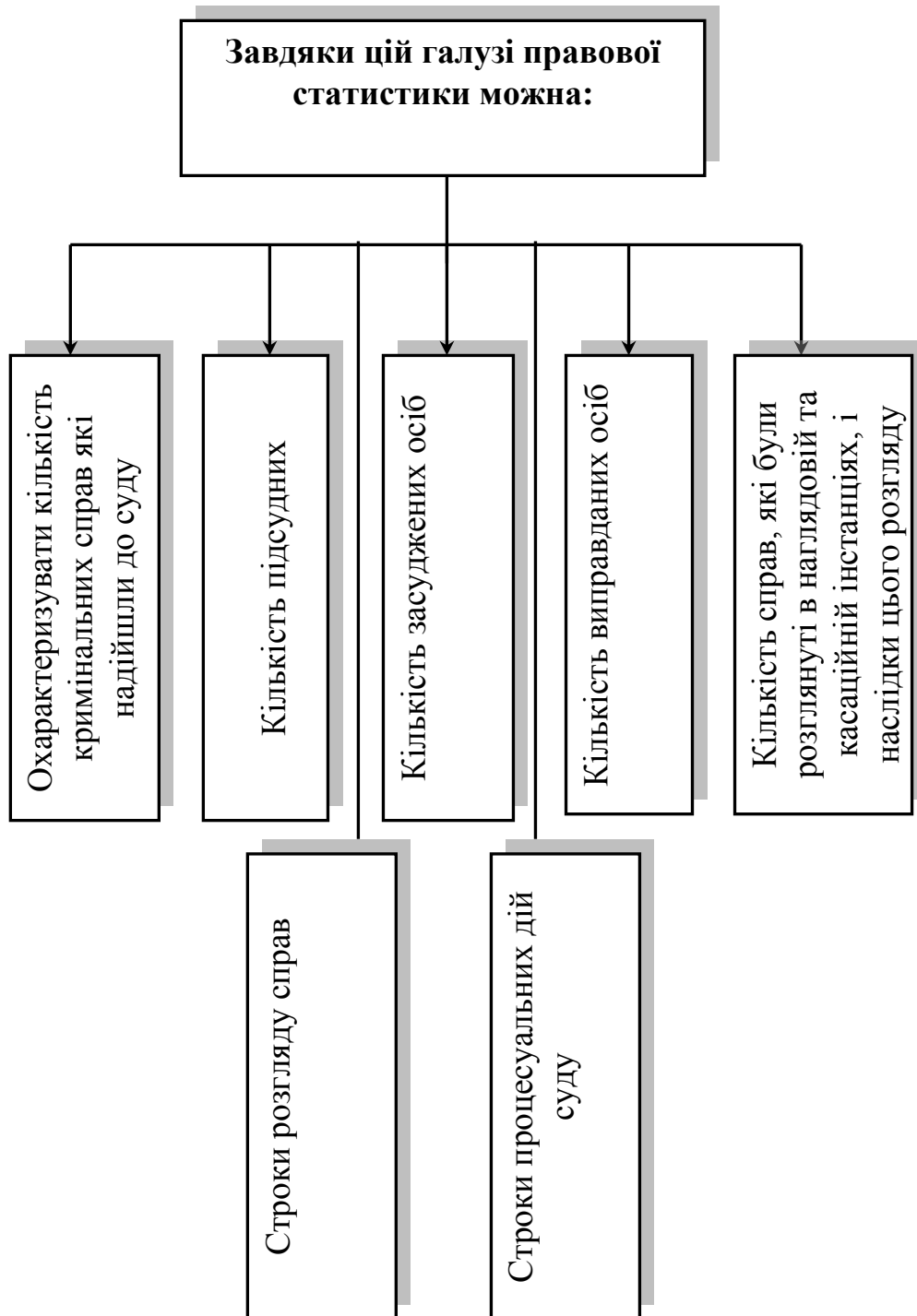
Здійснюється облік кількісних показників

(число кримінальних справ, що надійшли до судів, їх рух, кількість засуджених і виправданих осіб тощо)

Здійснюється облік якісних показників

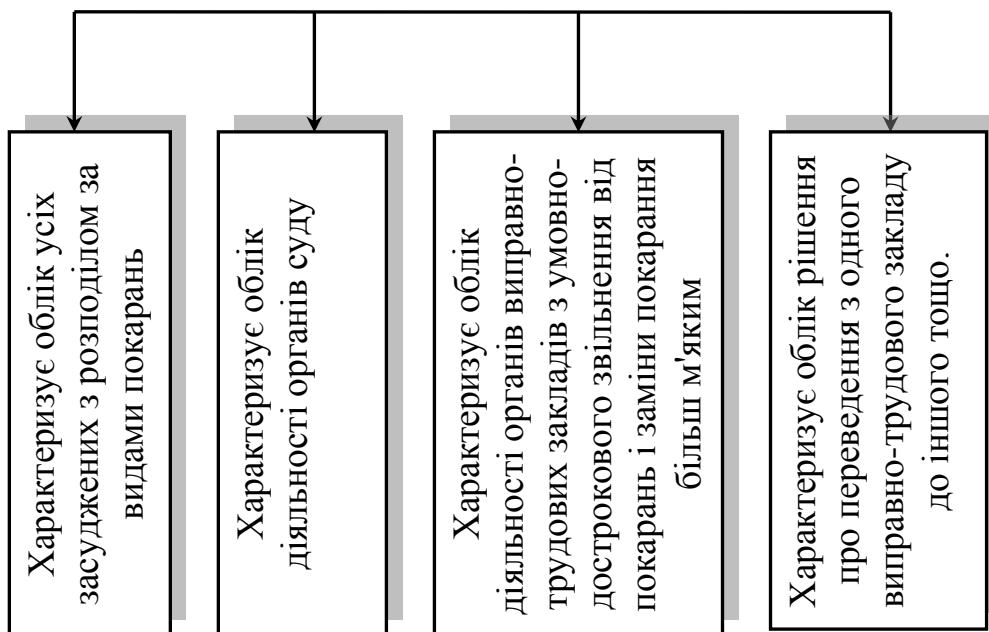
(терміни розгляду кримінальних справ, направлення їх на додаткове розслідування, призначені судом види і розміри покарання і т. п.).

Таким чином, показники кримінально-правової статистики, з одного боку, характеризують рівень, структуру та динаміку злочинності і судимості, а з іншого - діяльність органів досудового розслідування слідства, органів суду, органів виконання покарання зі здійснення кримінальної правозастосовної практики.

❖
 Статистика виконання судових вироків, що відображає
 діяльність установ кримінально-виконавчої системи з реалізації
 призначених судами покарань
 ❖

Зокрема:

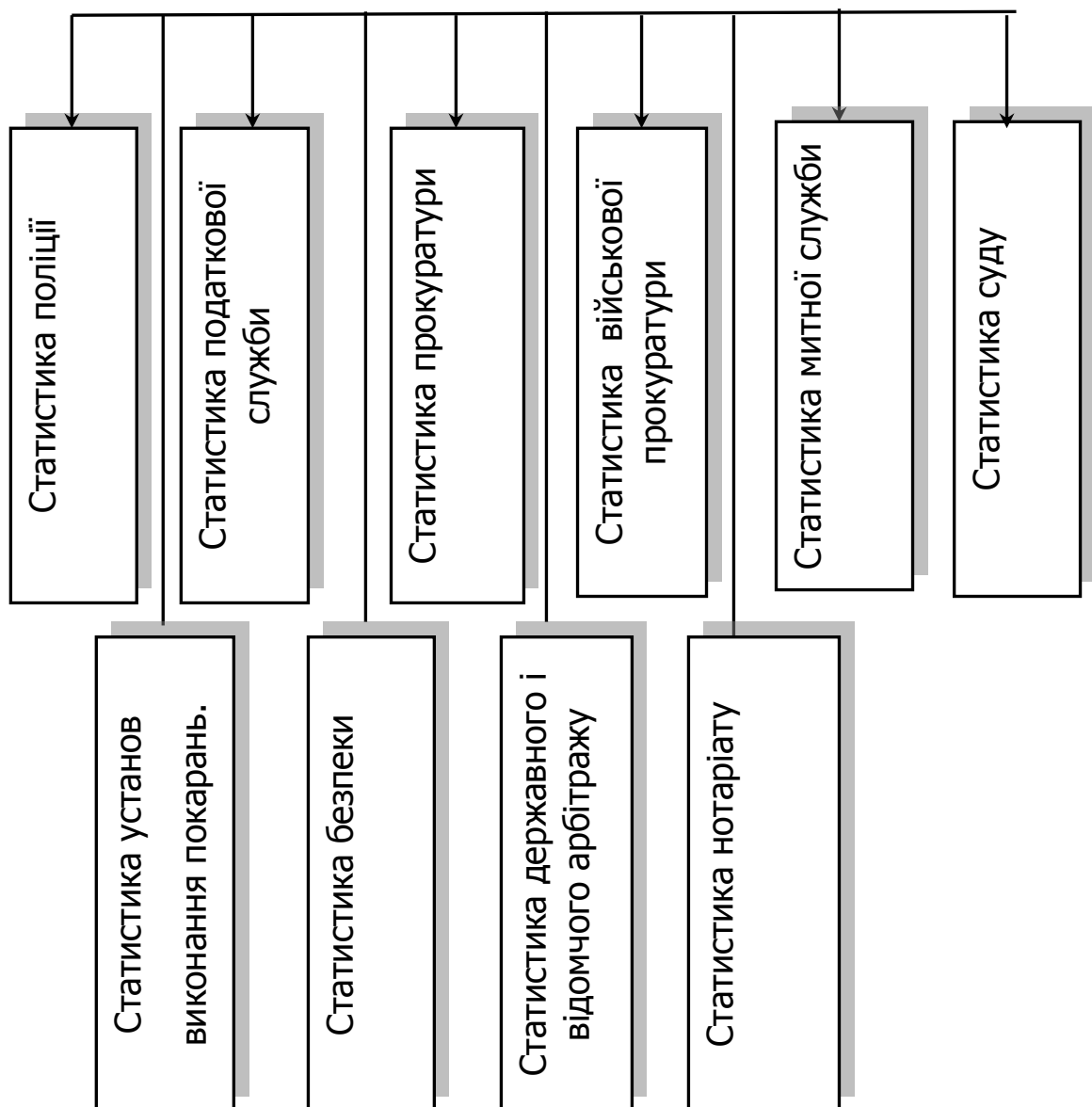

✓ Правова статистика відповідно до зазначених вище видів підгалузей співвідноситься з оперативними потребами органів, що здійснюють:

- кримінально-правовий,
- адміністративно-правовий
- цивільно-правовий

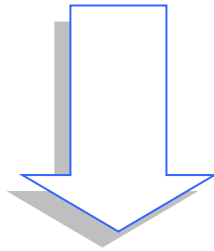
захист прав й інтересів громадян, суспільства і держави.

Види
Правої статистики, яка співвідноситься
з оперативними потребами державних органів

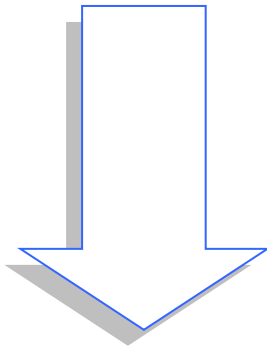

- ✓ Значущість віктимологічних рекомендацій у тому, що вони орієнтують практику на невикористані резерви, що містяться в чиннику «жертва злочину».

❖
Перша підгалузь кримінально-правової статистики
- **віктимологічна**
❖

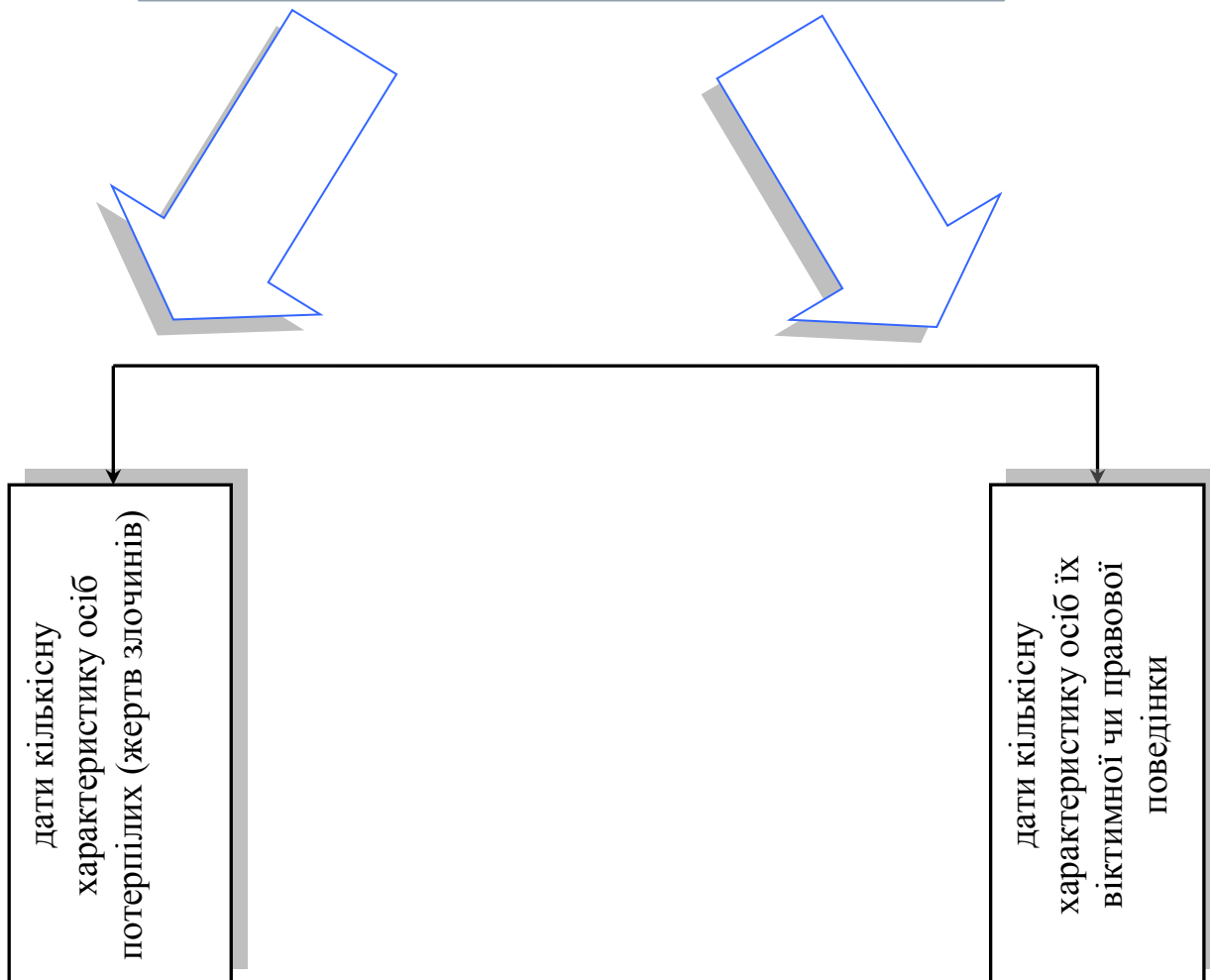
Віктимологія – це статистика,
що охоплює кількісні дані про жертв злочинів і їх роль
у генезисі злочинності.

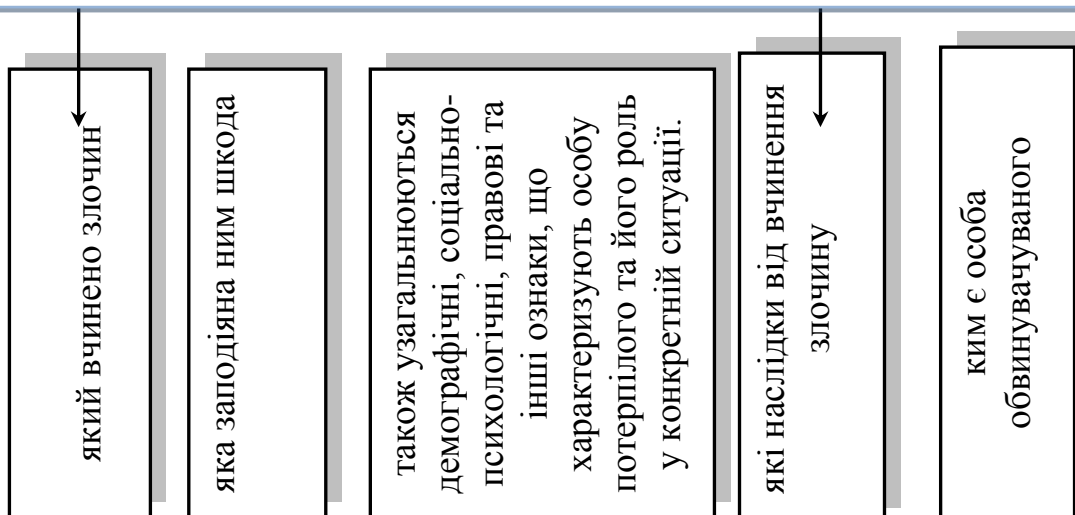
Реалізація результатів віктимологічних досліджень спроможна дати важливий інформаційний матеріал для удосконалювання:

- профілактики злочинів
- правового виховання
- соціального контролю на всіх рівнях:
 - загальному,
 - груповому
 - індивідуальному.

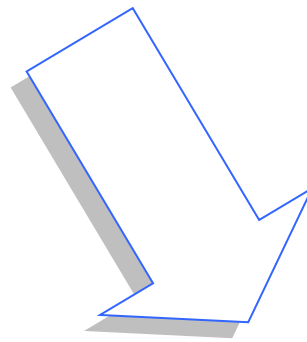
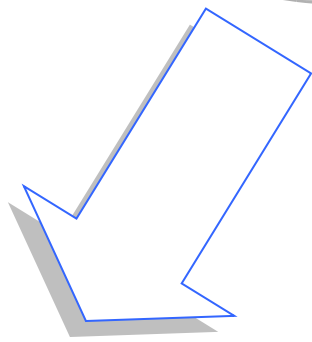
Основне завдання віктимологічної статистики

за такими напрямками

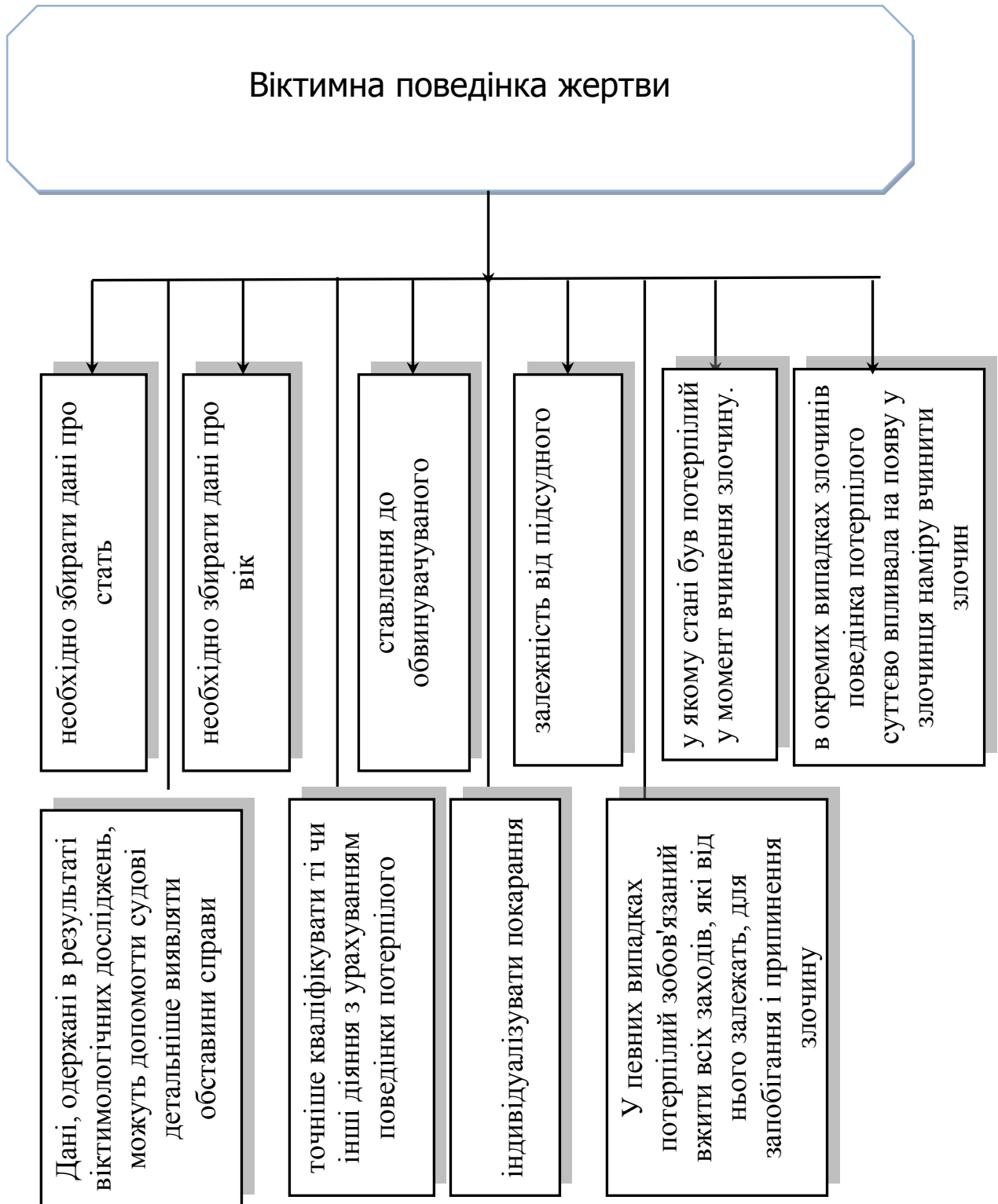
❖
Вчені-кримінологи, виділяючи **основні показники**, що характеризують суспільно небезпечні наслідки злочинності і враховуються в аналітичній роботі, яка проводиться правоохоронними органами
❖

Першим показником визначають загальне число осіб, які загинули за досліджуваний період часу внаслідок всієї сукупності злочинної діяльності правопорушників (рівень смертності).

Другий показник - це загальне число осіб, які дістали тяжкі і менш тяжкі тілесні ушкодження.

Пропонуєте враховувати такі показники: «рівень втрат», «рівень заподіяного збитку» тощо. І хоча цей перелік не є вичерпним, разом з тим «показники шкоди повинні розглядатися в якості одного з найважливіших критеріїв, що характеризують ступінь суспільної небезпеки злочинності та ефективність заходів її профілактики».

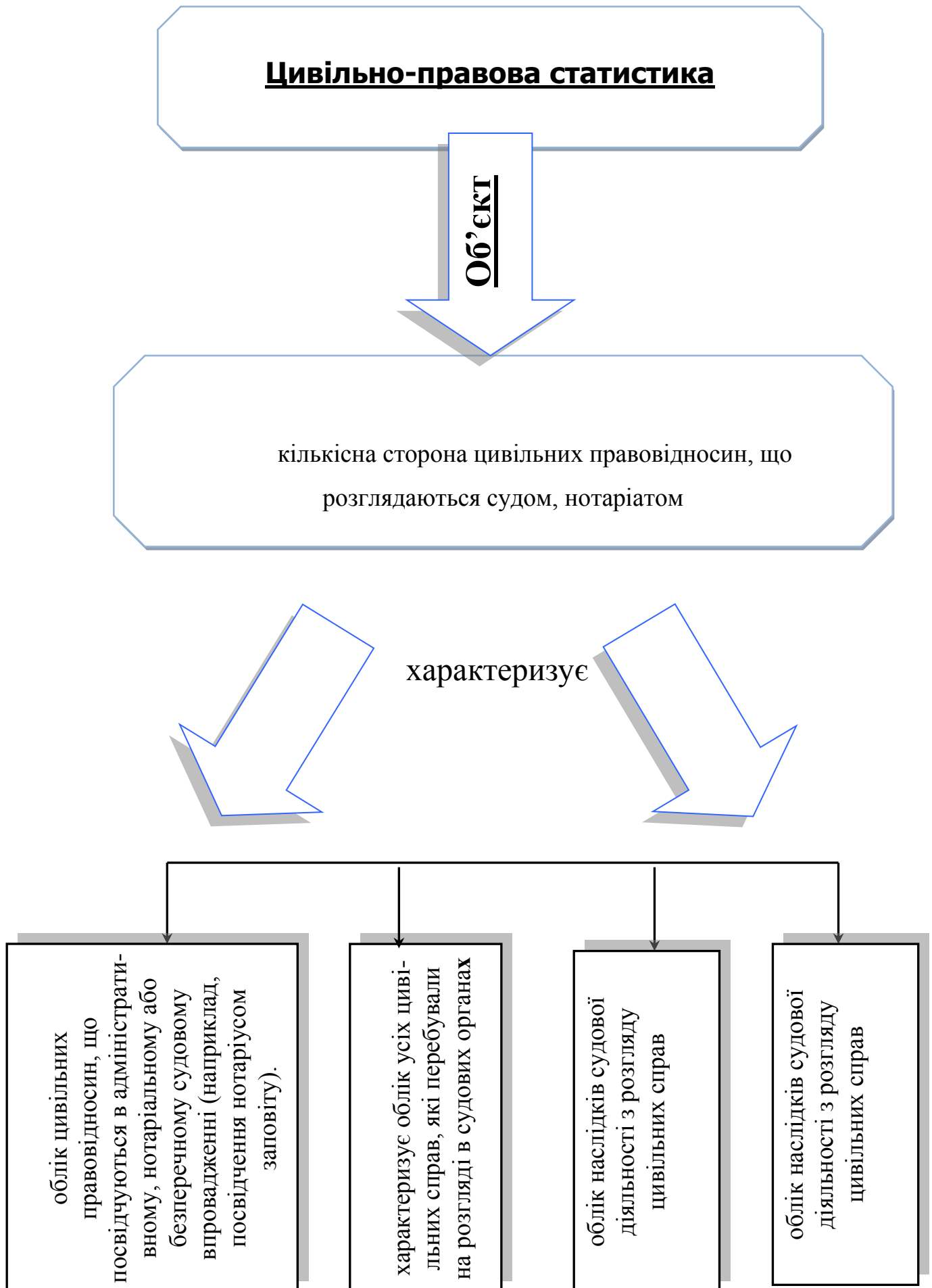
- ✓ Необхідно наголосити, що важливим для практичних працівників у разі проведення досудового розслідування є такий показник, як «поводження потерпілих», наприклад, віктимна поведінка жертви під час нападу злочинця.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

> кількість зареєстрованих злочинів;	> кількість виявлених осіб, що вчинили злочини;	> кількість осіб, засуджених за вчинення злочинів;	> кількість осіб, які потерпіли від злочинів;	> обсяг матеріальних збитків, завданих унаслідок вчинення злочинів.
--------------------------------------	---	--	---	---

✓ *Примітка:*

Стан злочинності оцінюється за допомогою ряду абсолютних та відносних показників. До абсолютних показників стану злочинності належать дані, які характеризують злочинність у цілому та її основні елементи.

Відповідно до вимог цивільного процесу і характеру установ, які його здійснюють, **цивільно-правову статистику** поділяють на такі підрозділи:

а) статистика
цивільного
судочинства

б) статистика
виконання
судових рішень.

Статистика цивільного судочинства

відображає

роботу органів суду з
розгляду цивільних справ, які
надійшли до них

облік основних
процесуальних дій; строки
розгляду цивільних справ

кількість винесених судових
рішень

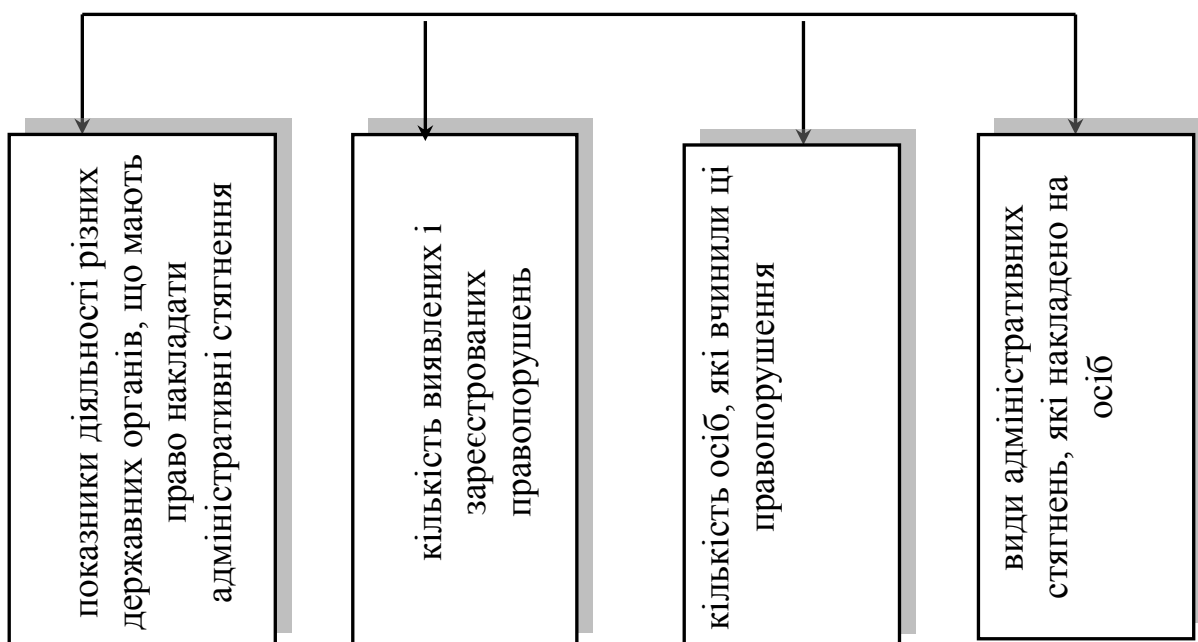
облік кількості справ, які
розглянуто судами касаційної
і наглядової інстанцій, і які
рішення за ними прийнято

До них відносять роботу господарських судів і нотаріату.

Статистика виконання судових рішень відображує діяльність судових виконавців з виконання рішень суду у цивільних справах.

Адміністративно-правова статистика

характеризує

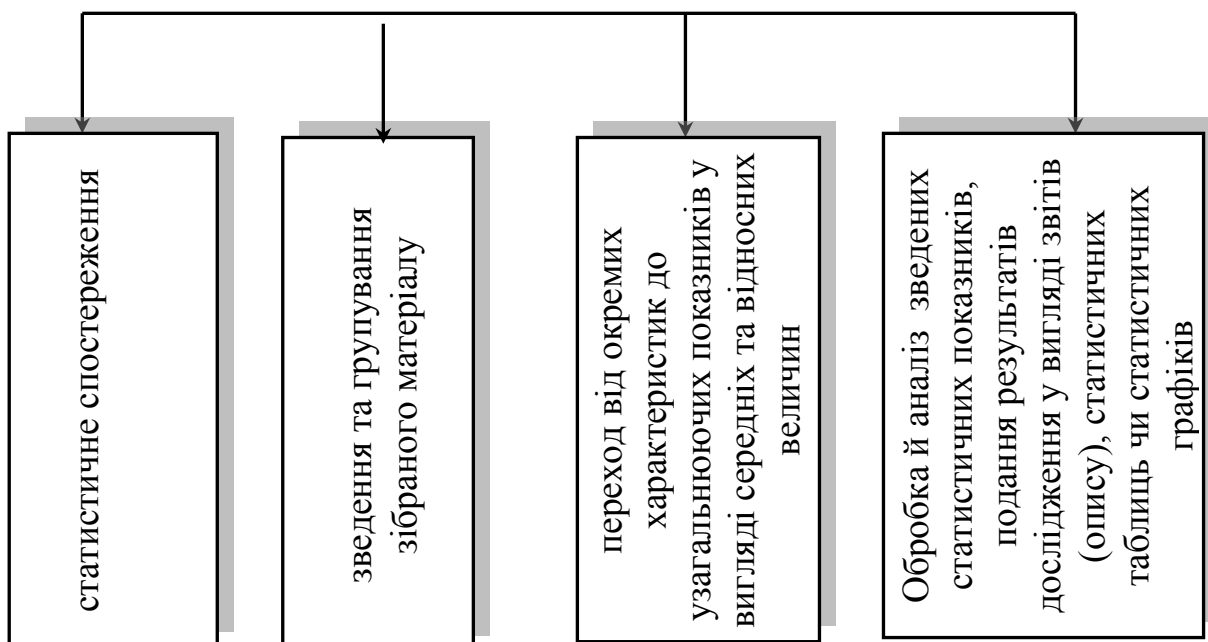
Об'єкт *адміністративно-правової статистики*

кількісна сторона адміністративних правопорушень і заходів адміністративного впливу.

Етапи статистичної роботи в державних органах

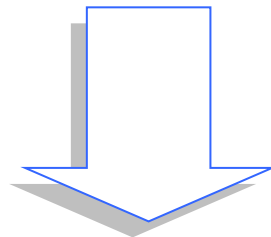
Будь-яке статистичне дослідження, у тому числі в державних органах, складається з чотирьох основних елементів:

елементи

У джерелах юридичної статистики третій та четвертий етапи об'єднують, отримуючи три складові статистичного дослідження. Ці три елементи нерозривно пов'язані й потребують складання попереднього плану всього статистичного дослідження, який охоплює його важливі розділи.

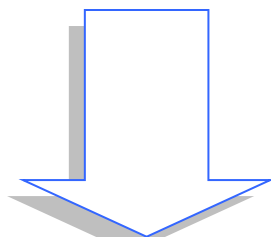
Перший етап статистичного дослідження

– статистичне спостереження, що становить масову цифрову **реєстрацію** певних індивідуальних явищ за тими чи іншими ознаками.

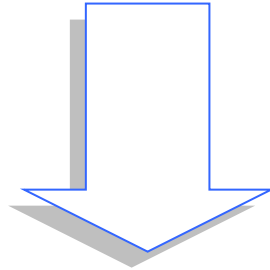
У результаті проведення статистичного спостереження збирається певна кількість карток, кожна з яких відображає окремий злочин або окремого злочинця, який характеризується різноманітними ознаками, такими як стать, вік, рецидив, умови вчинення злочину і т. ін.

Завдання другого етапу статистичного дослідження

групування даних спостереження на якісно однорідні сукупності й підбиття підсумків (зведення) як щодо окремих груп, так і щодо всієї маси фактів.

Третя частина статистичного дослідження

— **обробка та аналіз, які мають** встановити структуру й динаміку злочинності, виявити їх причини, ефективність роботи відповідних державних органів щодо попередження злочинності та визначити конкретні заходи боротьби з нею.

ПРИКЛАД ТРЕТЬОЇ ЧАСТИНИ СТАТИСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Для відповіді, наприклад, на питання про зміни злочинності за певний період часу необхідно порівняти дані про кількість злочинів за роками, встановити, кількість яких видів злочинів збільшилась, а яких зменшилась, в яких містах злочинність більш поширена тощо. Усе це потребує відповідної обробки зведених статистичних показників, наприклад, обчислення частки окремих видів злочинів у їх загальній кількості.

Форми відомчої статистичної звітності:

1. Про розгляд заяв, повідомлень та іншої інформації про злочини і пригоди та про результати роботи ОВС України (ф. 1-ЗП, місячна).
2. Про результати роботи підрозділів з боротьби з організованою злочинністю з виявлення корупційних діянь, що вчинені державними службовцями 1-4 категорій (ф. 1-ДС, місячна).
3. Про результати службової діяльності НДЕКЦ при ГУМВС, УМВС, УМВСТ України (ф. 1-ЕКЦ, місячна).
4. Тимчасовий статистичний звіт про роботу слідчих підрозділів ОВС у розслідуванні кримінальних справ про злочини у сфері економіки (ф. 1-СЛЕ, місячна).
5. Про адміністративну діяльність працівників ОВС, інших правоохоронних органів та представників громадських формувань (ф. 1-АП, місячна).
6. Про дотримання законності при затриманнях, арештах громадян (місячна).
7. Про основні показники роботи різних служб ОВС (місячна).
8. Про результати діяльності ОВС справ з контролю за дотриманням правил перебування іноземців в Україні та протидії незаконній міграції (ф. 1-І, місячна).
9. Про результати роботи органів та підрозділів внутрішніх справ щодо протидії нелегальній міграції (ф. 3-І, місячна).
10. Основні показники роботи органів досудового розслідування України (ф. 1-СЛМ, місячна).
11. Про результати діяльності ОВС та управління фінансових розслідувань Державної фіскальної служби України з викриття та розслідування щодо легалізації (відмивання) грошових коштів та іншого майна, здобутих злочинним шляхом, й використання коштів, здобутих шляхом незаконного обігу наркотичних засобів,

психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (ф. 1-ЛГ, місячна).

12. Про виявлення фактів давання хабарів працівникам ОВС цивільними особами (ф. 1ВБ, місячна).

13. Про результати розшуку громадян, які переховуються від органів влади, безвісно зниклих та про встановлення особи громадян за невідомими трупам на території України (місячна).

14. Про кількість дозволів на імміграцію, виданих МВС України і його територіальними органами та підрозділами (ф. 5-І, місячна).

15. Про зареєстровані злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, скоєні особами циганської національності (ф. 1-НЗ, місячна).

16. Про результати роботи транспортних підрозділів та підрозділів спеціальної поліції ОВС України (ф. 1-ТСМ, місячна).

17. Про зареєстровані злочини, скоєні проти життя, здоров'я, волі, честі та гідності, а також статевої свободи та недоторканості осіб жіночої статі (ф. 1-Ж, кварт.).

18. Зведення про взаємодію ОВС із ЗМІ та громадськістю (ф. ЦГЗ, кварт.).

19. Про кількість іноземців, узятих на облік в ОВС, та іноземців, притягнутих до адміністративної відповідальності (ф. 2-І, кварт.).

20. Зведення за справами про злочини проти особового складу ОВС і адміністративні правопорушення (ф. 007, кварт.).

21. Про кількість мігрантів, які перебувають на обліку (ф. 6-І, кварт.).

22. Про стан дисциплінарної практики в органах і підрозділах внутрішніх справ України (ф. 1-ДПОП, кварт.).

23. Про стан дисциплінарної практики в навчальних закладах України (ф. 1-ДПЗН, кварт.).

24. Про стан дисциплінарної практики в Центральному апараті МВС України (ф. 1-ДПАМ, кварт.).

25. Про злочини економічної спрямованості, скоєні в аеропортах України, та осіб, які їх вчинили (ф. 1-аеро, кварт.).

26. Оперативні відомості про результати діяльності служб МВС України за добу (ф. 2-0, щодобово).

27. Оперативні відомості про результати роботи органів внутрішніх справ з розкриття злочинів, які скоєні в умовах очевидності (НК, щотижнево).

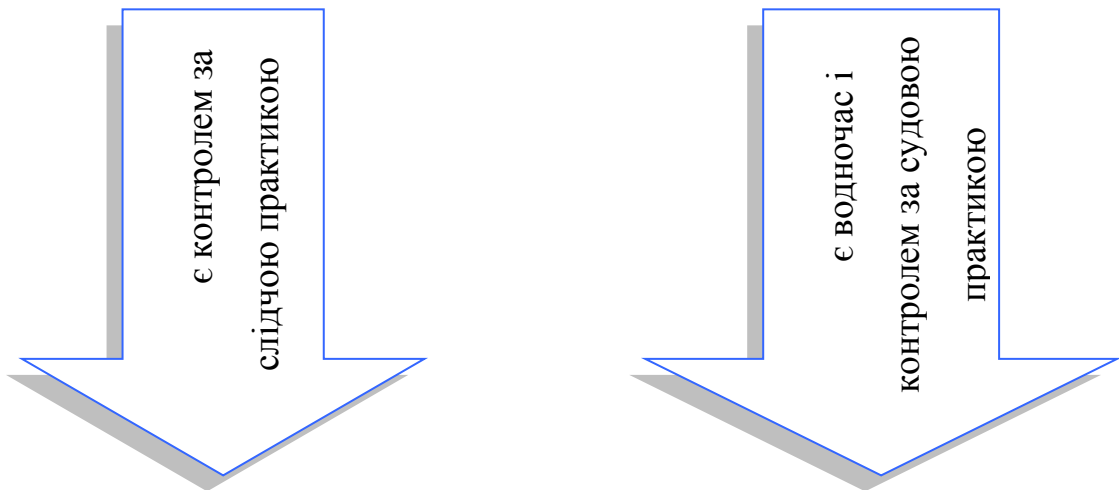
Значення правової статистики у практичній роботі

- ✓ Дані правової статистики мають велике наукове і практичне значення. Правова статистика своїми показниками завжди характеризує тенденції зміни:
- законодавчої,
 - правоохоронної
 - правозастосовної
- діяльності державних органів.

- ✓ Статистичні матеріали використовують насамперед для оперативного керівництва роботою цих органів з метою контролю та виявлення позитивних та негативних сторін у їх діяльності.

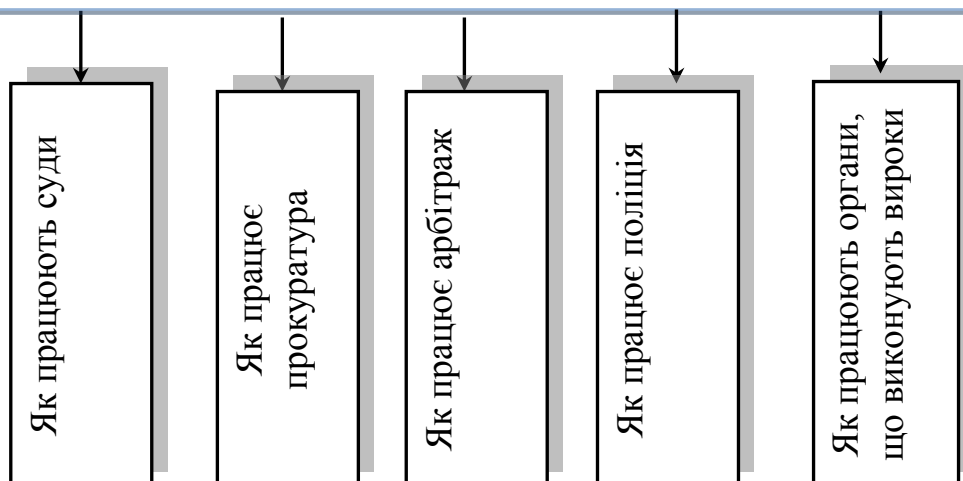
Облік у галузі здійснення правосуддя

В поєднанні з іншими матеріалами статистичні показники є важливим джерелом аналізу роботи юстиції, встановлюють основні тенденції. Статистика допомагає виявити найтипівіші недоліки цієї роботи та взяти заходи для їх ліквідації.

За допомогою добре організованої правової статистики

МОЖНА ВСТАНОВИТИ:

- ✓ Винятково важливе значення мають статистичні дані для виявлення усіх фактів порушення законності в країні.
- ✓ Завжди в усіх звітах обов'язково окремо наводиться кількість справ, які розглянуті з порушенням процесуальних строків.

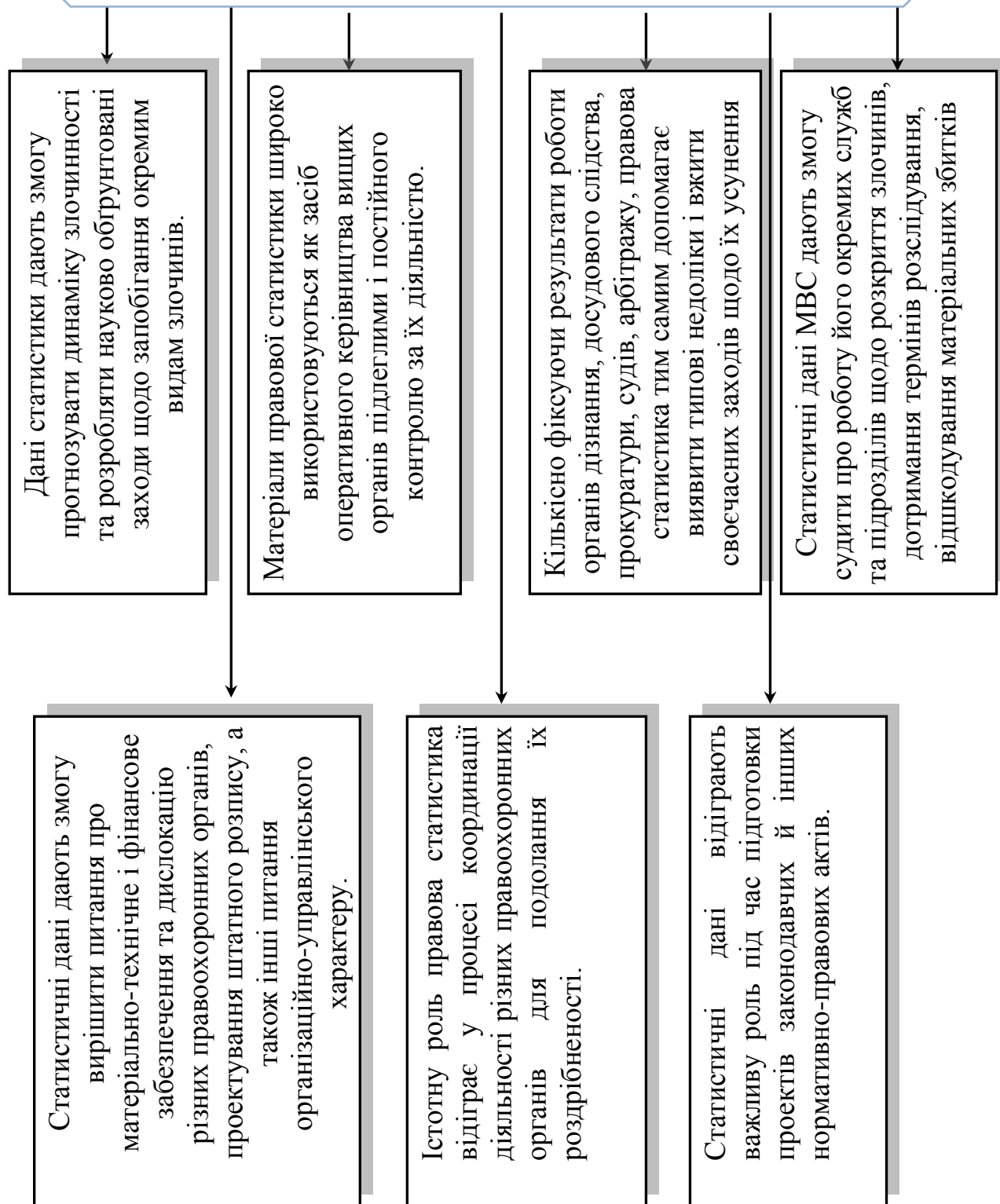
- ✓ Усе це дає змогу прогнозувати і розробляти науково обґрунтовані заходи щодо попередження окремих видів злочинів і вдосконалення кримінального законодавства.
- ✓ Статистичні дані дають змогу вирішити питання про матеріально-технічне і фінансове забезпечення та дислокацію різних правоохоронних органів, проектування штатного розкладу, а також інші питання організаційно-управлінського характеру.
- ✓ Слід також мати на увазі використання матеріалів правової статистики в роботі стосовно удосконалення законодавства. Розробка проектів законів у галузі кримінального, цивільного та адміністративного права й процесу, а також судочинства не може обійтись без низки показників, які висвітлюють поширеність конкретних видів порушень, практичне використання чинного законодавства.

- ✓ Адже під час проведення кримінологічних досліджень науковцями завжди здійснюється аналіз практичної діяльності правоохоронних органів, виникає можливість виявлення детермінант, стану, структури, тенденцій злочинності тощо.
- ✓ Зокрема, показники, що характеризують роботу правоохоронних органів, дають змогу встановити, які спостерігаються недоліки в їх роботі, які результати вони мають у справі розслідування та розкриття злочинів, які простежуються тенденції в стані та динаміці злочинності, а також, які заходи запобіжної діяльності потрібно застосувати в тому чи іншому регіоні, місті або районі.
- ✓ Правова статистика своїми показниками завжди характеризує тенденції зміни:
 - законодавчої діяльності,
 - правоохоронної діяльності,
 - правозастовної діяльностідержавних органів та виконує значну роль при вивченні та запобіганні злочинності.

Значення правової статистики

полягає в тому, що:

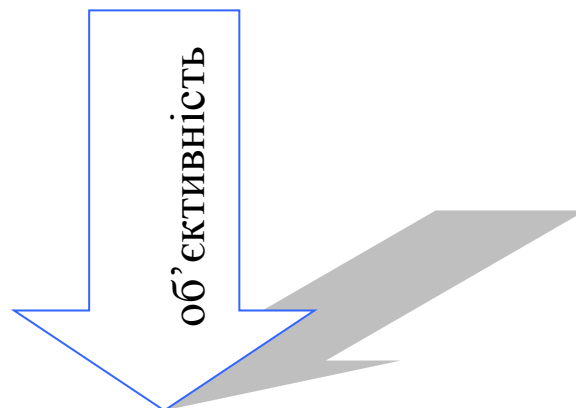

Вимоги

ДО СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ

ПРАВОВОЇ СТАТИСТИКИ:

Вірогідність даних

тобто їх відповідність реальному стану. Вірогідність даних забезпечується багатьма умовами. Це компетентність працівника, який здійснює дослідження, досконалість інструментарію (бланки, інструкції, система оціночних показників), зацікавленість і готовність об'єкту та ін.

Повнота (цілісність) даних

як за їх
обсягом, так і
по суті.

1. Забезпечується:

- по-перше, охопленням одиниць досліджуваної сукупності.
- по-друге, системним добором кількох взаємозалежних ознак явища.
- по-третє, при вивченні явища у часі повнота передбачає одержання даних за максимально тривалі періоди.

Своєчасність даних

оперативність

Співставимість даних

стабільність

у часі

у просторі

Дані повинні бути порівнянними

за одиницями

за складом сукупності
(забезпечення співставимості показників при структурних зрушеннях — змінах у складі елементів досліджуваної сукупності)

за методикою збирання
даних та обчислення
статистичних показників

за територіальною
належністю одиниць.

Доступність даних

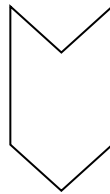
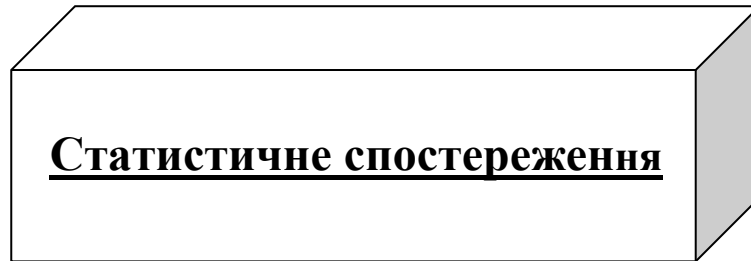
Доступ до статистичної
інформації забезпечується
ШЛЯХОМ

систематичної
публікації її в
друкованих виданнях

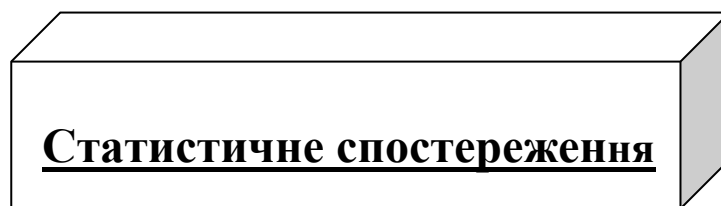
поширення її засобами
масової інформації

безпосереднього її надання органам
державної влади та органам місцевого
самоврядування, іншим юридичним, а
також фізичним особам.

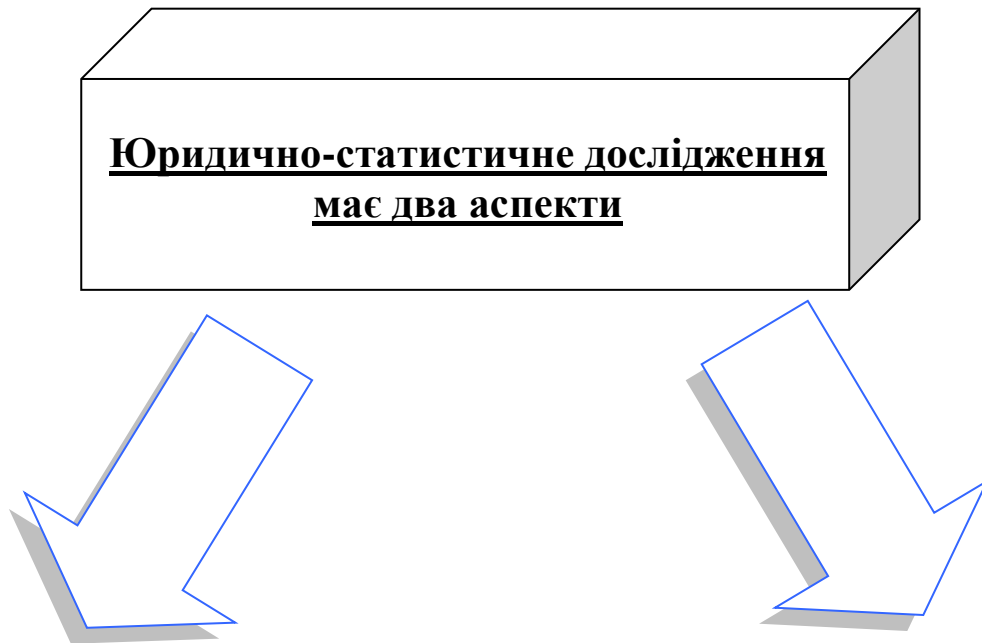
ТЕМА №4: СТАТИСТИЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

— це специфічний метод і разом із тим перший етап будь-якого конкретного юридично-статистичного вивчення, який становить науково організований за єдиною програмою облік фактів про правові та юридично істотні явища і процеси та збирання отриманих на підставі цього обліку масових первинних даних у статистичну сукупність.

— це підрахунок та фіксація будь-яких елементів, властивостей масового процесу, що вивчається, наприклад, вік засуджених, види покарань, строки розгляду справ тощо.

по-перше, отримання вихідної соціально-статистичної інформації (облік злочинів, правопорушень, цивільних суперечок тощо)

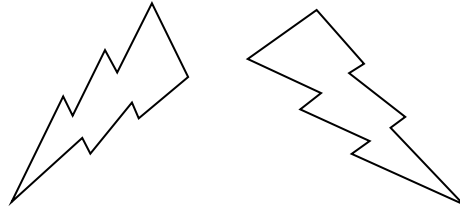
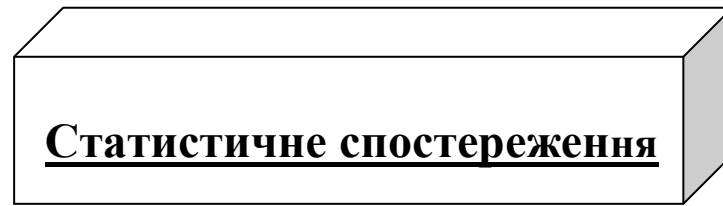
по-друге, узагальнення фактів, що підлягають обліку, та їх зведення до певної сукупності.

На практиці

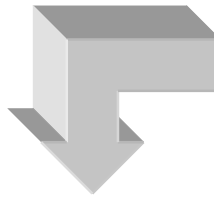
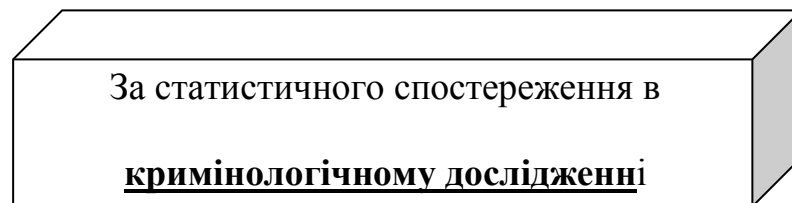
ці два аспекти статистичного спостереження становлять єдиний **процес обліку та звітності**:

- спочатку реєструються кримінальні чи цивільні справи;
- особи, які звинувачуються, чи відповідачі за певною ознакою,
- а потім отримані дані надаються в різних формах звітності.

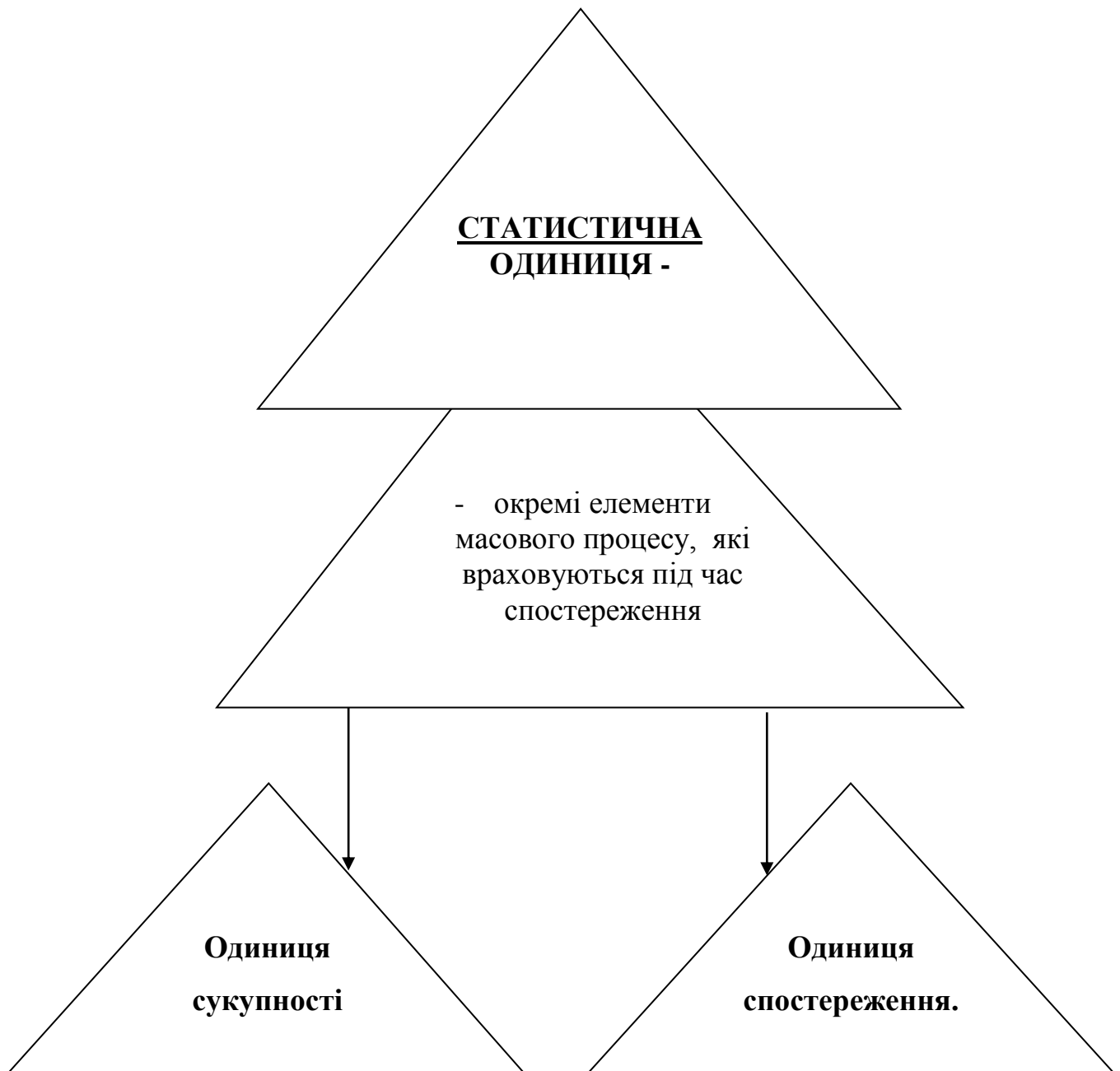

— це кількісна реєстрація окремих явищ, які відбирають за певною якісною ознакою.

реєструються індивідуальні або їх окремі ознаки явища сукупності, що вивчається (юридична кваліфікація злочину, (злочини, злочинці, причини тощо) соціально-демографічні дані злочинців тощо).

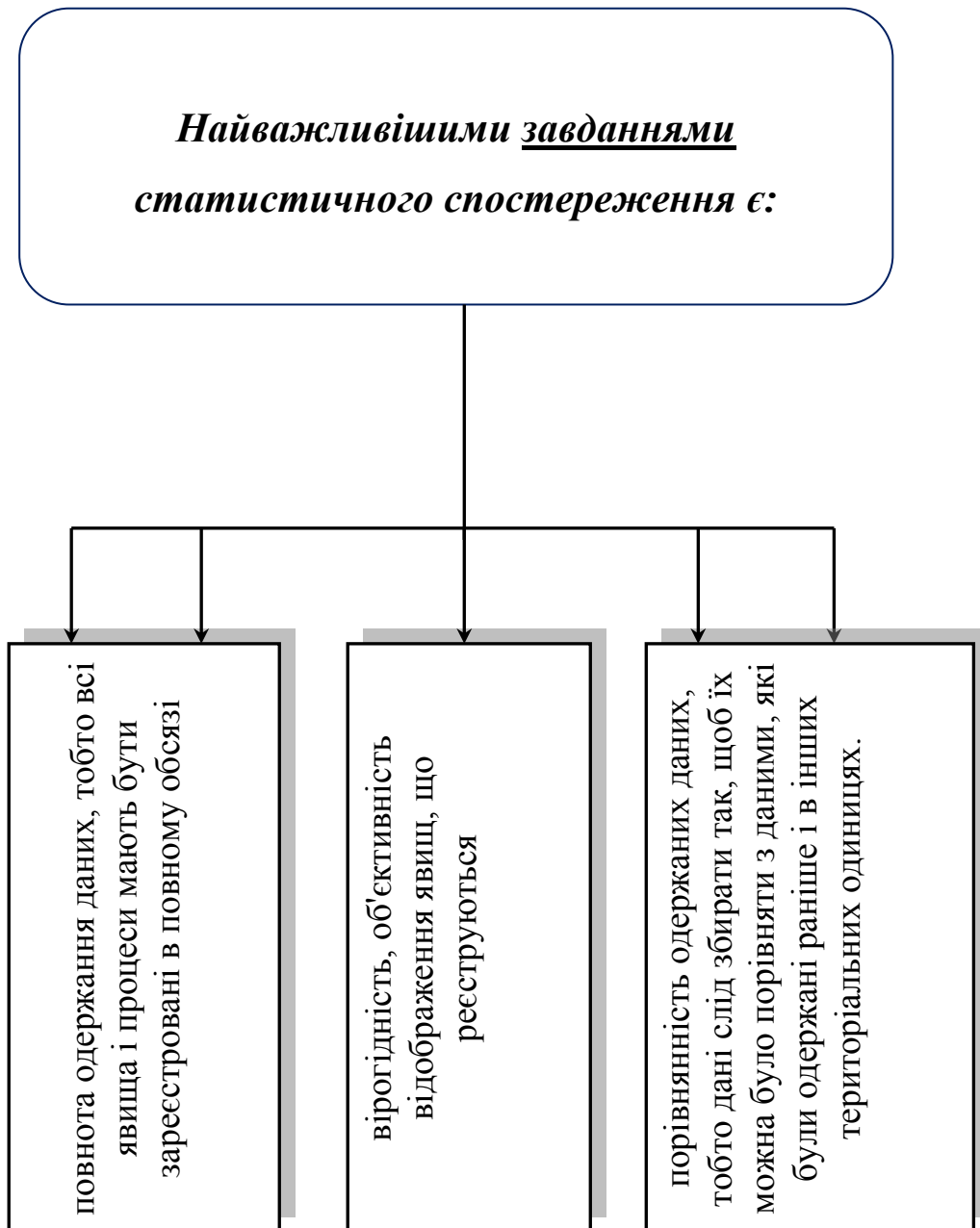

це частина, елемент об'єкта спостереження.

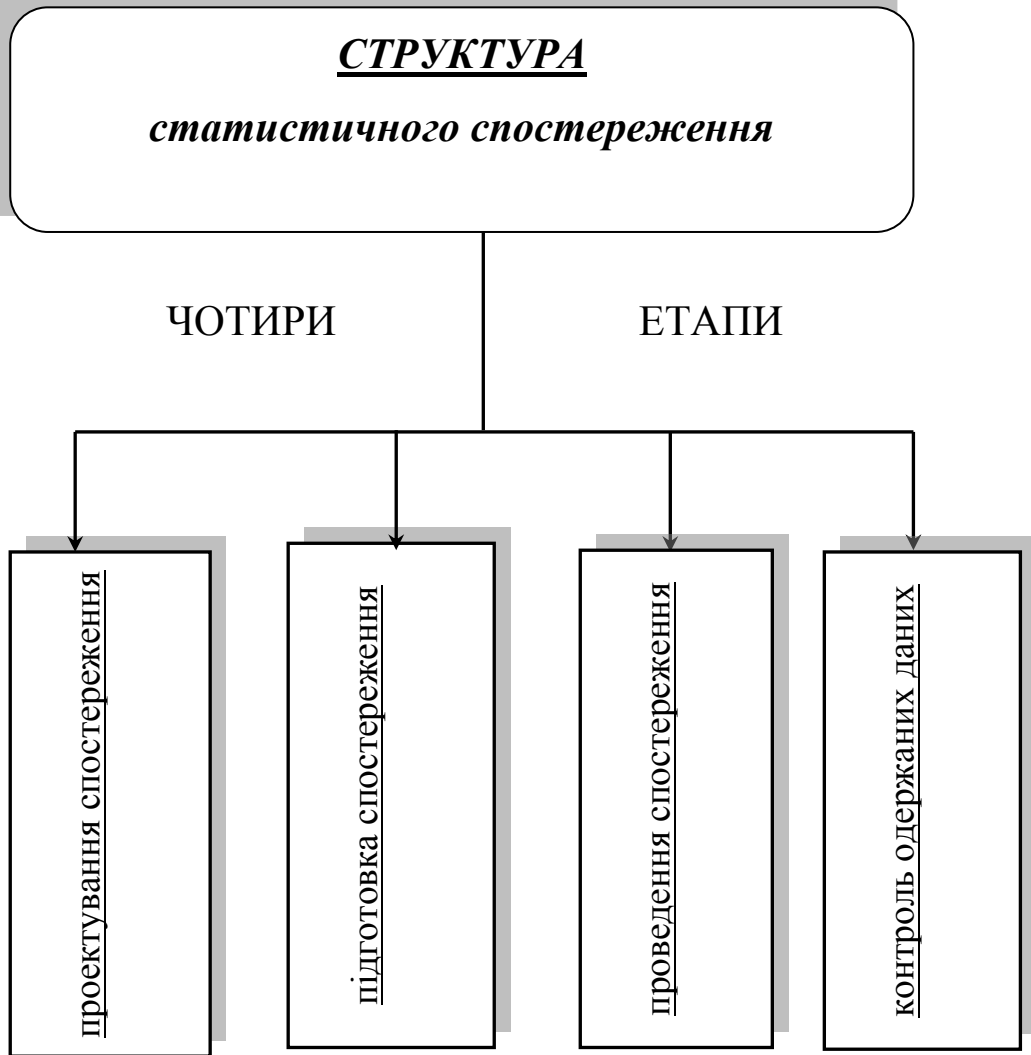
це безпосереднє джерело, первинна одиниця, від якої одержують дані, носій інформації.

- Наприклад, під час вивчення засуджених за певний злочин одиницею сукупності є судимість саме за цей злочин.
- У нашому випадку це суд.

Статистичне спостереження відповідно до вимог статистичної науки має бути:

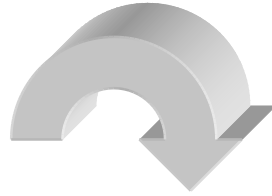
- ❖ всебічно продуманим
- ❖ добре підготовленим
- ❖ чітко організованим

- ✓ Всі ці етапи тісно пов'язані між собою, тому недоліки на одному з них псують усю роботу.

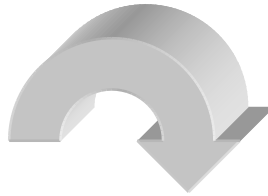
***Проектування
спостереження***

— це розроблення плану статистичного спостереження, який обов'язково охоплює програмно-методологічні та організаційні питання його проведення.

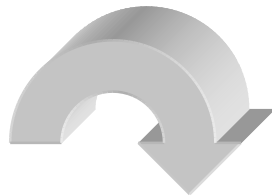
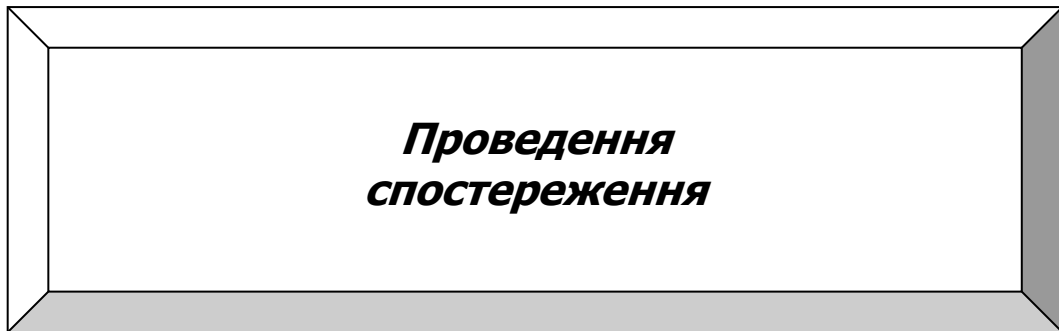
***Підготовка
спостереження***

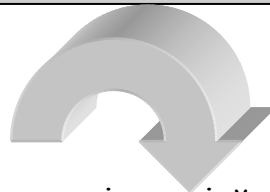
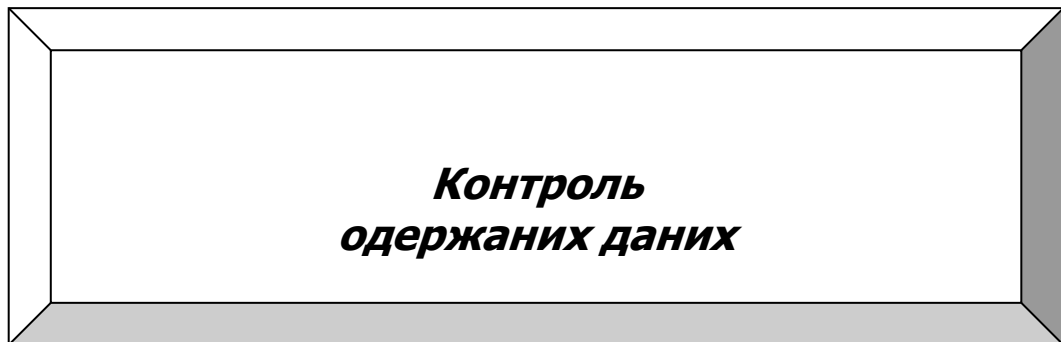
полягає у підготовці інструментарію спостереження (друкування бланків, перевірка реєстрів об'єктів, які повинні подавати дані, підготовка осіб, які будуть проводити спостереження, а також проведення пробного спостереження, якщо це потрібно).

✓ Приклад

Як правило, перед проведенням перепису населення в країні необхідно здійснити пробне спостереження з метою перевірки надійності розроблених документів і програми перепису.

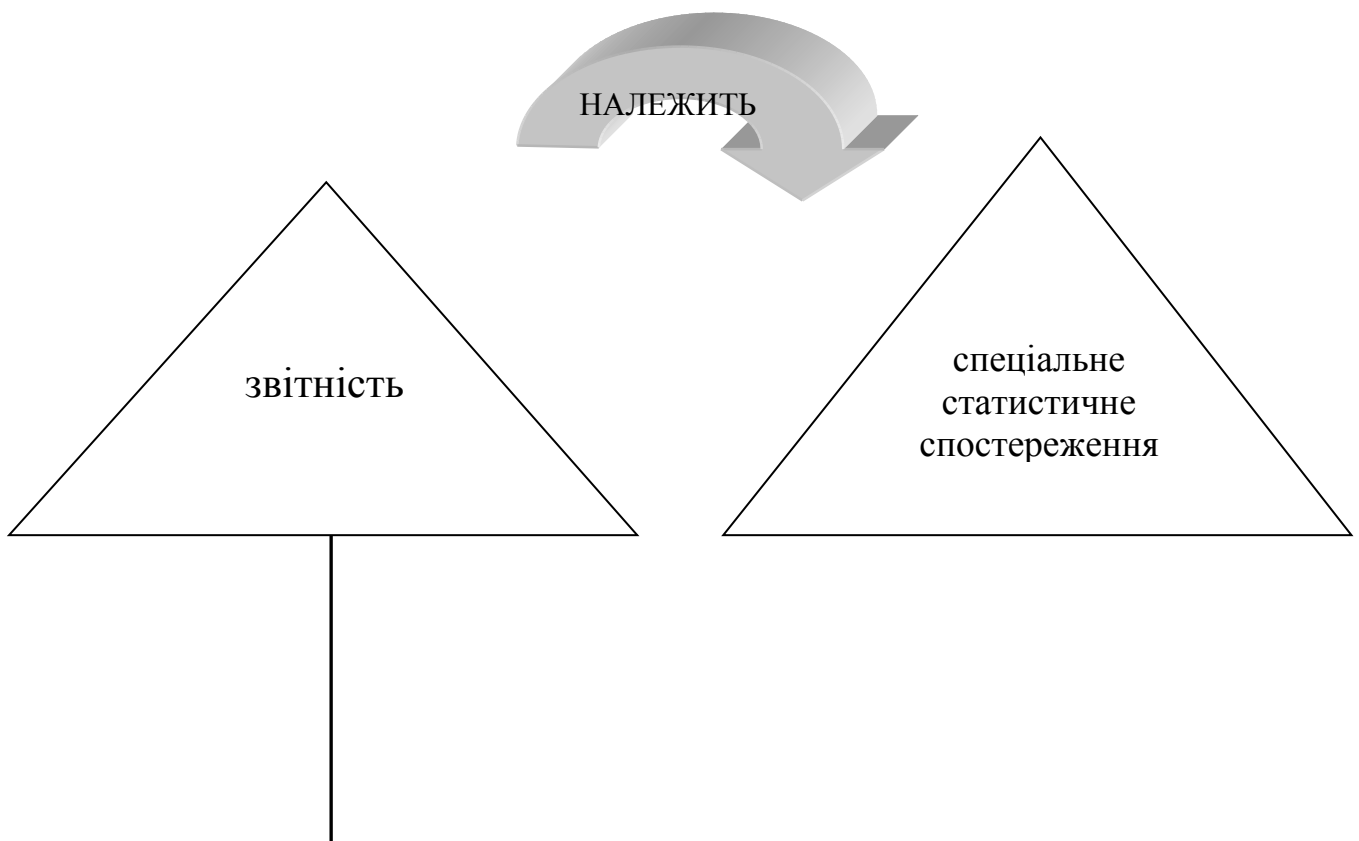
— це процес безпосередньої реєстрації фактів і явищ.

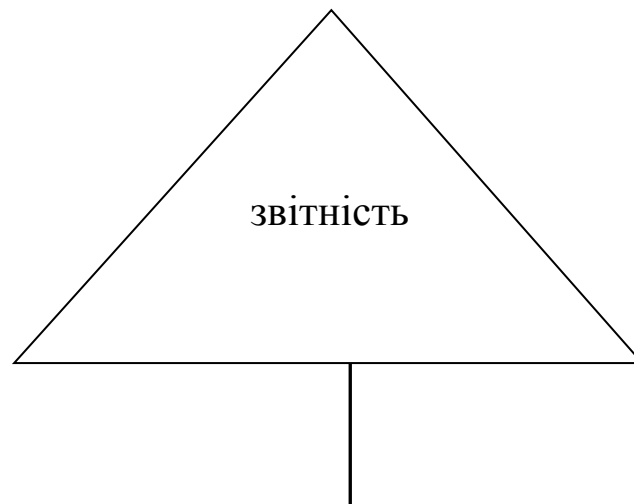
зводиться до перевірки достовірності й одержаних даних у результаті проведеного спостереження.

- ✓ Статистичне спостереження завжди становить кількісну реєстрацію окремих явищ, які відбираються дослідниками за якісно визначеними ознаками.
- ✓ При статистичному спостереженні реєструються індивідуальні явища досліджуваної сукупності (наприклад, злочини, особи, що їх вчинили, причини злочинів, цивільні правопорушення тощо) або окремі їх ознаки (юридична кваліфікація злочину, соціально-демографічні дані осіб, що вчинили злочини, види та строки покарання і т.д.).

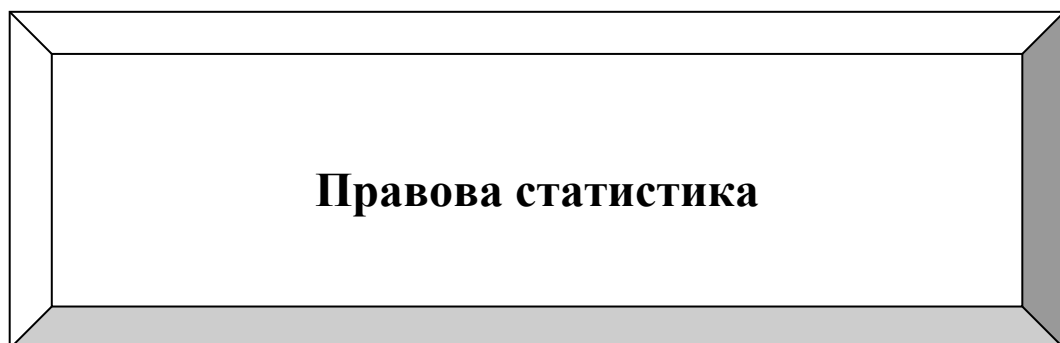
**Організаційні
ФОРМИ
проведення
статистичного спостереження**

- ❖ **Звітність** — це така форма статистичного спостереження, яка характеризує систему взаємопов'язаних показників, що дають змогу одержати дані наслідків роботи підприємства, установи або організації за звітний період, і періодично подається у вигляді встановлених законодавством звітних документів (статистичних звітів) статистичним, контролюючим та вищим органам за підписом осіб, які відповідають за своєчасне подання і вірогідність цих даних.

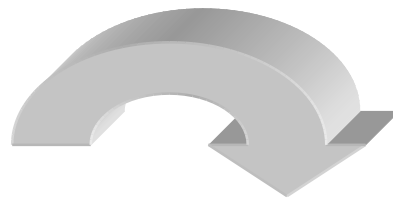
- це така форма статистичного спостереження, при якій кожна установа за єдиними бланками в точно затверджені строки (кожний квартал, півріччя або за рік) надає своєму вищому органу і органу державної статистики документально підтверджені дані.

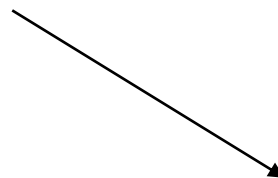
основна організаційна форма статистичного спостереження

оскільки правова статистика дає змогу одержати дані, які характеризують діяльність правоохоронних і правозастосовних органів з різних сторін, оперативно управляти розвитком правових явищ і процесів у суспільстві.

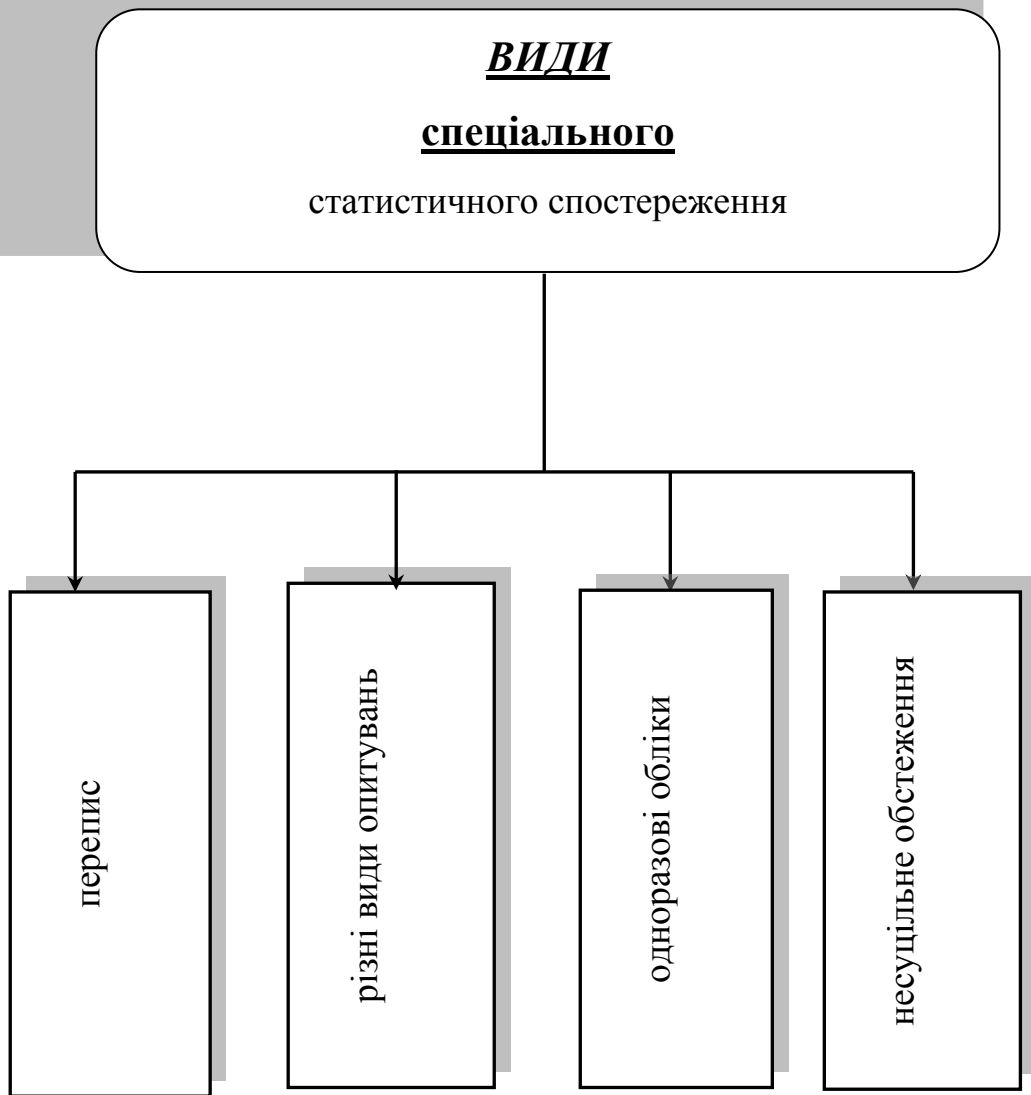
**спеціально організовані
статистичні спостереження
правової статистики**

- це одержання даних, які не відображені в звітності, здійснюються та можуть проводитися для уточнення і перевірки звітних даних та даних, одержаних при проведенні дослідження.

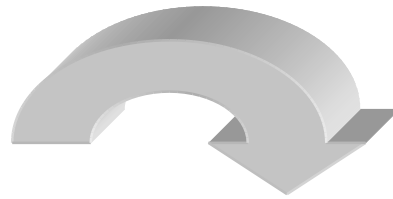

В цьому разі таке спостереження називається **КОНТРОЛЬНИМ.**

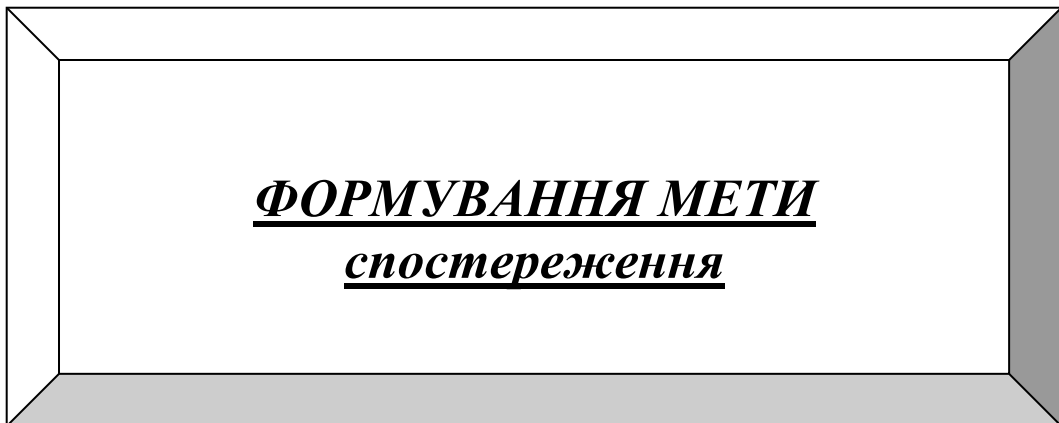

- Це всебічна характеристика масового явища станом на ту чи іншу дату або певний момент часу.

Класичний приклад — перепис населення.

— це пізнавальне завдання і кінцевий результат спостереження.

в документах на підставі яких організовується
проведення статистичного спостереження

Науково організоване статистичне дослідження

ПЛАН
Статистичного
спостереження

Перша
група питань:
програмно-
методологічні

Друга група
питань:
організаційні

Програмно-методологічні питання спостереження

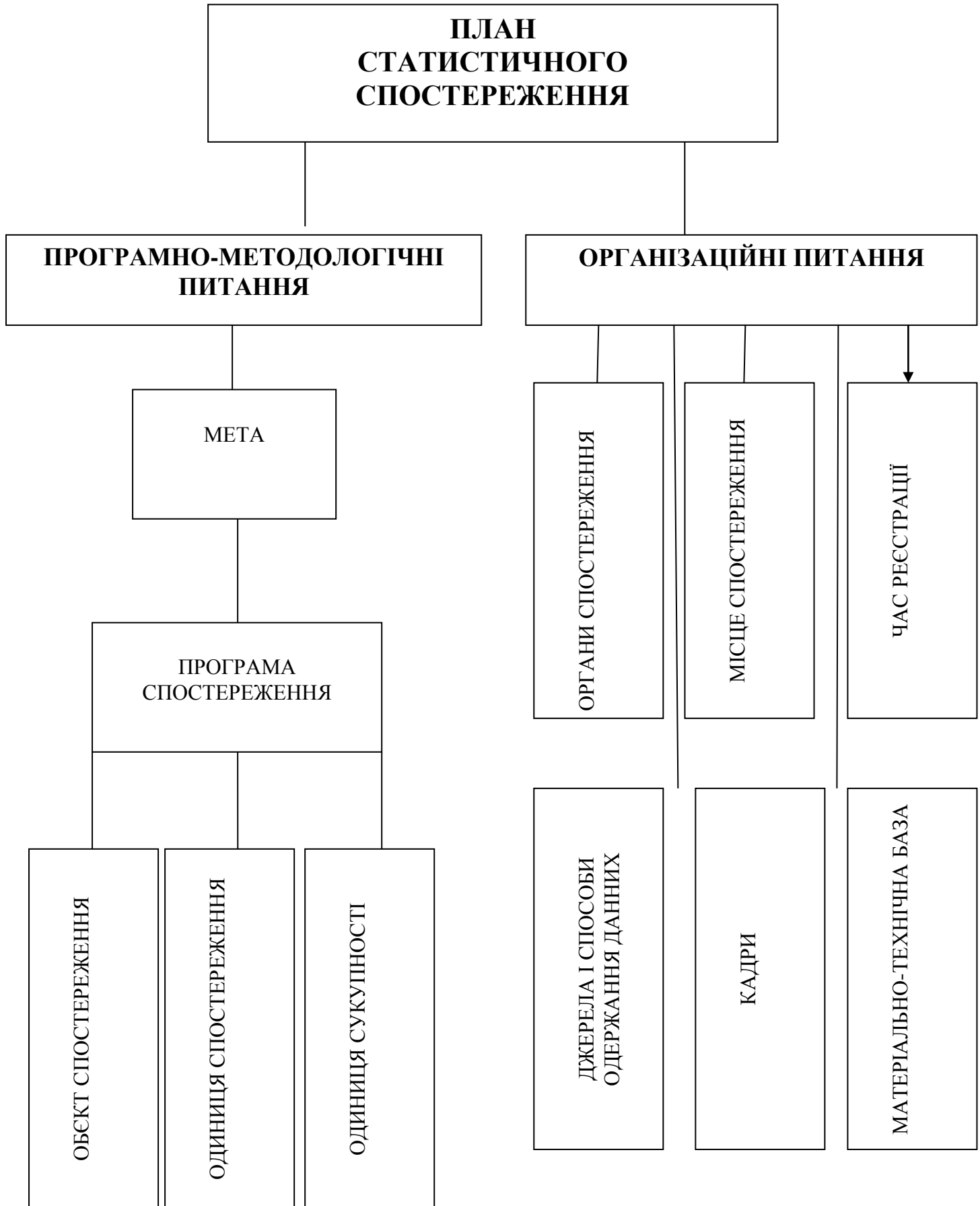
Включають
до себе:

- формулювання гіпотези
- розроблення понятійного апарату дослідження
- з'ясування мети спостереження
- визначення джерел інформації
- розроблення програми та процедури спостереження,
- визначення методів і засобів аналізу одержаних статистичних даних
- інші питання методологічного забезпечення дослідження.

Організаційні питання спостереження

Включають
до себе:

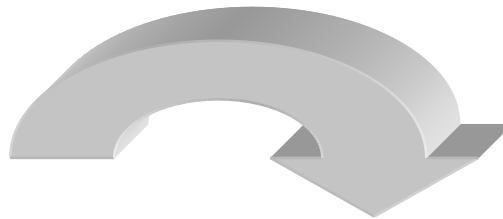
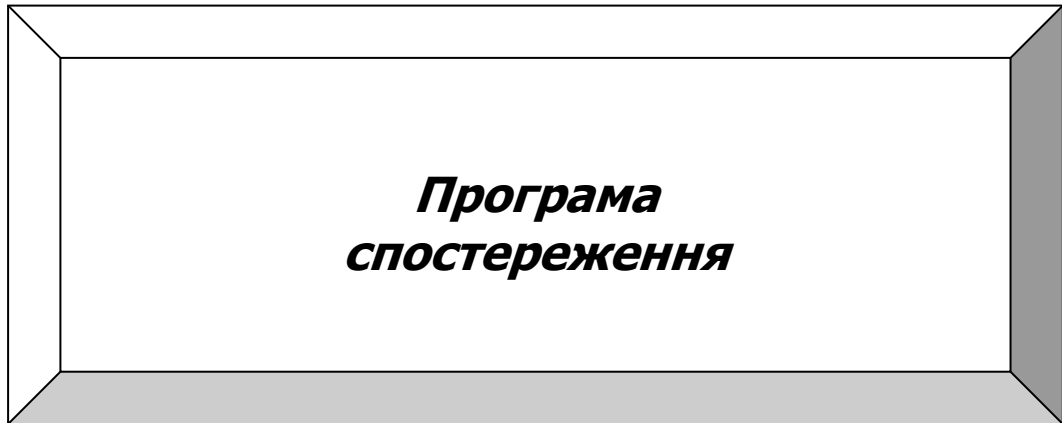
- визначення органів, які здійснюватимуть спостереження
- час його проведення (реєстрації)
- джерела і засоби одержання даних
- графік підготовки кадрів та їх інструктаж
- визначення строків подання даних та інші питання, пов'язані з практичною підготовкою, організацією та проведенням статистичного спостереження (наприклад, вирішення питань матеріально-технічного забезпечення дослідження).

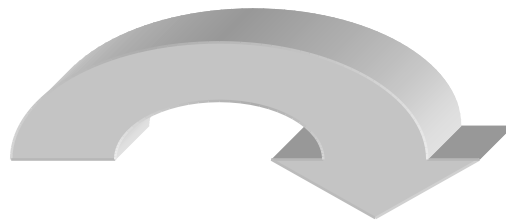
- ✓ План статистичного спостереження завжди є складовою частиною плану статистичного дослідження.

ПРОГРАМА СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Статистичне спостереження завжди здійснюється згідно із заздалегідь розробленою програмою спостереження.

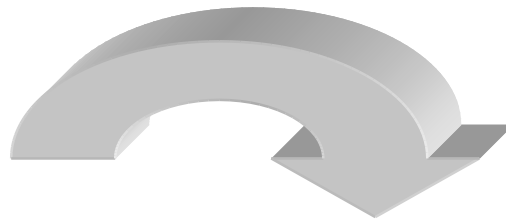

— це перелік питань, на які треба одержати відповіді при даному статистичному спостереженні.

- це система показників, яка всебічно характеризує об'єкт і відповідає меті дослідження

ТРИ ПРАВИЛА створення *програми* *спостереження*

необхідно включати лише ті
питання, на які потрібно
отримати відповіді для
вирішення поставленого
завдання

не треба включати питання, на
які не можна отримати
відповіді достатньої якості

не повинні включатися
питання, які можуть визвати
недовіру обстежуваних
суб'єктів відносно мети
спостереження

- ✓ Від того, наскільки якісно розроблено програму спостереження, залежать успіх проведення всього статистичного дослідження і об'єктивність одержаних даних.
- ✓ Виконання програми статистичного спостереження залежить й від того, що прийнято за одиницю сукупності, яка завжди підпорядковується меті та завданням дослідження.

ВИМОГИ до *Програми статистичного спостереження*

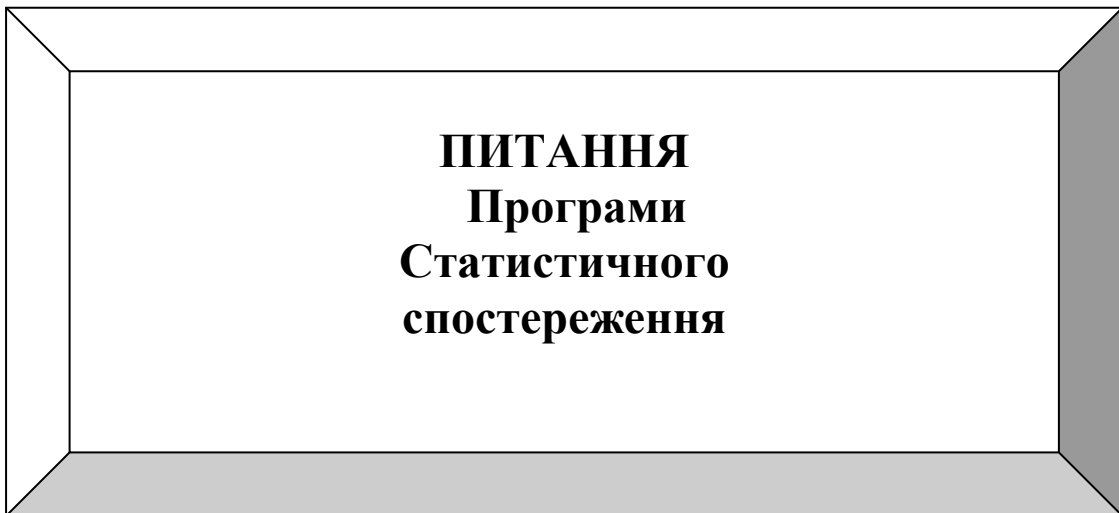
ВИМОГИ

1) вона повинна містити тільки необхідні та істотні питання, і не слід включати до неї зайві питання, які можуть ускладнити одержання і розроблення даних;

2) редакція питань мусить бути конкретною і ясною, щоб всі розуміли їх значення однозначно. Недоцільно вносити до програми іншомовні слова;

3) питання програми слід записувати у логічній послідовності (спочатку — загальні питання, а потім — більш конкретні), а також таким чином, щоб можна було відповідями на одні питання контролювати відповіді на інші питання, тобто програма має містити контрольні питання;

4) програма по можливості повинна забезпечувати порівнянність даних з попереднім дослідженням цього об'єкта та з іншими дослідженнями, які були проведені в інших країнах.

В СТАТИСТИЧНИХ ФОРМУЛЯРАХ
(БЛАНКАХ)

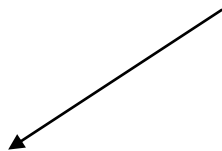
індивідуальний (картковий) у вигляді списку (списковий).

Інструкція — сукупність роз'яснень та вказівок щодо програми спостереження. Її можна надрукувати на формулярі спостереження або вона може бути окремим документом.

ВИДИ
Статистичного
спостереження

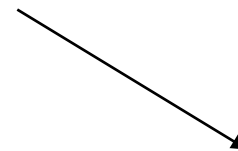

(за моментом реєстрації)

Поточне

спостереження полягає в безперервній реєстрації фактів у міру того, як вони виникають. (Наприклад, реєстрація актів громадянського стану, облік зареєстрованих злочинів, пожеж). При поточному спостереженні факти реєструються постійно.

Перервне

відображає рівень того чи іншого правового явища на якусь-то дату чи момент часу. Воно завжди проводиться з метою одержання даних, які не можна одержати іншим шляхом.

ВИДИ
СТАТИСТИЧНОГО
СПОСТЕРЕЖЕННЯ

За охопленням
одиниць
сукупності

суцільне

Обліку підлягають усі без винятку одиниці сукупності. Суцільним має бути облік усіх правових явищ, тобто усі вони обов'язково повинні бути зареєстровані.

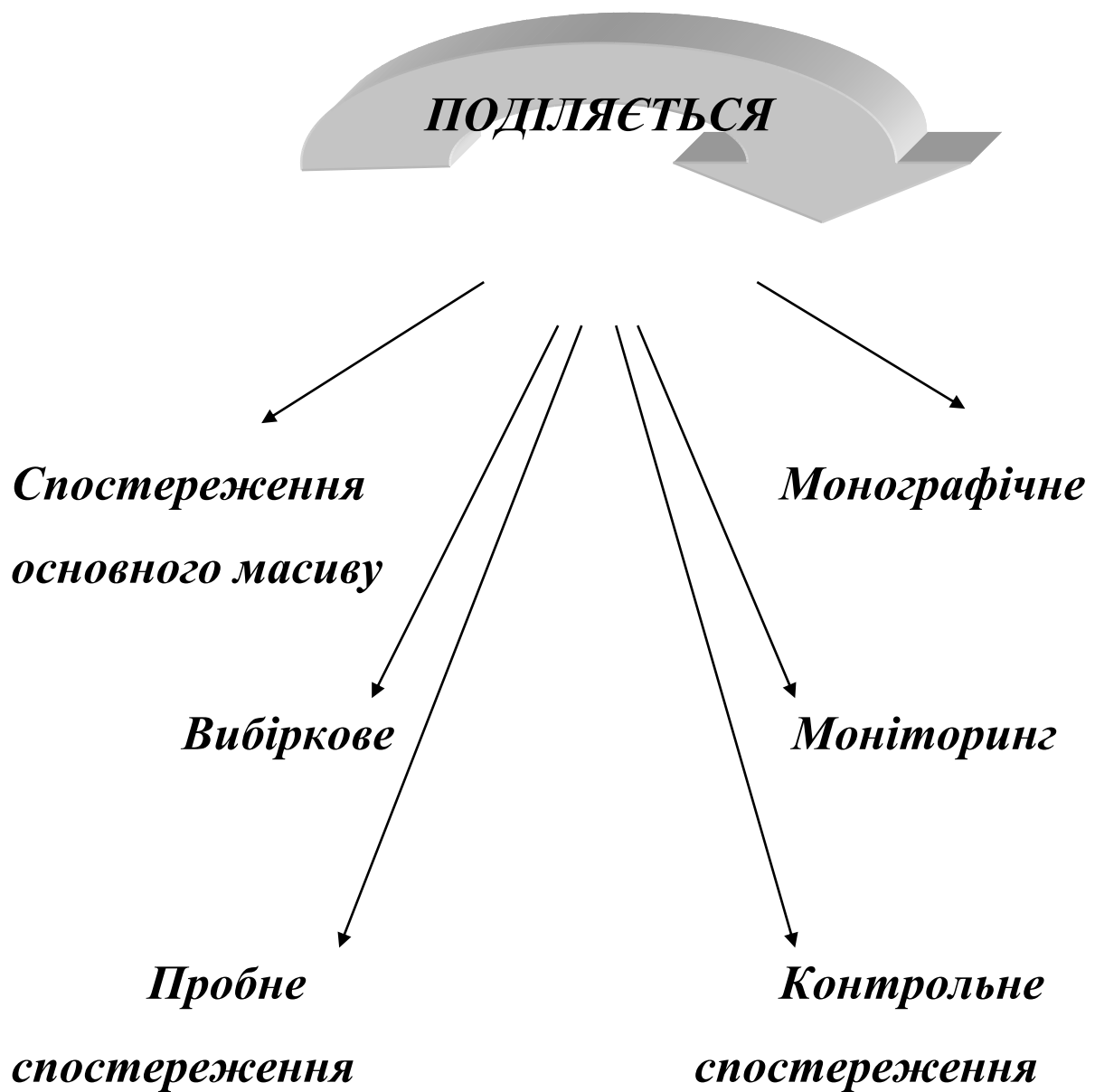
Суцільне спостереження найбільш чітко характеризує рівень, структуру, динаміку та взаємозв'язки явищ.

несуцільне

Застосовується внаслідок низки причин (з метою економії часу, зусиль і коштів, а також у зв'язку з неможливістю проведення суцільного спостереження).

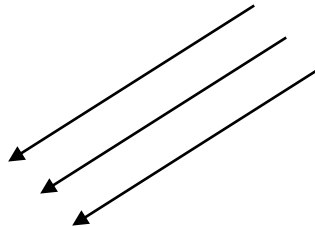
В правовій статистиці таке спостереження використовується в достатньо широких масштабах, оскільки дає змогу швидше одержати результати статистичного дослідження і зекономити значну частину зусиль і коштів.

**ВИДИ
НЕСУЦІЛЬНОГО
статистичного
спостереження**

**ТРИ СПОСОБИ
одержання
Статистичних даних**

ІСНУЮТЬ

- 1) безпосереднє спостереження;**
- 2) документальний спосіб;**
- 3) опитування.**

Безпосереднє спостереження

↓

це реєстрація окремих ознак і явищ шляхом їх безпосереднього обстеження (особистого переліку, вимірювання, зважування, підрахунку тощо).

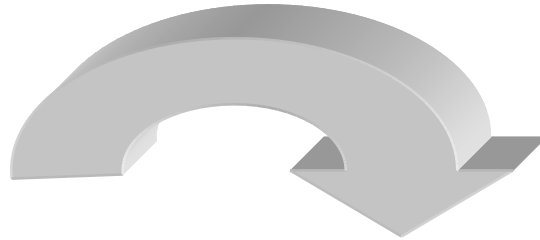
- ✓ Цей спосіб у правовій статистиці застосовується рідко.
- ✓ В інших галузях він застосовується часто, оскільки при його правильній організації він дає змогу одержати найбільш достовірні дані.

ПЕРЕВАГА СПОСОБУ

можливість вивчення об'єкта спостереження з різних боків.

- ✓ Об'єктами такого спостереження можуть бути: поведінка окремих осіб або їх групи в умовах конкретної обстановки чи певної ситуації; судження окремих осіб; результати дії осіб, які проводять профілактику злочинності; середовище, оточуюча досліджуваний контингент обстановка.

Документальний спосіб спостереження

одержання необхідних даних на підставі використання різних документів. Цей спосіб спостереження іноді називають звітним, оскільки він передусім застосовується при заповненні статистичної звітності. Він забезпечує одержання найбільш достовірних даних.

Усне опитування

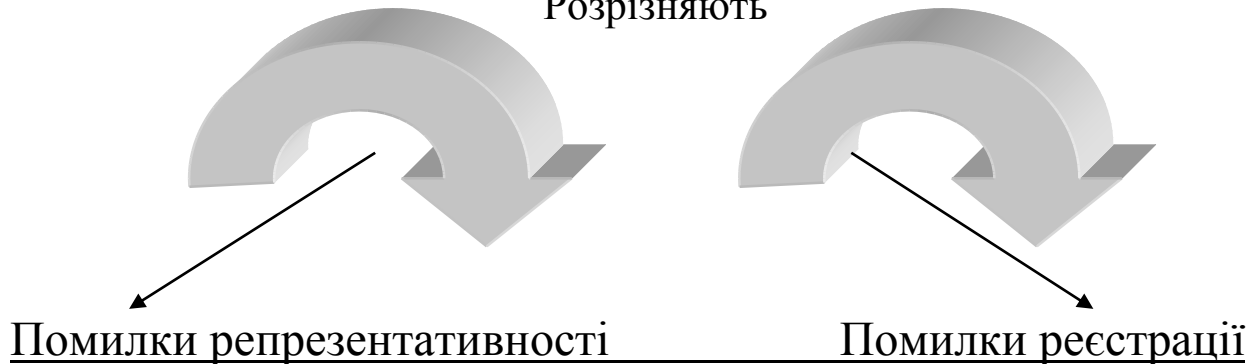
полягає в тому, що спеціально підготовлені працівники (реєстратори, обліковці) одержують статистичні дані шляхом безпосереднього опитування осіб.

ПЕРЕВІРКА ВІРОГІДНОСТІ СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ

- ✓ Точність та вірогідність статистичних даних є найважливішою вимогою статистики. Будь-яке статистичне спостереження ставить завдання отримати дані, які б точно відображали дійсність. Розбіжності між даними, одержаними під час проведення спостереження, і дійсними значеннями показників уважаються помилками спостереження.

ВИДИ ПОМИЛОК

Розрізняють

Помилки репрезентативності виникають лише в разі вибіркового спостереження внаслідок того, що вибірка сукупність відрізняється від генеральної, тобто сукупності в цілому.

Помилки реєстрації виникають унаслідок неправильного встановлення фактів або їх неправильної реєстрації (запису). Вони можуть бути випадковими та систематичними.

Випадкові помилки

Виникають унаслідок дії випадкових причин і спричиняють спотворення даних у той чи інший бік, але у великій масі одиниць сукупності випадкові помилки врівноважуються і не впливають на результати дослідження.

Цих помилок можуть припускатись як особи, які відповідають на запитання, так і ті, які заповнюють формуляри.

Систематичні помилки

Обов'язково спрямовані в один певний бік і призводять до значних відхилень у підсумках статистичного спостереження.

Вони можуть бути зумовлені несправністю вимірювальних приладів, випущенням даних, а також не досить чітким формулюванням програми статистичного спостереження.

Систематичні помилки поділяють на навмисні й ненавмисні.

Ненавмисні систематичні помилки

пов'язані насамперед зі звичками. Більшість населення на запитання про вік завжди округлюють його до чисел, кратних 5 або 10.

Уникнути таких помилок допомагають роз'яснювальна робота, а також спеціальні таблиці, які використовуються під час проведення перепису населення (на перехрещенні стовпчика і рядка за датою та роком народження

Навмисні систематичні помилки

виникають унаслідок свідомого, навмисного викривлення фактів з метою прикраснення дійсності.

Службові особи, які несвоєчасно подали державні статистичні звіти або звіти з даними, що не відповідають дійсності, притягуються до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної або кримінальної відповідальності в межах чинного законодавства.

ТЕМА № 5. ЗВЕДЕННЯ ТА ГРУПУВАННЯ СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ

Статистичне зведення - це процес упорядкування, систематизації і наукового оброблення первинного статистичного матеріалу для виявлення типових рис і закономірностей явищ та процесів, що вивчаються.

Зведення є основою для подальшого аналізу статистичної інформації. За зведеними даними розраховуються узагальнюючі показники, виконується порівняльний аналіз, а також аналіз причин групових відмінностей, вивчаються взаємозв'язки ознак.

Метою зведення є систематизація первинних даних та отримання на цій основі зведеної характеристики об'єкта дослідження в цілому за допомогою узагальнюючих статистичних показників

Завданням зведення є підведення підсумку, узагальнення результатів спостереження для виявлення закономірностей процесів, що досліджуються, характерних рис і суттєвих властивостей соціальних явищ.

Статистичне зведення у вузькому розумінні (просте зведення) -: підрахунок підсумкових даних, які характеризують сукупність.

Зведення в широкому розумінні (складне зведення) - це наукове оброблення первинних статистичних даних, яке включає групування досліджуваних явищ, одержання системи показників для характеристики типових груп і підгруп, підрахунок групових узагальнених підсумків та занесення їх у статистичні таблиці. Зведення матеріалів здійснюється на підставі заздалегідь розробленої програми.

ВИДИ ЗВЕДЕННЯ

Первинне зведення - оброблення та підрахунок даних (за документами первинного обліку), що безпосередньо зібрані у процесі статистичного спостереження. **Вторинне зведення** - це оброблення та підрахунок даних первинного зведення. Воно проводиться за даними звітності та спеціально організованими статистичними спостереженнями.

За організацією робіт і формою оброблення даних зведення може бути: централізоване та децентралізоване.

При **централізованому зведенні** усі первинні дані спостереження зосереджуються в одній, центральній установі (наприклад, У Державному комітеті статистики України), де вони оброблюються та систематизуються. Прикладом такого зведення є оброблення матеріалів перепису населення. Централізоване зведення дає змогу здійснювати методологічне керівництво, використання кваліфікованих кадрів та оброблення даних за допомогою сучасних обчислювальних засобів. Недоліками її є складнощі під час виправлення помилок первинних документів у необхідних випадках; повільне отримання підсумкових даних, що є важливими для місцевих органів.

При **децентралізованому зведенні** кожна одиниця спостереження за єдиною програмою обробляє зібрані первинні дані і подає до вищої організації тільки зведені дані. Децентралізоване зведення дає більшу можливість перевірити на місці точність даних та швидко отримати необхідні підсумкові дані.

- ✓ Процесу зведення незалежно від його способів передуюче перевірці правильності заповнення статистичних формулярів. Суворий контроль забезпечує достовірність статистичних даних. Особливо важливо перевіряти правильність заповнення документів первинного обліку при підготовці їх до оброблення за допомогою сучасної обчислювальної техніки.

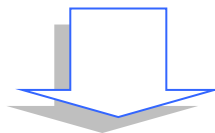
Щоб забезпечити правильність підрахунку і розподілу карток за групами, необхідно дотримувати таких вимог:

- перевірити правильність заповнення карток, що забезпечує достовірність статистичних даних;
- вибрати групуючі ознаки, визначені в таблицях, у звітності;
- розбити картки за групами, тобто не допустити «механічних» помилок, коли, наприклад, картка на засудженого за крадіжку потрапляє до групи карток на засуджених за пограбування;
- підрахувати картки і зробити підсумковий запис у таблиці, тобто перевірити правильність підрахунків за допомогою контрольних рівнянь, зазначених у таблиці.

Статистичне групування - це один з основних методів оброблення та аналізу первинної статистичної інформації, що проявляється у розподілі сукупності на групи за істотними для даного дослідження ознаками.

- ✓ Основне завдання групування у тому, що на основі всебічного аналізу отриманих у результаті статистичного спостереження даних розбити їх на якісно однорідні види та типи. Дотримання принципу однорідності досліджуваних одиниць - одна з найважливіших вимог теорії статистики до науково обґрунтованого аналізу. Необхідна умова однорідності - однорідність явищ, що встановлюється вже на перших кроках статистичного дослідження. Це дуже важливо, оскільки у статистичних дослідженнях має бути забезпечено єдність аналізу якісної та кількісної сторін досліджуваних явищ. Забезпечення цих завдань дозволяє здійснити побудова рядів розподілу і пов'язаних з ними групувань.
- ✓ Метод групування визначає межі й можливості застосування інших статистичних методів аналізу основних сторін і характерних особливостей досліджуваних явищ. За своєю роллю у процесі дослідження метод групування дає можливість виявити закономірності та взаємозв'язки явищ у певних умовах.
- ✓ Групування забезпечує узагальнення даних, уявлення їх у компактному вигляді; він створює основу для обчислення статистичних показників, використання інших методів статистичного аналізу основних сторін та характерних особливостей досліджуваних правовою статистикою явищ.
- ✓ За допомогою групування можна обробити зібрані данні та отримати зведені та узагальнені показники, що правильно відображають реальність і дають змогу провести поглиблений аналіз, виявити зв'язки, що характеризують сукупність фактів. Тому статистичне групування і є основою наукового зведення.

Статистичне групування може вирішувати такі завдання:

- виявляти соціально-економічні типи явищ;
- вивчати структуру та структурні зрушення;
- виявляти та досліджувати взаємозв'язок і залежності між окремими ознаками суспільних явищ.

Статистична наука розробила такі правила для вибору (обґрунтування) групувальних ознак:

- в основу групування необхідно покласти найсуттєвіші ознаки, що відповідають завданням досліджуваного явища;
- групувальні ознаки мають відбиратися з урахуванням конкретних умов явищ, що досліджуються;
- для всебічної характеристики складних суспільних явищ необхідно використовувати декілька (систему) ознак.

За допомогою методу групування у правовій статистиці вирішуються такі аналітичні завдання:

- виділення соціально-економічних, соціально-правових типів, груп, категорій правопорушень;
- вивчення структури правопорушень та змін, що відбуваються в них;
- виявлення зв'язку та залежності між правопорушеннями та явищами, що їх детермінують.

За характерними типами розрізняють три види групування

- ◆ **Типологічне групування** - це групування, за допомогою якого виділяють із загального масиву інформації типові явища і процеси.
- ◆ **Структурне (варіаційне) групування** характеризує розподіл якісно однорідної сукупності на групи за розміром варіюючої ознаки. За допомогою структурних групувань можна вивчати віковий склад населення; віковий склад злочинців або осіб, які вчинили якийсь конкретний злочин.
- ◆ **Аналітичним** є групування, що ставить собі за мету виявлення і вивчення взаємозв'язку окремих явищ та ознак, які їх характеризують.

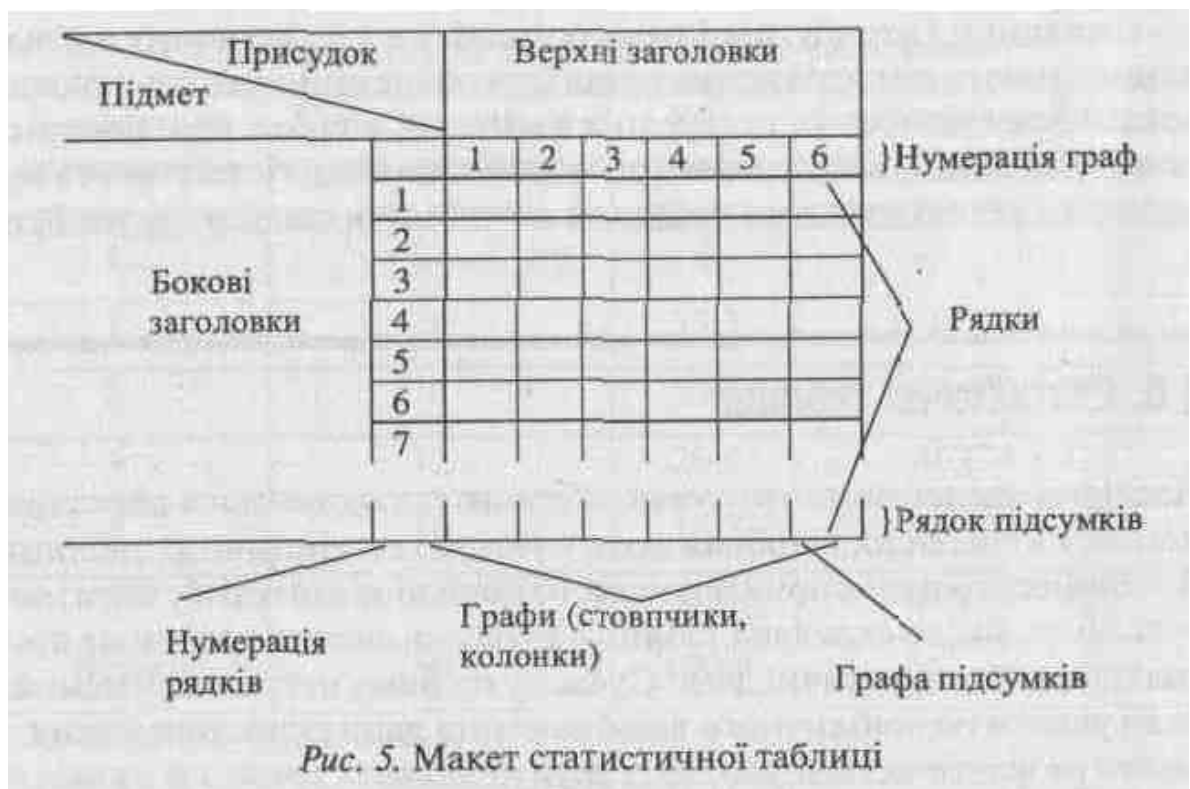
За кількістю ознак, покладених в основу групування, розрізняють два види групування:

- ◆ **Просте групування** - це розподіл за будь-якою однією ознакою (наприклад, розподіл населення на чоловіків та жінок, злочинів - за главами Особливої частини Кримінального кодексу України).
- ◆ **Складне (комбінаційне) групування** - це групування, здійснене за двома та більше ознаками одночасно, причому кожна група, утворена за однією ознакою, може поділитися на підгрупи за Другою ознакою (наприклад, розподіл населення за статевою та віковою ознаками, злочинів - за главами та статтями Кримінального кодексу України).

За значенням, розрізняють два види групування:

- ◆ **Первинне групування** - це групування, які здійснено на основі безпосереднього узагальнення первинних даних статистичного спостереження.
- ◆ **Вторинне групування** - це перегрупування раніше згрупованого матеріалу для забезпечення зіставлення даних двох або декількох групувань, порівнянності структур двох сукупностей за однією і тією самою ознакою. Воно здійснюється або об'єднанням, або поділом інтервалів первинного групування.

- ✓ **Статистична таблиця** - це форма раціонального викладення числових характеристик досліджуваних суспільних явищ та процесів.
- ✓ Статистичними таблицями вважають тільки ті, що містять результати статистичного аналізу соціально-економічних явищ і процесів. Статистична таблиця складається з горизонтальних рядків і вертикальних граф (колонок, стовпчиків). Перетинання граф і рядків утворює клітини таблиці. Сукупність горизонтальних рядків і вертикальних граф без наведення числових даних утворює **макет статистичної таблиці**, тобто сутність статистичної таблиці визначається сукупністю суджень, які характеризуються числовими показниками, а не словами. Ліві бічні і верхні клітини призначені для текстових заголовків, а решта - для числових даних.
- ✓ **Підметом таблиці** є та статистична сукупність, ті об'єкти або їхні частини, які характеризуються рядом числових показників.
- ✓ **Присудок таблиці** - це показники, що характеризують статистичну сукупність.

При складанні статистичних таблиць слід дотримуватись таких основних правил їх побудови та оформлення:

1. Таблиця має бути компактною і містити лише ту інформацію, яка безпосередньо характеризує об'єкт дослідження.
2. Назва таблиці, заголовки рядків і граф мають бути стислими, чіткими і лаконічними. Крім загальноприйнятих скорочень одиниць вимірювання, скорочення слів у заголовках не допускається. Якщо назви окремих граф (рядків) повторюються, мають однакові терміни або однаковий зміст, то їх доцільно об'єднати спільним заголовком.
3. У таблиці обов'язково слід зазначати одиниці виміру показників. Якщо одиниця вимірювання однакова для всіх показників таблиці, то її зазначають у загальній назві таблиці або над верхнім правим кутом таблиці; якщо одиниці виміру різноманітні, то їх назви зазначають у заголовках рядків або граф таблиці, а інколи в окремо наведеній спеціальній графі.
4. Рядки в підметі і графи в присудку, як правило, нумерують. Це доцільно робити у великих за змістом таблицях або у разі наведення методики розрахунку показників з посиланням на номери граф і рядків
5. Точно дотримуватись таких умовних позначень щодо відсутності даних у таблиці відповідно до причин:
 - а) якщо клітина таблиці не заповнена, ставлять знак «х»;
 - б) коли відомості про явище відсутні, ставлять три крапки «...» або «н. від.»;
 - в) відсутність самого явища позначається тире «-»;
 - г) дуже малі числа записують «0,0» або «0,00».
6. Кількісні показники в межах однієї графи мають наводитися з однаковою точністю, тобто до 0,1, до 0,01, до 0,001.
7. Таблиці мають бути замкнені, тобто з підсумковими результатами. Виняток становлять аналітичні таблиці, в яких підсумків може не бути.

Статистичні графіки мають такі складові елементи:

1. Поле графіка - це простір, у якому розміщуються геометричні або інші графічні знаки. Межі поля графіка характеризуються його форматом, тобто розміром і пропорціями сторін. На практиці, як правило, використовують формати із співвідношенням сторін від 1:1,33 до 1:1,5. Зручною є і квадратна форма графіків.

2. Графічний образ - це сукупність геометричних або графічних знаків, за допомогою яких відображуються статистичні дані. Це є основою графіка. Графічний образ мусить відповідати меті графіка і бути найбільш виразним для зображення статистичних даних.

3. Орієнтири простору визначають розміщення геометричних знаків на полі і задаються у вигляді системи координат. Найчастіше використовують прямокутну систему координат. У прямокутній системі координат положення будь-якої точки визначається довжиною двох перпендикулярів, опущених з цієї точки на осі абсцис і ординат. У картограмах орієнтири простору є або географічними орієнтирами (контури річок, лінії берегів, лінії морів та океанів), або адміністративними кордонами тих чи інших територій.

4. Масштабні орієнтири (*масштаб, масштабна шкала і масштабний знак*) застосовують для визначення розмірів геометричних та інших графічних знаків. **Масштаб** - це умовна міра переведення числового значення статистичної величини у графічну і навпаки. **Масштабна шкала** - це лінія, поділена відповідно до прийнятого масштабу. Масштабна шкала складається з трьох елементів: лінії, яка є носієм або опорою шкали (вісь ординат); позначки шкали (риски або точки, розміщені у певному порядку на носії шкали); числових позначень, які відповідають поділу шкали. Як правило, вони починаються з нуля. Якщо мінімальний рівень статистичної величини значно відрізняється від нуля, щоб забезпечити більш компактне і рівномірне розміщення графіка, рекомендується робити розрив масштабної шкали. Останнє число на шкалі має дещо перевищувати максимальний рівень ознаки. Над числами шкали зазначають одиниці їх виміру.

5. Експлікація графіка - це словесне пояснення розміщених на графіку геометричних фігур та засобів зображення (штрихування, колір, розмір та ін.). Експлікація графіка включає: назву графіка (загальний заголовок); словесні пояснення умовних позначень окремих елементів графічного образу; назву одиниць виміру параметрів; надписи вздовж масштабних шкал, які наносяться на осях X і Y. Графік може супроводжуватися примітками, у яких вказуються джерела статистичних даних, розкриваються зміст і методика їх одержання.

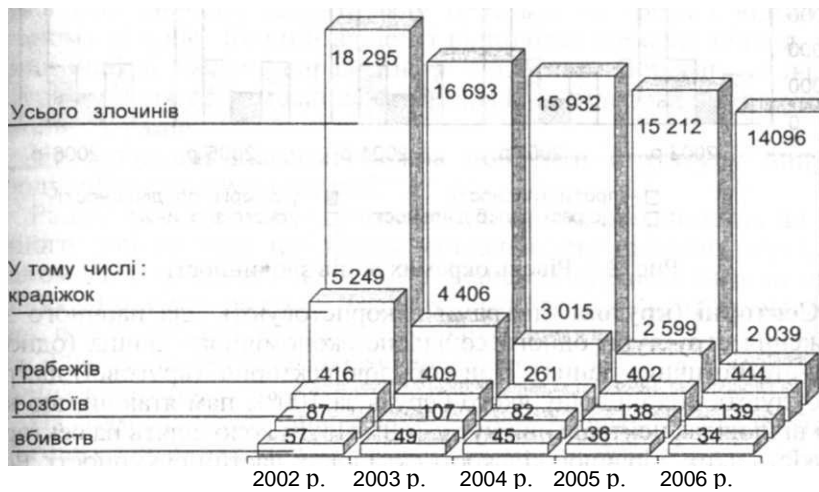
Діаграми, які найчастіше застосовують у правовій статистиці.

- **Стовпчикові (стрічкові) діаграми** необхідні для порівняння показників, характеристики динаміки явища та його структури. Щоб побудувати стовпчикову діаграму, треба накреслити прямокутну систему координат. Кожне значення порівнюваного показника зображується у вигляді вертикального прямокутного стовпчика. Основи всіх стовпчиків розташовані на горизонтальній осі координат.
- У разі, якщо стовпчики розташовані не по вертикалі, а по горизонталі, діаграма називається **стрірковою**. Порядок побудови стрічкових діаграм такий самий, як і стовпчикових, з тією тільки різницею, що масштаб розміщується по вісі абсцис, а не ординат.
- На **кільцевій діаграмі** можна побачити структуру випуску продукції в кожному кварталі.
- **Радіальні діаграми** будуються в полярних координатах для наочного зображення циклічних соціально-економічних процесів. Одному циклу відповідає 360° , а значення статистичних величин відкладаються по радіусу. Число радіусів дорівнює числу варіант в ряді, при цьому між кожною парою суміжних радіусів - однаковий кут. Радіальні діаграми застосовують для вивчення і аналізу сезонних коливань.
- **Секторні (кругові) діаграми** використовують для наочного зображення структури одного соціально-економічного явища (одного ряду статистичних даних). При побудові секторної (кругової) діаграми будують коло, площу якого беруть за 100%, пам'ятаючи, що колові відповідає центральний кут у 360° . Потім коло ділять на сектори, кількість яких дорівнює кількості складових частин сукупності. Розмір сектора обчислюють через центральний кут із розрахунку, що 1% відповідає $3,6^\circ$. Кожний сектор виділяють штрихами або фарбами. Цифрові дані розмірів або частки досліджуваного явища розміщують всередині секторів або за межами кола. У правовій статистиці секторні діаграми використовуються, як правило, для зображення структури явища (структура злочинності за різними показниками, структура осіб, які скоїли злочини, за статтю, соціальним статусом, віком тощо; структура цивільних справ, структура позивачів та відповідачів за різними показниками; структура адміністративних правопорушень, структура осіб, які їх скоїли, за різними показниками), тому що вони найбільш виразно показують частини цілого.
- **Лінійні діаграми** є одним із найбільш поширених видів графіків. Лінійні діаграми в основному використовуються для зображення рядів динаміки. Крім того, їх можна використати для зображення зміни структури, характеристики виконання плану, а також визначення кореляційних зв'язків.

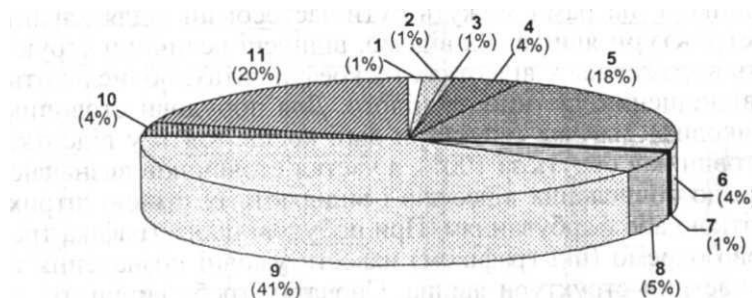
Стовпчикова діаграма.

Стрічкова діаграма

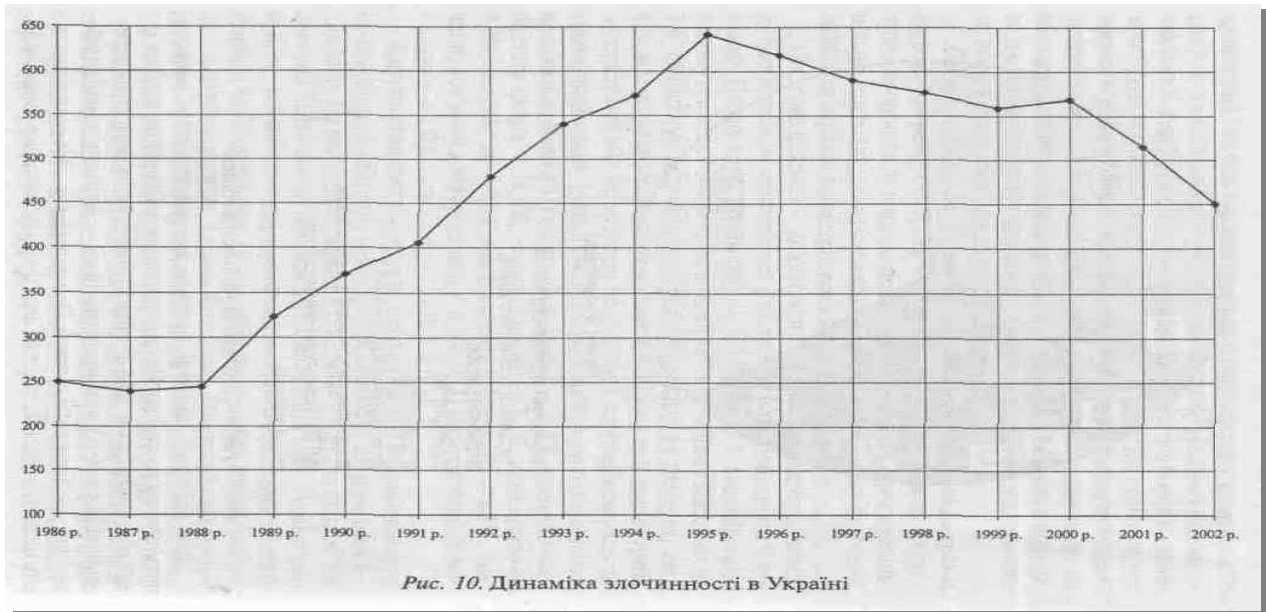

Секторна (кругова) діаграма

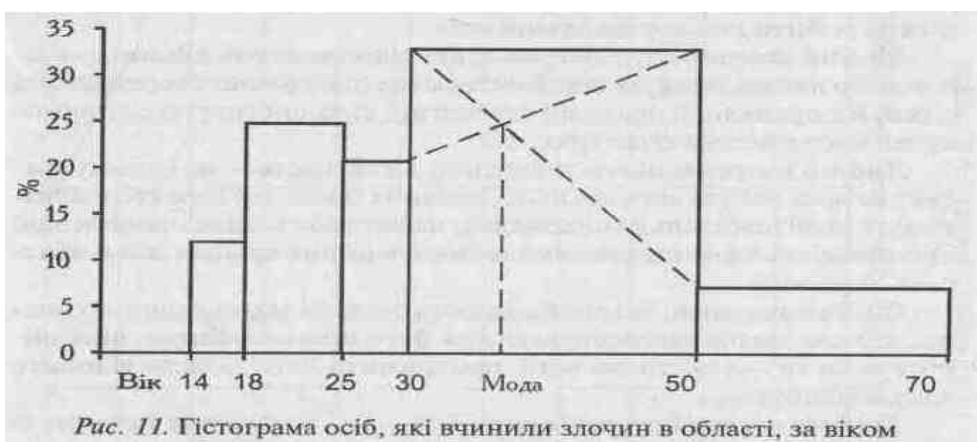
- 1 - Умисні вбивства.
- 2 - Умисні тяжкі тілесні ушкодження.
- 3 - Зґвалтування.
- 4 - Розбій.
- 5 - Грабїж.
- 6 - Шахрайство.
- 7 - Вимагання.
- 8 - Хуліганство.
- 9 - Крадіжка.
- 10 - Незаконне заволодіння транспортними засобами.
- 11 - інші злочини

Лінійна діаграма

Гістограма застосовується переважно для зображення інтервальних варіаційних рядів розподілу. Вона будується так: на осі абсцис відкладають інтервали ознак, а на осі ординат - їх чисельність (частоти). На відрізках, які виражають інтервали, будують прямокутники, висота яких дорівнює частоті даного інтервалу. Площа кожного стовпчика має бути пропорційна до частот.

Маємо такі дані про вік осіб, які вчинили злочин (кількість у %): 14— 18 років - 12,0 %; 18-25 років -25,5%; 25-30 років -21,5%; 30-50 років — 34,0%; 50 років і старше — 7,0%; усього — 100 %. За цими даними побудуємо гістограму розподілу осіб, які вчинили злочини, за віком. На графіку видно, що мода дорівнює 36,5 років.

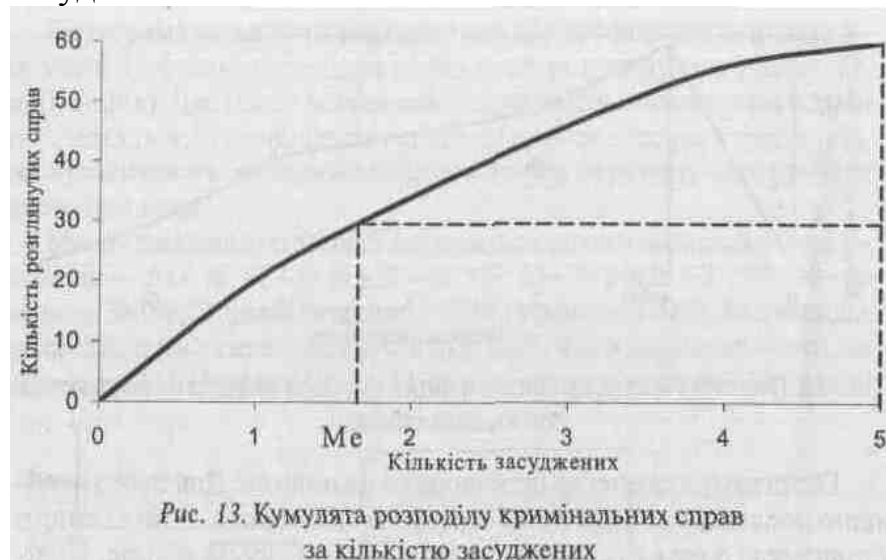
Полігон (багатокутник) застосовується переважно для зображення дискретних рядів розподілу, але може бути використаний і для зображення рядів розподілу з безперервним варіюванням ознаки, яка вивчається. Цей графік має вигляд не стовпчиків, а багатокутника.

Будується він також на прямокутній системі координат. По осі абсцис відкладають варіанти, а по осі ординат - частоти. На осі абсцис проводять перпендикуляри в інтервальних рядах розподілу крізь точки, які відповідають серединам окремих інтервалів, а в інших рядах розподілу - з точок поділу, відповідних варіантам. Вершини всіх перпендикулярів з'єднують між собою.

Побудуємо полігон розподілу за даними дискретного ряду розподілу розглянутих кримінальних справ за кількістю засуджених осіб за такими даними: 1 особа — 20 справ; 2 особи — 14 справ; 3 особи — 12 справ; 4 особи — 10 справ; 5 осіб — 4 справи; всього — 60 справ.

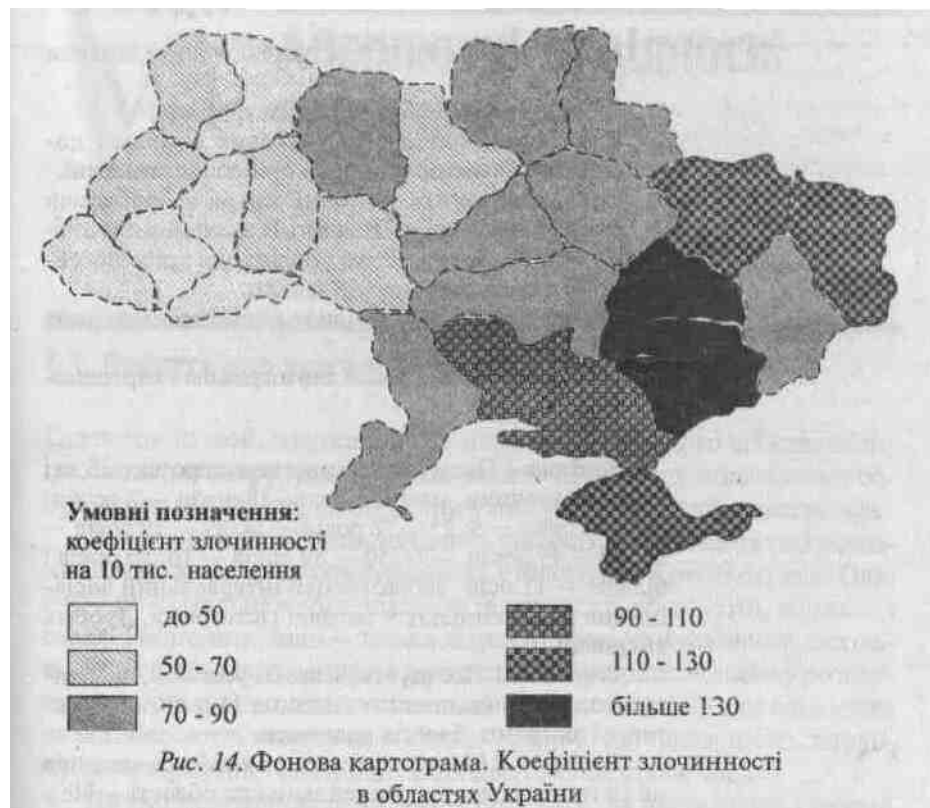
Кумулята. Кожний варіаційний ряд можна графічно зобразити у вигляді кумуляти. Для цього треба на осі абсцис відкласти варіанти або межі інтервалів, а на осі ординат - відповідні наростаючі підсумки частот. Одержані точки треба з'єднати плавною кривою лінією, яка має назву кумуляти, або кумулятивної кривої. У правовій статистиці вони використовуються дуже рідко, як правило, тільки я зображення розподілу осіб, які вчинили злочини або правопорушення, і засуджених за віком.

Картограмою називається географічна карта (як правило, контурна), на якій інтенсивність поширення зображуваного явища (наприклад, коефіцієнта злочинності) відтворюють різною штриховкою або фарбуванням. Ці умовні позначення розміщують усередині контуру обстежуваного району відповідно до середнього значення показника цього району. Картограми використовують у тих випадках, коли необхідно відобразити певний статистичний показник соціального явища між окремими районами для визначення закономірностей цього розподілу.

На рис. наведено картограму злочинності (коефіцієнта злочинності) по областях України. Це приклад фонові картограми, оскільки на ній зображено якісний показник — відносну величину. На території України знаходяться 24 області і Автономна Республіка Крим. Теорія побудови фонових картограм вимагає, щоб кількість груп, для яких встановлюється різний тип штрихування або розфарбовування, не перевищувала 6—8, тому що при більшій кількості діаграма може втратити наочність. (Ми розділили усі території на 6 груп за величиною показника — коефіцієнта злочинності.)

Таким чином можна наочно зобразити «географію злочинності» у державі. Можна також зобразити інтенсивність поширення цивільних спорів на 10 тис. осіб. У точкових картограмах інтенсивність соціального явища по районах відображається за допомогою точок. Кожна точка відповідає певному обсягу (чисельності) досліджуваної величини явища. Кількість точок для даного району визначається обсягом величини явища цього району.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Варіант № 1

1. Який спеціально уповноважений орган здійснює управління в галузі статистики в Україні?

- А) Верховна Рада України
- Б) Кабінет Міністрів України
- В) Міністерство економіки
- Г) Державний комітет статистики України
- Д) Управління статистики

2. До методів правової статистики відносять:

- А) метод примусу
- Б) метод групувань
- В) метод владних приписів
- Г) метод переконання
- Д) всі вищезазначені відповіді вірні

3. Що з нищеперерахованого належить до галузей правової статистики?

- А) статистика досудового розслідування
- Б) статистика виконання покарань
- В) адміністративно-правова статистика
- Г) статистика виконання судових вироків
- Д) всі є галузями правової статистики

4. Розробка плану статистичного спостереження має назву

- А) контроль одержаних даних
- Б) звітність
- В) проведення спостереження
- Г) проектування спостереження
- Д) підготовка спостереження

5. За повнотою охоплення одиниць сукупності статистичне спостереження поділяють на:

- А) спостереження основного масиву; монографічне, вибіркове;
- Б) поточне; періодичне; одноразове;
- В) безпосереднє; документальне; опитування;
- Г) типове; серійне;
- Д) централізоване; децентралізоване;

6. Котрий з облікових документів єдиної системи обліку злочинів та осіб, які їх вчинили має форму б?

- А) статистична картка на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення
- Б) статистична картка на особу, яка вчинила злочин
- В) довідка про наслідки розгляду кримінальної справи судом
- Г) статистична картка про наслідки розслідування злочину
- Д) статистична картка про виявлений злочин

7. Зареєстровані злочини залишаються на обліку

- А) за відсутності скарги потерпілого, якщо справу можна порушити виключно за скаргою
- Б) із закінченням строків давності, якщо не встановлено особу, яка вчинила злочин

- В) внаслідок акта амністії
- Г) за відсутності в діянні складу злочину
- Д) у разі недосягнення віку, за яким встановлено кримінальну відповідальність

8. Розкритим вважається злочин, кримінальна справа щодо якого закінчена розслідуванням і за якою прийнято одне з таких рішень:

- А) місцеперебування обвинувачуваного невідоме
- Б) з моменту порушення справи минуло понад два місяці, але не представлено документів первинного обліку про обвинувачення, продовження чи зупинки слідства
- В) не встановлена особа, яка вчинила злочин
- Г) кримінальна справа закрита у зв'язку із смертю обвинувачуваного
- Д) всі вищенаведені відповіді вірні

9. Обробка та підрахунок даних, що безпосередньо зібрані у процесі статистичного зведення – це...

- А) Централізоване статистичне зведення
- Б) Децентралізоване статистичне зведення
- В) Первинне статистичне зведення
- Г) Вторинне статистичне зведення
- Д) Складне статистичне зведення

10. До кримінально-правових ознак статистичного групування відносять:

- А) за окремими територіями
- Б) за галузями господарства
- В) за часом вчинення злочину (день тижня і година вчинення)
- Г) рецидивна
- Д) за ступенем тяжкості злочинів

11. Сукупність горизонтальних рядків і вертикальних граф без наведення числових даних має назву:

- А) макет статистичної таблиці
- Б) присудок таблиці
- В) статистична таблиця
- Г) підмет таблиці
- Д) модус таблиці

12. Географічна карта, на якій абсолютні дані досліджуваного явища на окремих територіальних одиницях наносяться за допомогою геометричних фігур (прямокутників, кругів тощо) має назву:

- А) полігон
- Б) гістограма
- В) картограма
- Г) діаграма
- Д) картодіаграма

13. До кримінологічних ознак статистичного групування відносять:

- А) за видами злочинів чи статтями ККУ
- Б) за ступенем тяжкості злочинів
- В) за галузями господарства
- Г) за формою вини
- Д) за главами ККУ

14. До кримінологічних ознак статистичного групування відносять:

- А) за формою вини
- Б) за видами злочинів чи статтями ККУ
- В) за главами ККУ
- Г) організована
- Д) за ступенем тяжкості злочинів

15. Середньотермінове кримінологічне прогнозування злочинності здійснюється в період...

- А) від 6 до 10 років;
- Б) від 1 до 2 років;
- В) протягом місяця;
- Г) протягом кварталу;
- Д) від 3 до 5 років;

16. Необхідність надати цифрову характеристику результатів діяльності усіх правоохоронних органів визначає:

- А) предмет правової статистики
- Б) мету правової статистики
- В) поняття правової статистики
- Г) значення правової статистики
- Д) всі вищезазначені відповіді вірні

17. До методів правової статистики відносять:

- А) метод статистичного спостереження
- Б) метод примусу
- В) метод владних приписів
- Г) метод переконання
- Д) всі вищезазначені відповіді вірні

18. Що з нищеперерахованого належить до галузей правової статистики?

- А) статистика досудового розслідування
- Б) цивільно-правова статистика
- В) віктимологічна статистика
- Г) статистика виконання судових вироків
- Д) всі є галузями правової статистики

19. Підготовка інструментарію спостереження має назву

- А) контроль одержаних даних
- Б) звітність
- В) проведення спостереження
- Г) проектування спостереження
- Д) підготовка спостереження

20. Статистичне спостереження в міру виникнення потреби у дослідженні явища чи процесу відповідає

- А) монографічному спостереженню
- Б) одноразовому спостереженню
- В) вибіркового
- Г) поточному спостереженню
- Д) опитуванню

Варіант № 2

1. Необхідність надати цифрову характеристику результатів діяльності усіх правоохоронних органів визначає:

- А) предмет правової статистики
- Б) мету правової статистики
- В) поняття правової статистики
- Г) значення правової статистики
- Д) всі вищезазначені відповіді вірні

2. До методів правової статистики відносять:

- А) метод статистичного спостереження
- Б) метод примусу
- В) метод владних приписів
- Г) метод переконання
- Д) всі вищезазначені відповіді вірні

3. Що з нищеперерахованого належить до галузей правової статистики?

- А) статистика досудового розслідування
- Б) цивільно-правова статистика
- В) віктимологічна статистика
- Г) статистика виконання судових вироків
- Д) всі є галузями правової статистики

4. Підготовка інструментарію спостереження має назву

- А) контроль одержаних даних
- Б) звітність
- В) проведення спостереження
- Г) проектування спостереження
- Д) підготовка спостереження

5. Статистичне спостереження в міру виникнення потреби у дослідженні явища чи процесу відповідає

- А) монографічному спостереженню
- Б) одноразовому спостереженню
- В) вибірковому
- Г) поточному спостереженню
- Д) опитуванню

6. Котрий з облікових документів єдиної системи обліку злочинів та осіб, які їх вчинили складається негайно і в тих випадках, коли необхідно зареєструвати злочин, який раніше не був зареєстрований?

- А) статистична картка на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення
- Б) статистична картка на особу, яка вчинила злочин
- В) статистична картка про результати відшкодування матеріальних збитків та вилучення предметів злочинної діяльності
- Г) статистична картка про наслідки розслідування злочину
- Д) статистична картка про виявлений злочин

7. Зареєстровані злочини залишаються на обліку

- А) у разі звільнення винного від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям

Б) із закінченням строків давності, якщо не встановлено особу, яка вчинила злочин
 В) за відсутності скарги потерпілого, якщо справу можна порушити виключно за скаргою

Г) за відсутності в діянні складу злочину

Д) у разі недосягнення віку, за яким встановлено кримінальну відповідальність

8. Котрий з облікових документів єдиної системи обліку злочинів та осіб, які їх вчинили складається для контролю за процесом розкриття злочинів?

А) статистична картка на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення

Б) статистична картка на особу, яка вчинила злочин

В) статистична картка про результати відшкодування матеріальних збитків та вилучення предметів злочинної діяльності

Г) статистична картка про наслідки розслідування злочину

Д) статистична картка про виявлений злочин

9. Обробка та підрахунок даних первинного статистичного зведення - це

А) Централізоване статистичне зведення

Б) Децентралізоване статистичне зведення

В) Первинне статистичне зведення

Г) Вторинне статистичне зведення

Д) Складне статистичне зведення

10. До кримінально-правових ознак статистичного групування відносять:

А) за окремими територіями

Б) за формою вини

В) за часом вчинення злочину (день тижня і година вчинення)

Г) рецидивна

Д) за галузями господарства

11. Форма раціонального викладення числових характеристик досліджуваних суспільних явищ та процесів має назву:

А) макет статистичної таблиці

Б) присудок таблиці

В) статистична таблиця

Г) підмет таблиці

Д) модус таблиці

12. Довготермінове кримінологічне прогнозування злочинності здійснюється в період...

А) від 6 до 10 років;

Б) від 1 до 2 років;

В) протягом місяця;

Г) протягом кварталу;

Д) від 3 до 5 років;

13. До кримінологічних ознак статистичного групування відносять:

А) за формою вини

Б) за видами злочинів чи статтями ККУ

В) за главами ККУ

Г) економічна

Д) за ступенем тяжкості злочинів

14. Сукупність геометричних або графічних знаків, за допомогою яких відображуються статистичні дані має назву:

- А) поле графіка
- Б) орієнтири простору
- В) графічний образ
- Г) масштабні орієнтири
- Д) експлікація графіка

15. Короткотермінове кримінологічне прогнозування злочинності здійснюється в період...

- А) від 6 до 10 років;
- Б) від 1 до 2 років;
- В) протягом місяця;
- Г) протягом кварталу;
- Д) від 3 до 5 років;

16. Заснована на загальних принципах і змісті юридичних наук система положень і прийомів загальної теорії статистики, яка застосовується під час вивчення кількісно-якісної сторони правопорушень визначає:

- А) предмет правової статистики
- Б) мету правової статистики
- В) поняття правової статистики
- Г) значення правової статистики
- Д) всі вищезазначені відповіді вірні

17. Яка з галузей правової статистики характеризує діяльність Конституційного Суду України?

- А) кримінально-правова статистика
- Б) цивільно-правова статистка
- В) адміністративно-правова статистика
- Г) віктимологічна статистика
- Д) статистика конституційного судочинства

18. Підгалузями кримінально-правової статистики є:

- А) статистика досудового розслідування
- Б) статистика цивільного судочинства
- В) статистика виконання судових вироків
- Г) статистика конституційного судочинства
- Д) статистика прокурорського нагляду

19. Безпосередній процес реєстрації фактів і явищ при спостереженні має назву

- А) контроль одержаних даних
- Б) звітність
- В) проведення спостереження
- Г) проектування спостереження
- Д) підготовка спостереження

20. Котрий з облікових документів єдиної системи обліку злочинів та осіб, які їх вчинили має форму 1?

- А) статистична картка на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення
- Б) статистична картка на особу, яка вчинила злочин

- В) статистична картка про результати відшкодування матеріальних збитків та вилучення предметів злочинної діяльності
- Г) статистична картка про наслідки розслідування злочину
- Д) статистична картка про виявлений злочин

Варіант № 3

1. Заснована на загальних принципах і змісті юридичних наук система положень і прийомів загальної теорії статистики, яка застосовується під час вивчення кількісно-якісної сторони правопорушень визначає:

- А) предмет правової статистики
- Б) мету правової статистики
- В) поняття правової статистики
- Г) значення правової статистики
- Д) всі вищезазначені відповіді вірні

2. Яка з галузей правової статистики характеризує діяльність Конституційного Суду України?

- А) кримінально-правова статистика
- Б) цивільно-правова статистика
- В) адміністративно-правова статистика
- Г) віктимологічна статистика
- Д) статистика конституційного судочинства

3. Підгалуззями кримінально-правової статистики є:

- А) статистика досудового розслідування
- Б) статистика цивільного судочинства
- В) статистика виконання судових вироків
- Г) статистика конституційного судочинства
- Д) статистика прокурорського нагляду

4. Безпосередній процес реєстрації фактів і явищ при спостереженні має назву

- А) контроль одержаних даних
- Б) звітність
- В) проведення спостереження
- Г) проектування спостереження
- Д) підготовка спостереження

5. Котрий з облікових документів єдиної системи обліку злочинів та осіб, які їх вчинили має форму 1?

- А) статистична картка на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення
- Б) статистична картка на особу, яка вчинила злочин
- В) статистична картка про результати відшкодування матеріальних збитків та вилучення предметів злочинної діяльності
- Г) статистична картка про наслідки розслідування злочину
- Д) статистична картка про виявлений злочин

6. Обліковується як один злочин

- А) учинення злочинного діяння, в результаті якого потерпілими є декілька осіб
- Б) сукупність злочинів
- В) неодноразове вчинення тотожних або однорідних злочинних діянь

- Г) жодна з відповідей не вірна
- Д) всі вищенаведені відповіді вірні

7. Статистична картка про рух кримінальної справи за формою 3 може заповнюватись:

- А) прокурором
- Б) слідчим
- В) працівником органу дізнання
- Г) жодним з них
- Д) усіма вищезазначеними особами

8. Розділ 4 статистичного звіту за формою 1-АП „Про адміністративну діяльність працівників ОВС, інших правоохоронних і державних органів та представників громадських формувань включає:

- А) відомості про дотримання законності при здійсненні адміністративної практики
- Б) відомості про участь служб у провадженні адміністративної практики
- В) види адміністративних стягнень
- Г) відомості про результати роботи ОВС щодо виконання адміністративного законодавства, кількість осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності, та види правопорушень
- Д) жодна з відповідей не вірна

9. Процес упорядкування, систематизації і наукового оброблення первинного статистичного матеріалу для виявлення типових рис і закономірностей явищ та процесів, що вивчаються має назву...

- А) статистична картка про наслідки розслідування злочину
- Б) арифметичний контроль
- В) помилка репрезентативності
- Г) статистичне групування
- Д) статистичне зведення

10. До кримінально-правових ознак статистичного групування відносять:

- А) за окремими територіями
- Б) за галузями господарства
- В) за видами злочинів чи статтями ККУ
- Г) рецидивна
- Д) за часом вчинення злочину (день тижня і година вчинення)

11. Об'єкти або їх частини, які характеризуються рядом числових показників мають назву:

- А) макет статистичної таблиці
- Б) присудок таблиці
- В) статистична таблиця
- Г) підмет таблиці
- Д) модус таблиці

12. Розміщення геометричних знаків на полі у вигляді системи координат має назву:

- А) поле графіка
- Б) орієнтири простору
- В) графічний образ

Г) масштабні орієнтири

Д) експлікація графіка

13. До кримінологічних ознак статистичного групування відносять:

А) за видами злочинів чи статтями ККУ

Б) за часом вчинення злочину (день тижня і година вчинення)

В) за главами ККУ

Г) за формою вини

Д) за ступенем тяжкості злочинів

14. Статистичні таблиці, в підметі яких групи одиниць за однією ознакою поділяються на підгрупи за однією чи кількома іншими ознаками, називаються:

А) комбіновані

Б) групові

В) прості

Г) жодна з відповідей не вірна

Д) усі вищевказані відповіді вірні

15. Географічна карта, на якій інтенсивність поширення зображуваного явища (наприклад, коефіцієнта злочинності) відтворюють різною штриховкою або фарбуванням має назву:

А) полігон

Б) гістограма

В) картограма

Г) діаграма

Д) картодіаграма

16. Кількісно-якісно сторона правових явищ, що вивчаються правовою статистикою визначає:

А) предмет правової статистики

Б) мету правової статистики

В) поняття правової статистики

Г) значення правової статистики

Д) всі вищезазначені відповіді вірні

17. Яка з галузей правової статистики має своїм об'єктом кількісну сторону злочинності й заходи соціального контролю за нею?

А) кримінально-правова статистика

Б) цивільно-правова статистка

В) адміністративно-правова статистика

Г) статистика прокурорського нагляду

Д) статистика конституційного судочинства

18. Підгалузями кримінально-правової статистики є:

А) статистика цивільного судочинства

Б) статистика виконання судових вироків

В) віктимологічна статистика

Г) статистика конституційного судочинства

Д) статистика прокурорського нагляду

19. Накопичення та збереження даних спостереження має назву

А) контроль одержаних даних

- Б) звітність
- В) проведення спостереження
- Г) проектування спостереження
- Д) підготовка спостереження

20. За способом одержання статистичних даних статистичне спостереження поділяють на:

- А) спостереження основного масиву; монографічне, вибіркове;
- Б) поточне; періодичне; одноразове;
- В) безпосереднє; документальне; опитування;
- Г) типове; серійне;
- Д) централізоване; децентралізоване;

Варіант № 4

1. Кількісно-якісно сторона правових явищ, що вивчаються правовою статистикою визначає:

- А) предмет правової статистики
- Б) мету правової статистики
- В) поняття правової статистики
- Г) значення правової статистики
- Д) всі вищезазначені відповіді вірні

2. Яка з галузей правової статистики має своїм об'єктом кількісну сторону злочинності й заходи соціального контролю за нею?

- А) кримінально-правова статистика
- Б) цивільно-правова статистка
- В) адміністративно-правова статистика
- Г) статистика прокурорського нагляду
- Д) статистика конституційного судочинства

3. Підгалузями кримінально-правової статистики є:

- А) статистика цивільного судочинства
- Б) статистика виконання судових вироків
- В) віктимологічна статистика
- Г) статистика конституційного судочинства
- Д) статистика прокурорського нагляду

4. Накопичення та збереження даних спостереження має назву

- А) контроль одержаних даних
- Б) звітність
- В) проведення спостереження
- Г) проектування спостереження
- Д) підготовка спостереження

5. За способом одержання статистичних даних статистичне спостереження поділяють на:

- А) спостереження основного масиву; монографічне, вибіркове;
- Б) поточне; періодичне; одноразове;
- В) безпосереднє; документальне; опитування;
- Г) типове; серійне;

Д) централізоване; децентралізоване;

6. Зареєстровані злочини підлягають зняттю з обліку за таких підстав:

А) внаслідок акта амністії

Б) із закінченням строків давності, якщо не встановлено особу, яка вчинила злочин

В) у разі звільнення винного від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям

Г) із закінченням строків давності щодо особи, яка вчинила злочин

Д) всі вищенаведені відповіді вірні

7. Відомості про судові рішення у кримінальних справах, направлених до суду, заповнюються в журналах обліку злочинів на підставі...

А) статистичних карток на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення

Б) статистичних карток на особу, яка вчинила злочин

В) статистичних карток про результати відшкодування матеріальних збитків та вилучення предметів злочинної діяльності

Г) довідок про наслідки розгляду кримінальної справи судом

Д) статистичних карток про наслідки розслідування злочину

8. Нерозкритим є злочин у випадках:

А) прокурором затверджений обвинувальний висновок і кримінальна справа направлена до суду

Б) кримінальна справа за згодою прокурора направлена до суду для вирішення питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності

В) не встановлена особа, яка вчинила злочин

Г) кримінальна справа закрита у зв'язку із смертю обвинувачуваного

Д) всі вищенаведені відповіді вірні

9. Розподіл одиниць суспільного явища, що вивчається, за істотними ознаками має назву...

А) статистична картка про наслідки розслідування злочину

Б) арифметичний контроль

В) помилка репрезентативності

Г) статистичне групування

Д) статистичне зведення

10. До кримінально-правових ознак статистичного групування відносять:

А) за окремими територіями

Б) за мотивами вчинення

В) за часом вчинення злочину (день тижня і година вчинення)

Г) рецидивна

Д) за галузями господарства

11. Показники, що характеризують статистичну сукупність мають назву:

А) макет статистичної таблиці

Б) присудок таблиці

В) статистична таблиця

Г) підмет таблиці

Д) модус таблиці

12. Словесне пояснення розміщених на графіку геометричних фігур та засобів зображення має назву:

- А) поле графіка
- Б) орієнтири простору
- В) графічний образ
- Г) масштабні орієнтири

Д) експлікація графіка

13. До кримінологічних ознак статистичного групування відносять:

- А) рецедивна
- Б) за видами злочинів чи статтями ККУ
- В) за главами ККУ
- Г) за формою вини
- Д) за ступенем тяжкості злочинів

14. Простір, у якому розміщуються геометричні або інші графічні знаки має назву:

- А) поле графіка
- Б) орієнтири простору
- В) графічний образ
- Г) масштабні орієнтири
- Д) експлікація графіка

15. Надкоротко-термінове кримінологічне прогнозування злочинності здійснюється в період...

- А) від 6 до 10 років;
- Б) від 1 до 2 років;
- В) протягом місяця;
- Г) протягом кварталу;
- Д) від 3 до 5 років;

16. Що з нищеперерахованого входить до основних завдань правової статистики?

- А) бути надійною емпіричною базою для розробки державної політики у сфері боротьби із злочинністю та іншими правопорушеннями
- Б) необхідність надати цифрову характеристику результатів діяльності усіх правоохоронних органів
- В) система положень і прийомів загальної теорії статистики, яка застосовується під час вивчення кількісно-якісної сторони правопорушень
- Г) кількісно-якісно сторона правових явищ
- Д) всі вищезазначені відповіді вірні

17. Яка з галузей правової статистики має своїм об'єктом кількісну сторону цивільних правовідносин, що розглядаються судом, нотаріатом?

- А) кримінально-правова статистика
- Б) цивільно-правова статистка
- В) адміністративно-правова статистика
- Г) статистика прокурорського нагляду
- Д) господарсько-правова статистика

18. Підгалуззями кримінально-правової статистики є:

- А) статистика цивільного судочинства
- Б) статистика виконання судових вироків

- В) статистика прокурорського нагляду
- Г) статистика конституційного судочинства
- Д) статистика досудового розслідування

19. Первинний елемент об'єкта спостереження, який існує і ознаки якого реєструються має назву

- А) одиниця сукупності
- Б) одиниця спостереження
- В) одиниця виміру
- Г) час спостереження
- Д) програма спостереження

20. Котрий з облікових документів єдиної системи обліку злочинів та осіб, які їх вчинили має форму 1.1?

- А) статистична картка на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення
- Б) статистична картка на особу, яка вчинила злочин
- В) статистична картка про рух кримінальної справи
- Г) статистична картка про наслідки розслідування злочину
- Д) статистична картка про виявлений злочин

Варіант № 5

1. Що з нищеперерахованого входить до основних завдань правової статистики?

- А) бути надійною емпіричною базою для розробки державної політики у сфері боротьби із злочинністю та іншими правопорушеннями
- Б) необхідність надати цифрову характеристику результатів діяльності усіх правоохоронних органів
- В) система положень і прийомів загальної теорії статистики, яка застосовується під час вивчення кількісно-якісної сторони правопорушень
- Г) кількісно-якісно сторона правових явищ
- Д) всі вищезазначені відповіді вірні

2. Яка з галузей правової статистики має своїм об'єктом кількісну сторону цивільних правовідносин, що розглядаються судом, нотаріатом?

- А) кримінально-правова статистика
- Б) цивільно-правова статистка
- В) адміністративно-правова статистика
- Г) статистика прокурорського нагляду
- Д) господарсько-правова статистика

3. Підгалузями кримінально-правової статистики є:

- А) статистика цивільного судочинства
- Б) статистика виконання судових вироків
- В) статистика прокурорського нагляду
- Г) статистика конституційного судочинства
- Д) статистика досудового розслідування

4. Первинний елемент об'єкта спостереження, який існує і ознаки якого реєструються має назву

- А) одиниця сукупності
- Б) одиниця спостереження

В) одиниця виміру

Г) час спостереження

Д) програма спостереження

5. Котрий з облікових документів єдиної системи обліку злочинів та осіб, які їх вчинили має форму 1.1?

А) статистична картка на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення

Б) статистична картка на особу, яка вчинила злочин

В) статистична картка про рух кримінальної справи

Г) статистична картка про наслідки розслідування злочину

Д) статистична картка про виявлений злочин

6. Злочини, за якими порушуються справи не інакше як за скаргою потерпілого, обліковуються...

А) судами

Б) прокурорами

В) колегією адвокатів

Г) територіальними органами

Д) всі вищезазначені відповіді вірні

7. Зареєстровані злочини залишаються на обліку

А) за відсутності скарги потерпілого, якщо справу можна порушити виключно за скаргою

Б) із закінченням строків давності щодо особи, яка вчинила злочин

В) із закінченням строків давності, якщо не встановлено особу, яка вчинила злочин

Г) за відсутності в діянні складу злочину

Д) у разі недосягнення віку, за яким встановлено кримінальну відповідальність

8. Розкритим вважається злочин, кримінальна справа щодо якого закінчена розслідуванням і за якою прийнято одне з таких рішень:

А) прокурором затверджений обвинувальний висновок і кримінальна справа направлена до суду

Б) місцеперебування обвинувачуваного невідоме

В) не встановлена особа, яка вчинила злочин

Г) з моменту порушення справи минуло понад два місяці, але не представлено документів первинного обліку про обвинувачення, продовження чи зупинки слідства

Д) всі вищенаведені відповіді вірні

9. Групування, за допомогою якого виділяють із загального масиву інформації типові явища і процеси має назву...

А) структурне групування

Б) аналітичне групування

В) вторинне групування

Г) типологічне групування

Д) просте групування

10. До кримінологічних ознак статистичного групування відносять:

А) за видами злочинів чи статтями ККУ

Б) за ступенем тяжкості злочинів

В) за галузями господарства

Г) за формою вини

Д) за главами ККУ

11. До кримінологічних ознак статистичного групування відносять:

А) за формою вини

Б) за видами злочинів чи статтями ККУ

В) за главами ККУ

Г) організована

Д) за ступенем тяжкості злочинів

12. Середньотермінове кримінологічне прогнозування злочинності здійснюється в період...

А) від 6 до 10 років;

Б) від 1 до 2 років;

В) протягом місяця;

Г) протягом кварталу;

Д) від 3 до 5 років;

13. До кримінально-правових ознак статистичного групування відносять:

А) за окремими територіями

Б) за мотивами вчинення

В) за часом вчинення злочину (день тижня і година вчинення)

Г) рецидивна

Д) за галузями господарства

14. Показники, що характеризують статистичну сукупність мають назву:

А) макет статистичної таблиці

Б) присудок таблиці

В) статистична таблиця

Г) підмет таблиці

Д) модус таблиці

15. Словесне пояснення розміщених на графіку геометричних фігур та засобів зображення має назву:

А) поле графіка

Б) орієнтири простору

В) графічний образ

Г) масштабні орієнтири

Д) експлікація графіка

16. Що з нищеперерахованого входить до основних завдань правової статистики?

А) необхідність надати цифрову характеристику результатів діяльності усіх правоохоронних органів

Б) здійснювати всебічний облік, збирання, аналіз та узагальнення статистичної інформації про правові явища та процеси

В) система положень і прийомів загальної теорії статистики, яка застосовується під час вивчення кількісно-якісної сторони правопорушень

Г) кількісно-якісно сторона правових явищ

Д) всі вищезазначені відповіді вірні

17. Яка з галузей правової статистики має своїм об'єктом кількісну сторону адміністративних правопорушень і заходів адміністративного впливу?

А) кримінально-правова статистика

- Б) цивільно-правова статистка
- В) адміністративно-правова статистика
- Г) статистика прокурорського нагляду
- Д) статистика конституційного судочинства

18. Підгалуззями цивільно-правової статистики є:

- А) віктимологічна статистика
- Б) статистика виконання судових вироків
- В) статистика прокурорського нагляду
- Г) статистика конституційного судочинства
- Д) статистика досудового розслідування

19. Первинний заклад або установа, від якої одержують необхідні статистичні дані має назву

- А) одиниця сукупності
- Б) одиниця спостереження
- В) одиниця виміру
- Г) час спостереження
- Д) програма спостереження

20. Котрий з облікових документів єдиної системи обліку злочинів та осіб, які їх вчинили має форму 2?

- А) статистична картка на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення
- Б) статистична картка на особу, яка вчинила злочин
- В) статистична картка про результати відшкодування матеріальних збитків та вилучення предметів злочинної діяльності
- Г) статистична картка про наслідки розслідування злочину
- Д) статистична картка про виявлений злочин

Варіант № 6

1. Що з нищеперерахованого входить до основних завдань правової статистики?

- А) необхідність надати цифрову характеристику результатів діяльності усіх правоохоронних органів
- Б) здійснювати всебічний облік, збирання, аналіз та узагальнення статистичної інформації про правові явища та процеси
- В) система положень і прийомів загальної теорії статистики, яка застосовується під час вивчення кількісно-якісної сторони правопорушень
- Г) кількісно-якісно сторона правових явищ
- Д) всі вищезазначені відповіді вірні

2. Яка з галузей правової статистики має своїм об'єктом кількісну сторону адміністративних правопорушень і заходів адміністративного впливу?

- А) кримінально-правова статистика
- Б) цивільно-правова статистка
- В) адміністративно-правова статистика
- Г) статистика прокурорського нагляду
- Д) статистика конституційного судочинства

3. Підгалуззями цивільно-правової статистики є:

- А) віктимологічна статистика

- Б) статистика виконання судових вироків
- В) статистика прокурорського нагляду
- Г) статистика конституційного судочинства
- Д) статистика досудового розслідування

4. Первинний заклад або установа, від якої одержують необхідні статистичні дані має назву

- А) одиниця сукупності
- Б) одиниця спостереження
- В) одиниця виміру
- Г) час спостереження
- Д) програма спостереження

5. Котрий з облікових документів єдиної системи обліку злочинів та осіб, які їх вчинили має форму 2?

- А) статистична картка на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення
- Б) статистична картка на особу, яка вчинила злочин
- В) статистична картка про результати відшкодування матеріальних збитків та вилучення предметів злочинної діяльності
- Г) статистична картка про наслідки розслідування злочину
- Д) статистична картка про виявлений злочин

6. Обліковується як два і більше злочинів

- А) учинення злочинного діяння, в результаті якого потерпілими є декілька осіб
- Б) учинення одного злочинного діяння, в результаті якого потерпілими є декілька осіб
- В) неодноразове вчинення тотожних або однорідних злочинних діянь
- Г) жодна з відповідей не вірна
- Д) всі вищенаведені відповіді вірні

7. Зареєстровані злочини підлягають зняттю з обліку за таких підстав:

- А) внаслідок акта амністії
- Б) у разі звільнення винного від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям
- В) із закінченням строків давності щодо особи, яка вчинила злочин
- Г) у разі недосягнення віку, за яким встановлено кримінальну відповідальність
- Д) всі вищенаведені відповіді вірні

8. Нерозкритим є злочин у випадках:

- А) прокурором затверджений обвинувальний висновок і кримінальна справа направлена до суду
- Б) місцеперебування обвинувачуваного невідоме
- В) кримінальна справа за згодою прокурора направлена до суду для вирішення питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності
- Г) кримінальна справа закрита у зв'язку із смертю обвинувачуваного
- Д) всі вищенаведені відповіді вірні

9. Групування, яке характеризує розподіл якісно однорідної сукупності на групи за розміром варіюючої ознаки має назву...

- А) структурне групування
- Б) аналітичне групування
- В) вторинне групування

Г) типологічне групування

Д) просте групування

10. До кримінологічних ознак статистичного групування відносять:

А) за видами злочинів чи статтями ККУ

Б) за ступенем тяжкості злочинів

В) за главами ККУ

Г) за формою вини

Д) за окремими територіями

11. Статистичні таблиці, в підметі яких немає групувань, називаються:

А) комбіновані

Б) групові

В) прості

Г) жодна з відповідей не вірна

Д) усі вищевказані відповіді вірні

12. Визначення розмірів геометричних та інших графічних знаків має назву:

А) поле графіка

Б) орієнтири простору

В) графічний образ

Г) масштабні орієнтири

Д) експлікація графіка

13. До кримінологічних ознак статистичного групування відносять:

А) за формою вини

Б) за видами злочинів чи статтями ККУ

В) за главами ККУ

Г) економічна

Д) за ступенем тяжкості злочинів

14. Сукупність геометричних або графічних знаків, за допомогою яких відображуються статистичні дані має назву:

А) поле графіка

Б) орієнтири простору

В) графічний образ

Г) масштабні орієнтири

Д) експлікація графіка

15. Короткотермінове кримінологічне прогнозування злочинності здійснюється в період...

А) від 6 до 10 років;

Б) від 1 до 2 років;

В) протягом місяця;

Г) протягом кварталу;

Д) від 3 до 5 років;

16. Що з нищеперерахованого входить до основних завдань правової статистики?

А) необхідність надати цифрову характеристику результатів діяльності усіх правоохоронних органів

Б) система положень і прийомів загальної теорії статистики, яка застосовується під час вивчення кількісно-якісної сторони правопорушень

В) забезпечувати повноту, об'єктивність, оперативність, стабільність та цілісність статистичної інформації

Г) кількісно-якісно сторона правових явищ

Д) всі вищезазначені відповіді вірні

17. Яка з галузей правової статистики характеризує нагляд за додержанням законності в різних сферах життя держави?

А) кримінально-правова статистика

Б) цивільно-правова статистика

В) адміністративно-правова статистика

Г) статистика прокурорського нагляду

Д) статистика конституційного судочинства

18. Зведення та групування зібраного матеріалу є:

А) першим етапом статистичної роботи в юридичних органах

Б) другим етапом статистичної роботи в юридичних органах

В) третім етапом статистичної роботи в юридичних органах

Г) четвертим етапом статистичної роботи в юридичних органах

Д) п'ятим етапом статистичної роботи в юридичних органах

19. Обчислювана досліджувана сукупність має назву

А) одиниця сукупності

Б) одиниця спостереження

В) одиниця виміру

Г) час спостереження

Д) програма спостереження

20. Котрий з облікових документів єдиної системи обліку злочинів та осіб, які їх вчинили має форму 3?

А) статистична картка на злочин, за вчинення якого особі пред'явлено обвинувачення

Б) статистична картка на особу, яка вчинила злочин

В) статистична картка про рух кримінальної справи

Г) статистична картка про наслідки розслідування злочину

Д) статистична картка про виявлений злочин

мер варіант завдання	1	2	3	4	5	6
1	Г	Б	В	А	А	Б
2	Б	А	Д	А	Б	В
3	В	Б	А	В	Д	Б
4	Г	Д	В	А	А	Б
5	А	Б	Д	В	Г	Б
6	В	Д	А	Б	А	В
7	В	А	Д	Г	Б	Г
8	Г	А	А	В	А	Б
9	В	Г	Д	Г	Г	А
10	Д	Б	В	Б	В	Д
11	А	В	Г	Б	Г	В
12	Д	А	Б	Д	Д	Г
13	В	Г	Б	А	Б	Г
14	Г	В	А	А	Б	В
15	Д	Б	В	Г	Д	Б
16	Б	В	А	А	Б	В
17	А	Д	А	Б	В	Г
18	Б	А	В	Д	Б	Б
19	Д	В	А	А	Б	В
20	Б	Д	В	Г	Б	В

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

I. Нормативно-правова база:

1. Конституція України / Голос України. 1996.
2. Закон України «Про державну статистику» №1922-III в редакції від 13 липня 2000 р. /Відомості Верховної Ради України. 2001 р.
3. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 лип. 2010 р. № 2453-VI. / Відомості Верховної Ради України. 2010. № 41-42, 43, 44-45.
4. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січ. 2011 р. № 2939-VI / Відомості Верховної Ради України. 2011. № 32.
5. Указ Президента України від 06 квітня 2011 року № 396/2011 «Про Державну службу статистики України» / Офіційний вісник України. 2011. № 29.
6. Указ Президента України «Про Положення про Державну службу статистики України» від 06.04.2011 р. № 396/2011.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 року № 236 «Про Державну фіксальну службу України» (3 наступними змінами) / Законодавство України. Комп'ютерна бібліотека «Інфодиск» від 23.08.2016 року № 527.
8. Постанова Кабміну України від 12 грудня 2002 р. № 1865 2002-п «Про порядок ведення спеціальної митної статистики» / Уряд. кур'єр. – 2002. – 19 груд. - № 237.
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2000 р. № 1659 «Про затвердження Положення про проведення статистичних спостережень та надання органами державної статистики послуг на платній основі» / Законодавство України. Офіційний вісник України . 2000р., № 45, ст. 1938, № 59, ст. 2360.
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2014 р. № 481 «Про затвердження Положення про Державну службу статистики України»

11. Наказ Генеральної прокуратури України від 14 березня 2004 року №17 «Про введення в дію нових форм статистичних звітів про роботу прокурора і затвердження Інструкції до цієї звітності».
12. Наказ Генеральної прокуратури України від 16 жовтня 2015 року №275 «Про організацію діяльності органів прокуратури з питань ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, статистики та її аналізу».
13. Наказ Генеральної прокуратури України від 16 березня 2004 року № 32/12/ -ок «Про введення в дію нових форм статистичних звітів про роботу органів досудового слідства і затвердження Інструкції до цієї звітності»
14. Наказ Генеральної Прокуратури України «Про затвердження Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань» від 06 квітня 2016 року № 139.
15. Наказ Генеральної Прокуратури України «Про організацію роботи з питань статистики, ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань та нагляду за обліком кримінальних правопорушень» від 25 вересня 2012 року № 15 гн.
16. Наказ Генеральної Прокуратури України «Про затвердження і введення в дію Інструкції про порядок ведення первинного обліку роботи прокурора та форм такого обліку» від 31 березня 2005 року № 20.
17. Наказ Генеральної Прокуратури України Державної Судової Адміністрації України «Про затвердження Порядку надсилання інформації про осіб у кримінальних провадженнях та електронних копій судових рішень щодо осіб, які вчинили кримінальні правопорушення» від 14 серпня 2014 року № 82/108.
18. Наказ Генеральної Прокуратури Міністерства Внутрішніх Справ України «Про затвердження Порядку взаємодії Генеральної прокуратури України та Міністерства внутрішніх справ України щодо обміну інформацією з Єдиного реєстру досудових розслідувань та

інформаційних систем органів внутрішніх справ від 17 листопада 2012 року № 115/1046».

19. Наказ Генеральної Прокуратури Міністерства Внутрішніх Справ України Служба Безпеки України Міністерство Фінансів України Національне Антикорупційне Бюро України «Про затвердження Інструкції зі складання звітності про роботу слідчих» від 24.10. 2017 року № 298/875/593/866/200 - О.
20. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 9 березня 1999 року №159 «Про впровадження державних, затвердження відомчих форм статистичних звітів і порядку їх введення та запитування інформації від органів внутрішніх справ».
21. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 13.04 2018 року № 318 «Про затвердження Змін до Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі».
22. Наказ МВС України від 12.10.2009 № 436 «Про затвердження Положення про Інтегровану інформаційно-пошукову систему органів внутрішніх справ України *(Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ N 460 (z0867-13) від 16.05.2013)*.
23. Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції з автоматизованого обліку адміністративних правопорушень» від 04. 07. 2016 № 595.
24. Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції з організації обліку та руху кримінальних проваджень» від 06 серпня 2012 року № 681.
25. Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах і підрозділах внутрішніх справ України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні

правопорушення та інші події та положень про комісії» від 19.11.2012 року № 1050.

26. Наказ Державної судової адміністрації України від 18 березня 2004 року № 32/04 «Про затвердження форми статистичної картки на особу, стосовно якої судом розглянуто кримінальну справу, та Інструкції щодо її заповнення» / Законодавство України. Комп'ютерна бібліотека «Інфодиск», 2004 р. № 8.
27. Наказ Державної судової адміністрації України від 05 грудня 2013 року № 169 «Про затвердження форми статистичної картки на особу, стосовно якої судом розглянуто матеріали кримінального провадження, та Інструкції щодо її формування».
28. Наказ Державної служби статистики України від 10 листопада 2015 року № 322 «Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 1-АП (річна) Звіт про розгляд справ про адміністративні правопорушення та осіб, які притягнуті до адміністративної відповідальності».
29. Наказ Державної служби статистики України від 30.02. 2015 року № 255 «Про затвердження Положення про Головне управління регіональної статистики».
30. Наказ Державної служби статистики України від 22.09. 2015 року № 217 «Про затвердження примірних положень про територіальні органи Державної служби статистики України».
31. Наказ Державного комітету статистики України від 12.01.2011 року № 3 «Про затвердження Порядку подання електронної звітності до органів державної статистики».
32. Інструкція про єдиний облік злочинів (Затверджена наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної податкової адміністрації України, Міністерства юстиції України від 26 березня 2002 року № 20/84/293/126/18/5). К., 2002.

33. Наказ Про затвердження Інструкції з діловодства в господарських судах України: Затверджена наказом Голови Вищого господарського суду України від 27 лютого 2013 року № 7.
34. Інструкція щодо заповнення статистичної картки обліку сум шкоди, завданої злочиним, від 17 лютого. 2005 за № 21. К.: ДСА України, 2005.
35. Інструкція щодо заповнення статистичної картки на особу, стосовно якої судом розглянуто кримінальну справу від 18 березня 2004 р. № 32/04 зі змінами від 20.02.2012. К.: ДСА України, 2014.
36. Інструкція з діловодства в місцевих загальних судах, апеляційних судах області, апеляційних судах міста Києва та Севастополя, Апеляційному суді АРК та Вищому спеціалізованому суді Укр173. К. : ДСА України, 2013.
37. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затверджена наказом МВСУ № 575 від 07.07.2017.

II. Навчальна література:

1. Айвазян С.А., Мхитарян В.С. Прикладная статистика в задачах и упражнениях. Одеса: Юнити-Дана, 2001. 270 с.
2. Акімова О.В., Маркевич О.В. Статистика: практикум: навч. посіб. ВНЗ. К.: Слово, 2004. 128 с.
3. Алексахин С.В. и др. Прикладной статистический анализ. Одеса: Приор, 2001. 224 с.
4. Бараник З.П., Моторина Р.М. (ред.). Статистика: навчальний посібник для дистанційного навчання. К.: Ун-т «Україна», 2005. 268 с.
5. Безрученко В. С, Білоус В. Г. та ін. Правова статистика: навч. посіб. К., 1998.
6. Бек В.Л. Теорія статистики: Курс лекцій. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2002.
7. Бек В.Л., Капленко Г.В. Практикум з теорії статистики: навчальний посібник для ВНЗ. Львів: Новий світ, 2006. 288 с.

8. Борисенко О.А. Правова статистика: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2015. 182 с.
9. Блувштейн Ю.Д. Криминологическая статистика. Минск, 1981.
10. Бухгалтерський облік у бюджетних установах. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л. Панкевич, М. Зварич, Р. Бойко, Л. Лучечко. Львів: Аверс, 2002. 316 с.
11. Вашків П.Г., Пастер П.І, Сторожук В.П., Ткач Е.І. Теорія статистики: навчальний посібник. К. Либідь, 2001. 320 с.
12. Виноградова Н.В. Про застосування індексів в аналітичних розрахунках / Наукові праці НДФІ. 2005. № 3. С. 11-14.
13. Гайдар Н.П., Алямкін Р.В., Борух В.О. Статистичні спостереження: навчально-методичний посібник. 2004.
14. Гаркавий В. К. Математична статистика: навч. посіб. К.: ВД «Професіонал», 2004. 384 с.
15. Гаркавий В.К. Статистика: навчальний посібник. К.: Алерта, 2012. 608 с.
16. Гончарук А.Г. Основи статистики. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України). 2004. 125 с.
17. Документи первинного обліку: навч. посіб. / І. О. Христич, О.В. Ткачова. Х.: Право, 2012. 108 с.
18. Економічна статистика: Підручник. /за заг ред. Ю.М. Іванова. К.: ФОП О.С. Ліпкана, 2011. 232 с.
19. Єріна А.М., Пальян З.О. Теорія статистики: Практикум. К.: Товариство «Знання», КОО, 1997. 325 с.
20. Єріна А.М., Пальян З.О., Мазуренко О.К. Економічна статистика: Практикум. К.: ТОВ «УВПК», 2002. 284 с.
21. Захожай В.Б., Федорченко В.С. Правова статистика. Навчальний посібник. К.: МАУП, 2003. 368 с.
22. Калачова І.В., Трофімова Г.Г. Правова статистика: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2005.

23. Кальман О.Г., Христич І.О. Правова статистика: Навч. посіб. для юрид. ВНЗ і фак. Харків, 1999. 204 с.
24. Кальман О.Г., Христич І.О. Правова статистика: Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти. Харків: Право, 2004. 304 с.
25. Кальман О. Г. Статистичний облік і звітність у правоохоронних органах України: наук.-практ. посіб. Харків: ІВПЗ АПрН України: Гимназия, 2002. 140 с.
26. Камлик М.І. Правова статистика: Навчальний посібник. К.: Атака, 2004. 240 с.
27. Карпусь А. Інформатизація органів прокуратури: стан і перспективи / Право України. 2007. №6.
28. Ковтун Н.В., Столяров Г.С. Загальна теорія статистики: Курс лекцій. К., 1996. 144 с.
29. Кривонос Ю.Н., Шидан Н.М. Выборочный метод оценки количественных признаков объектов генеральной совокупности и ряды динамики: Учеб. пособие по правовой статистике для курсантов и слушателей. Луганск. Рио ЛИВД. 2001. 136 с.
30. Кулик О.Г. Експертна оцінка працівниками органів внутрішніх справ організованої злочинності та її конкретних проявів / Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. 2003. №5.
31. Кулик О. Кримінологічний аналіз злочинності в Україні: напрями вдосконалення методології та методики / Право України. 2009. №7.
32. Кулинич О. І., Кулинич Р. О. Правова статистика. Навчальний посібник. Хмельницький, 2002.
33. Литвак О. Наукове дослідження правових засобів прокурорського нагляду за додержанням і застосуванням законів / Право України. К., 2005. № 4.
34. Луцюк П. Використання відомостей про особу в процесі розслідування злочинів за ст. 286 КК України / Право України. – 2008. №9.

- 35.Мармоза А.Т. Правова статистика: навч. посіб. для ВНЗ. К.: Кондор, 2006. 536 с.
- 36.Мармоза А. Т. Правова статистика: підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 528 с.
- 37.Мармоза А.Т. Практикум з теорії статистики. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. 344 с.
- 38.Мармоза А. Т. Практикум з правової статистики. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 318 с.
- 39.Мармоза А.Т. Теорія статистики. Київ, Ельга-Ніка-центр, 2003. 392 с.
- 40.Мірошніченко М. Методологічна основа системно-інформаційного підходу / Право України. 2007. №3.
- 41.Навроцька Н.Г. Правова статистика: Навч.посіб. К.: Знання, 2007. 280 с.
- 42.Неня О. До питання про методи дослідження у практичній правозастосовчій діяльності / Право України. 2009. №8.
- 43.Олійник О. Державна інформаційна політика та інформаційна безпека України: політико-правові аспекти / Право України. К., 2012. № 1.
- 44.Опря А.Т. Статистика: з програмованою формою контролю знань: навч. посіб. для ВНЗ. К.: ЦУЛ, 2005. 472 с.
- 45.Опря А.Т. Статистика (модульний варіант з програмованою формою контролю знань): навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 448 с.
- 46.Орлов А.И. Прикладная статистика: учебник. М.: Издательство «Экзамен», 2004. 656 с.
- 47.Правова статистика: Навч. посібник / В.С. Безрученко, В.Т. Білоус, В.В. Гриценко, Ю.В. Коломієць та ін. К. : Фірма «ДІЯ» ЛТД, 1998. 110 с.
- 48.Правова статистика / В.В. Василевич та ін.; За заг. ред. О.М. Джужи. К. НАВСУ: Правові джерела, 2000. 336 с.
- 49.Правова статистка: Збірник задач /За ред. Н.Г. Навроцької. К.: Знання, 2007. 497 с.

- 50.Правова статистика: Підручник / Моїсєєв Є.М., Джужа О.М., Василевич В.В. та інш.; За загальною редакцією професора О.М.Джужі. К.: Атіка, 2008. 392 с.
- 51.Правова статистика: підруч. / за ред. В. В. Голіни. Харків: Право, 2009. 196 с.
- 52.Правова статистика: навчальний посібник / М.П. Пихтін, Г.С. Поліщук, М.І. Шерман та ін.; за заг ред. М.П. Пихтіна. К.: ФОП О.С. Ліпкана, 2011. 272 с.
- 53.Правова статистика. Навчальний посібник. 2-ге правлене видання / За заг. ред. Стратонова В.М. Херсон: Гельветика, 2014. 288 с.
54. Правовая информатика и кибернетика: учебник / Под ред. проф. Н.С. Полевого. М., 1993.
- 55.Співаковський О.В., Шерман М.І., Стратонов В.М., Лапінський В.В. /Інформаційні технології в юридичній діяльності: базовий курс: навчальний посібник. Херсон: ХДУ, 2012. 223 с.
- 56.Статистика: Підручник / С.С. Герасименко та ін. К. 1998. 468 с.
- 57.Статистичний збірник «Розподіл постійного населення України за статтю та віком на 1 січня 2011 року». Київ, ДКС, 2012. 457 с.
- 58.Статистичний збірник «Чисельність наявного населення України на 1 січня 2011 року» . Київ, ДКС, 2012. 120 с.
- 59.Статистичний щорічник України за 2012 рік / за ред. О.Г. Осауленко. К.: ТОВ «Август Трейд», 2013. 249 с.
60. Статистичне забезпечення управління економікою: прикладна статистика: Навч. посібник / А.В. Головач, В.Б. Захожай, Н.А. Головач. К. : КНЕУ, 2005. 333 с.
- 61.Суперсон В. Формування статистичної інформації правового характеру в сфері комп'ютерних технологій / Право України, 2002. № 3.
62. Суслов И.П. Общая теория статистики. Х.: Скиф, 1997. 364 с.
- 63.Тарасенко І.О. Статистика: навч. посіб. для ВНЗ. К.: ЦУЛ, 2006. 344 с.

64. Теорія статистики. Навчальний посібник (Вашків П.Г., Пастер П.З., Сторожук В.П., Ткач Є.І.). К., 2001.
65. Теорія статистики. Практикум (Єріна А.М., Пальян З.О.). К., 2001.
66. Теорія статистики. Навчальний посібник для студентів економічних вузів усіх спеціальностей і форм навчання: навч. посіб. / І.М. Шост, О.В. Кустовська, Я.І. Костецький, В.В. Маслій. Тернопіль: ТАНГ, 2004. 202 с.
67. Толбатов Ю.А. Загальна теорія статистики засобами Excel. Навчальний посібник. К., 1999.
68. Трофімова Г. Г. Правова статистика: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2001. 75 с.
69. Чеботарьова Н.М. Правова статистика : навчальний посібник для студентів з напрямку підготовки «Прикладна статистика». Луганськ: ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка», 2013. 188 с.
70. Чубарук Т. Проблеми законодавчого забезпечення інформаційної безпеки в Україні / Право України. 2011. №6. С.17-21.
71. Шерман М.І. Комп'ютерно-інформаційна підготовка майбутніх юристів: теорія і практика: монографія. К.: Вища освіта, 2004. 192 с.
72. Шерман М. І. Правова статистика: навчальний посібник. Херсон: ХЮІ ХНУВС, 2010. 141 с.
73. Шинкаренко В.Г. Теорія статистики. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2005. 168 с.